

**PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/367****od 1. ožujka 2017.**

**o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine nakon revizije zbog predstojećeg isteka mjera u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/1036 Europskog parlamenta i Vijeća i o prekidu ispitnog postupka djelomične privremene revizije u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/1036**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/1036 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske unije <sup>(1)</sup>, a posebno njezin članak 11. stavak 2. i članak 11. stavak 3,

budući da:

**1. POSTUPAK****1.1. Mjere na snazi**

- (1) Nakon antidampinškog ispitnog postupka („početni ispitni postupak”) Vijeće je u prosincu 2013. Provedbenom uredbom (EU) br. 1238/2013 <sup>(2)</sup> („Izvorna uredba”) uvelo konačnu antidampinšku pristojbu na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) trenutačno razvrstanih u oznake KN ex 8501 31 00, ex 8501 32 00, ex 8501 33 00, ex 8501 34 00, ex 8501 61 20, ex 8501 61 80, ex 8501 62 00, ex 8501 63 00, ex 8501 64 00 i ex 8541 40 90 (oznake TARIC 8501 31 00 81, 8501 31 00 89, 8501 32 00 41, 8501 32 00 49, 8501 33 00 61, 8501 33 00 69, 8501 34 00 41, 8501 34 00 49, 8501 61 20 41, 8501 61 20 49, 8501 61 80 41, 8501 61 80 49, 8501 62 00 61, 8501 62 00 69, 8501 63 00 41, 8501 63 00 49, 8501 64 00 41, 8501 64 00 49, 8541 40 90 21, 8541 40 90 29, 8541 40 90 31 i 8541 40 90 39) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine („NRK”) („početne mjere”). Mjere su uvedene u obliku pristojbe ad valorem u rasponu od 27,3 % do 64,9 %.
- (2) U početnom ispitnom postupku Kineska gospodarska komora za uvoz i izvoz strojeva i elektroničkih proizvoda („CCCME”) Komisiji je u ime skupine proizvođača izvoznika predložila preuzimanje obveze u vezi s cijenama. Odlukom 2013/423/EU <sup>(3)</sup> Komisija je prihvatila tu preuzetu obvezu u vezi s cijenama u pogledu privremene antidampinške pristojbe. Nakon što je skupina proizvođača izvoznika zajedno s CCCME-om dostavila obavijest o izmijenjene preuzete obveze u vezi s cijenama, Komisija je Provedbenom odlukom 2013/707/EU <sup>(4)</sup> potvrdila prihvaćanje izmijenjene preuzete obveze u vezi s cijenama („preuzeta obveza”) za vrijeme primjene konačnih mjera. Nakon toga Komisija je donijela Provedbenu odluku 2014/657/EU <sup>(5)</sup> o pojašnjenju u pogledu provedbe preuzete obveze. Donijela je i pet uredbi o povlačenju prihvaćanja preuzete obveze za nekoliko proizvođača izvoznika <sup>(6)</sup>.

<sup>(1)</sup> SL L 176, 30.6.2016., str. 21.

<sup>(2)</sup> Provedbena uredba Vijeća (EU) br. 1238/2013 od 2. prosinca 2013. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine (SL L 325, 5.12.2013., str. 1).

<sup>(3)</sup> Odluka Komisije 2013/423/EU od 2. kolovoza 2013. o prihvaćanju ponude za preuzimanje obveze u vezi s antidampinškim postupkom u pogledu uvoza fotonaponskih modula od kristalnog silicija i njihovih ključnih sastavnih dijelova (tj. ćelija i poluvodičkih pločica – wafera) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine (SL L 209, 3.8.2013., str. 26).

<sup>(4)</sup> Provedbena odluka Komisije 2013/707/EU od 4. prosinca 2013. o potvrdi prihvaćanje preuzete obveze u vezi s antidampinškim i antisubvencijskim mjerama koje se odnose na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine za vrijeme primjene konačnih mjera (SL L 325, 5.12.2013., str. 214.)

<sup>(5)</sup> Provedbena odluka Komisije 2014/657/EU od 10. rujna 2014. o prihvaćanju prijedloga skupine proizvođača izvoznika zajedno s Kineskom trgovačkom komorom za uvoz i izvoz strojeva i elektroničkih proizvoda za pojašnjenja u pogledu provedbe obveze iz Provedbene odluke 2013/707/EU; (SL L 270, 11.9.2014., str. 6.)

<sup>(6)</sup> Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1403 (SL L 218, 19.8.2015., str. 1.), (EU) 2015/2018 (SL L 295 12.11.2015., str. 23.), (EU) 2016/115 (SL L 23 29.1.2016., str. 47.), (EU) 2016/1045 (SL L 170, 29.6.2016., str. 5.) i (EU) 2016/1998 (SL L 308, 16.11.2016., str. 8.) o povlačenju prihvaćanja preuzete obveze za nekoliko proizvođača izvoznika.

- (3) Komisija je 5. svibnja 2015. objavila Obavijest o pokretanju djelomične privremene revizije antidampinskih i kompenzacijskih mjera koje se primjenjuju na uvoz proizvoda iz postupka revizije <sup>(7)</sup>. Revizija je po opsegu bila ograničena na referentno mjerilo koje se upotrebljava kao referenca za mehanizam prilagodbe cijena utvrđen u prethodno navedenoj preuzetoj obvezi. Prekinuta je u siječnju 2016. Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/12 <sup>(8)</sup>.
- (4) Komisija je 28. svibnja 2015. pokrenula ispitne postupke za sprječavanje izbjegavanja mjera u vezi s mogućim izbjegavanjem antidampinskih i kompenzacijskih mjera na uvoz proizvoda iz postupka revizije uvozom tog proizvoda poslanog iz Malezije i Tajvana, neovisno o tome je li deklariran kao proizvod podrijetlom iz Malezije i Tajvana <sup>(9)</sup> <sup>(10)</sup>. Kao rezultat toga mjere su proširene na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) poslanih iz Malezije i Tajvana, uz iznimku određenog broja stvarnih proizvođača za koje je utvrđeno da ne izbjegavaju mjere <sup>(11)</sup>.

### 1.2. Zahtjev za reviziju zbog predstojećeg isteka mjera

- (5) Nakon objave obavijesti o predstojećem isteku <sup>(12)</sup> početnih mjera, Komisija je 4. rujna 2015. primila zahtjev za pokretanje revizije zbog predstojećeg isteka mjera u skladu s člankom 11. stavkom 2. Osnovne uredbe. Zahtjev je podnio EU ProSun u ime proizvođača iz Unije koji čine više od 25 % ukupne proizvodnje kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) u Uniji te su ga podržali proizvođači iz Unije čija zajednička proizvodnja čini više od 50 % ukupne proizvodnje istovjetnog proizvoda koju proizvodi onaj dio industrije Unije koji je izrazio ili potporu ili protivljenje zahtjevu.

### 1.3. Pokretanje revizije zbog predstojećeg isteka mjera i privremene revizije

- (6) Komisija je 5. prosinca 2015. pokrenula reviziju zbog predstojećeg isteka antidampinskih mjera na uvoz u Uniju kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz NRK-a („predmetna zemlja”) te objavila Obavijest o pokretanju postupka u *Službenom listu Europske unije* <sup>(13)</sup> („Obavijest o pokretanju revizije zbog predstojećeg isteka mjera”).
- (7) Istog je dana Komisija po službenoj dužnosti pokrenula djelomičnu privremenu reviziju u skladu s člankom 11. stavkom 3. Osnovne uredbe, ograničenu na ispitivanje je li zadržavanje mjera koje su trenutačno na snazi za ćelije vrste koja se upotrebljava u kristalnim silicijskim fotonaponskim modulima ili pločama <sup>(14)</sup> u interesu Unije („Obavijest o pokretanju privremene revizije”).

<sup>(7)</sup> Obavijest o pokretanju djelomične privremene revizije antidampinskih i kompenzacijskih mjera koje se primjenjuju na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom iz ili poslanih iz Narodne Republike Kine (SL C 147, 5.5.2015., str. 4.)

<sup>(8)</sup> Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/12 od 6. siječnja 2016. o zaključenju djelomične privremene revizije antidampinskih i kompenzacijskih mjera koje se primjenjuju na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine (SL L 4, 7.1.2016., str. 1.)

<sup>(9)</sup> Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/833 od 28. svibnja 2015. o pokretanju ispitnog postupka o mogućem izbjegavanju antidampinskih mjera uvedenih Provedbenom uredbom Vijeća (EU) br. 1238/2013 na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine uvozom kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) poslanih iz Malezije i Tajvana, neovisno o tome jesu li deklarirani kao proizvod podrijetlom iz Malezije i Tajvana, te o uvjetovanju takvog uvoza evidentiranjem (SL L 132, 29.5.2015., str. 60.)

<sup>(10)</sup> Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/832 od 28. svibnja 2015. o pokretanju ispitnog postupka o mogućem izbjegavanju kompenzacijskih mjera uvedenih Provedbenom uredbom Vijeća (EU) br. 1239/2013 na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine uvozom kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) poslanih iz Malezije i Tajvana, neovisno o tome jesu li deklarirani kao proizvod podrijetlom iz Malezije i Tajvana, te o uvjetovanju takvog uvoza evidentiranjem (SL L 132, 29.5.2015., str. 53.)

<sup>(11)</sup> Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/185 od 11. veljače 2016. o proširenju konačne antidampinske pristojbe uvedene Uredbom Vijeća (EU) br. 1238/2013 na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) poslanih iz Malezije i Tajvana, neovisno o tome jesu li deklarirani kao proizvod podrijetlom iz Malezije i Tajvana (SL L 37, 12.2.2016., str. 76.)

<sup>(12)</sup> Obavijest o predstojećem isteku određenih antidampinskih mjera (SL C 137, 25.4.2015., str. 29.)

<sup>(13)</sup> Obavijest o pokretanju revizije zbog predstojećeg isteka antidampinskih mjera koje se primjenjuju na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine (SL C 405, 5.12.2015., str. 8.)

<sup>(14)</sup> Obavijest o pokretanju djelomične revizije tijekom važenja antidampinskih i kompenzacijskih mjera koje se primjenjuju na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom iz ili poslanih iz Narodne Republike Kine; (SL C 405, 5.12.2015., str. 33.)

#### 1.4. Razdoblje ispitnog postupka revizije i razmatrano razdoblje

- (8) Ispitnim postupkom o nastavku ili ponavljanju doppinga obuhvaćeno je razdoblje od 1. listopada 2014. do 30. rujna 2015. („razdoblje ispitnog postupka revizije” ili „RIPR”). Ispitivanjem kretanja relevantnih za procjenu vjerojatnosti nastavka ili ponavljanja štete obuhvaćeno je razdoblje od 1. siječnja 2012. do kraja razdoblja ispitnog postupka revizije („razmatrano razdoblje”). Ista su razdoblja korištena u djelomičnoj privremenoj reviziji.

#### 1.5. Zainteresirane strane

- (9) Komisija je u obavijestima o pokretanju postupka pozvala zainteresirane strane da joj se obrate radi sudjelovanja u ispitnim postupcima. Osim toga, Komisija je o pokretanju ispitnih postupaka obavijestila podnositelje zahtjeva, druge proizvođače iz Unije koji su joj poznati, proizvođače izvoznike iz Kine koji su joj poznati i kineska nadležna tijela, uvoznike, dobavljače, korisnike i trgovce koji su joj poznati te udruženja za koja se zna da se pokretanje ispitnih postupaka na njih odnosi te ih je pozvala na sudjelovanje.
- (10) Zainteresirane strane imale su priliku dostaviti primjedbe na pokretanje ispitnih postupaka i zatražiti saslušanje pred Komisijom i/ili službenikom za saslušanje u trgovinskim postupcima.
- (11) U Obavijesti o pokretanju revizije zbog predstojećeg isteka mjera Komisija je obavijestila zainteresirane strane da je kao treće zemlje tržišnoga gospodarstva u smislu članka 2. stavka 7. točke (a) Osnovne uredbe predviđjela Sjedinjene Američke Države („SAD”) i Indiju, te Japan, Maleziju, Južnu Koreju i Tajvan. Komisija je o pokretanju postupaka obavijestila poznate proizvođače u tim zemljama te ih pozvala na sudjelovanje.

#### 1.6. Odabir uzorka

- (12) U Obavijestima o pokretanju postupka Komisija je navela da bi mogla provesti odabir uzorka kineskih proizvođača izvoznika (u vezi s revizijom zbog predstojećeg isteka mjera), proizvođača iz Unije i nepovezanih uvoznika iz Unije (u vezi s revizijom zbog predstojećeg isteka mjera i privremenom revizijom) u skladu s člankom 17. Osnovne uredbe.

##### 1.6.1. Odabir uzorka proizvođača iz Unije

- (13) Komisija je u obavijestima o pokretanju postupka navela da je odabrala privremeni uzorak proizvođača iz Unije. Komisija je odabrala uzorak na temelju najvećeg reprezentativnog obujma prodaje u EU-u, uzimajući u obzir obujam proizvodnje i zemljopisni položaj, koji bi se razumno mogao ispitati u raspoloživom vremenu. Uzorak se sastojao od šest proizvođača iz Unije za module i triju za ćelije. U privremeni su uzorak uključeni i vertikalno integrirani proizvođači i proizvođači koji nisu vertikalno integrirani. Komisija je pozvala sve zainteresirane strane da na njega dostave primjedbe. Sva trgovačka društva koja su privremeno odabrana pristala su da ih se uključi u privremeni uzorak.
- (14) Primjedbe na predloženi uzorak primljene su od nekoliko zainteresiranih strana. Kritizirale su činjenicu da su nazivi i lokacija nekoliko proizvođača iz Unije bili povjerljivi, zbog čega nisu mogli dati primjedbe na udjel odabranih proizvođača u ukupnom obujmu proizvodnje i prodaje industrije Unije.
- (15) Komisija je podsjetila na to da su svi proizvođači iz Unije u uzorku, osim društava SolarWorld, WARIS Srl („Waris”) i Sillia VL („Sillia”), u fazi pokretanja postupka zatražili da njihovi nazivi budu povjerljivi. Komisija je poštovala te zahtjeve, ali ih je pozvala da potvrde svoju želju da ostanu anonimni tijekom ispitnih postupaka revizije i da dostave obrazloženje svojeg zahtjeva. Sva predmetna društva, osim jednog, potvrdila su svoj izvorni zahtjev i dostavila obrazloženje svojih zahtjeva. Konkretno, društva su navela da se boje gubitka poslovnih aktivnosti u NRK-u i/ili opskrbe sirovinama i elementima iz NRK-a. Utvrđeno je da su ti razlozi opravdani. Stoga je Komisija odlučila prihvatiti njihov zahtjev za anonimnost i odbiti zahtjeve zainteresiranih strana da se otkrije identitet i lokacija proizvođača iz Unije u uzorku. Od anonimnih društava samo je Jabil Assembly Poland sp. zoo. („Jabil”) pristao da se njegov naziv otkrije u konačnom uzorku.

- (16) Jedan je proizvođač izvoznik tvrdio da Komisija nije definirala industriju Unije prije odabira njezina privremenog uzorka. Stoga nije mogao dostaviti primjedbe o reprezentativnosti potonjeg. Osim toga, neki od odabranih proizvođača iz Unije, kao što je SolarWorld, vertikalno su integrirani jer proizvode ćelije koje uglavnom upotrebljavaju za vlastitu proizvodnju modula. Stoga postoji rizik da je proizvodnja istog konačnog proizvoda, modula, uračunana dvaput.
- (17) Iz Obavijesti o pokretanju postupka proizlazi da se „industrija Unije” odnosi na sve proizvođače modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) iz Unije. Osim toga, industrija Unije već je jasno definirana u početnom ispitnom postupku. Konačno, proizvodnja ćelija namijenjena vlastitim potrebama odbijena je pri ispitivanju položaja i reprezentativnosti industrije Unije. Stoga je ta tvrdnja odbijena.
- (18) Nekoliko drugih zainteresiranih strana tvrdilo je da Komisija nije trebala uključiti u uzorak društva Waris i Sillia jer su oni mali proizvođači modula iz Unije. Kao takvi imaju vrlo specifičan poslovni model koji nije reprezentativan. Umjesto njih Komisija je trebala uključiti velika i srednja društva kao što je Jabil.
- (19) Komisija je odbila taj argument jer je u uzorak uključila znatan broj velikih i srednjih proizvođača modula. Waris i Sillia uključeni su u uzorak kako bi se osigurala šira zemljopisna reprezentativnost.
- (20) Nakon pokretanja postupka Komisija je iz uzorka morala isključiti društvo Silia zbog izostanka suradnje. Kao rezultat toga, preostali proizvođači iz Unije u uzorku činili su 38,8 % ukupne prodaje u EU-u i 55 % ukupne proizvodnje modula u Uniji. U pogledu ćelija činili su 76,6 % ukupnog obujma prodaje u EU-u i 77 % ukupne proizvodnje u Uniji. Stoga se i dalje smatralo da je uzorak reprezentativan za industriju Unije.

#### 1.6.2. Odabir uzorka uvoznika

- (21) Kako bi odlučila je li odabir uzorka potreban i, ako jest, kako bi odabrala uzorak, Komisija je od nepovezanih uvoznika zatražila da dostave podatke određene u obavijestima o pokretanju postupka.
- (22) Dva su nepovezana uvoznika dostavila zatražene podatke i pristala da ih se uključi u uzorak. S obzirom na njihov mali broj Komisija je odlučila da odabir uzorka nije potreban.

#### 1.6.3. Odabir uzorka proizvođača izvoznika

- (23) S obzirom na očito velik broj proizvođača izvoznika, u Obavijesti o pokretanju revizije zbog predstojećeg isteka mjera radi utvrđivanja dampinga predviđen je odabir uzorka u skladu s člankom 17. Osnovne uredbe. Kako bi odlučila je li odabir uzorka potreban i, ako jest, kako bi odabrala uzorak, Komisija je od svih poznatih proizvođača izvoznika iz NRK-a zatražila da dostave podatke određene u obavijesti o pokretanju revizije zbog predstojećeg isteka mjera. Konzultirana su i nadležna tijela predmetne zemlje.
- (24) Ukupno je 81 proizvođač izvoznik u predmetnoj zemlji (često skupine nekoliko trgovačkih društava) dostavio zatražene podatke i pristao na uključivanje u uzorak. U skladu s člankom 17. stavkom 1. Osnovne uredbe Komisija je odabrala uzorak od tri skupine na temelju najvećeg reprezentativnog obujma izvoza u Uniju koji je razumno bilo moguće ispitati u raspoloživom vremenu. Sve su tri skupine izvezile module u EU, a jedna je izvezila i ćelije. U skladu s člankom 17. stavkom 2. Osnovne uredbe provedeno je savjetovanje o odabiru uzorka sa svim predmetnim proizvođačima izvoznicima koji su Komisiji poznati te s nadležnim tijelima predmetne zemlje. Nisu dostavljene nikakve primjedbe.
- (25) Nakon objave jedna je zainteresirana strana tvrdila da uzorak proizvođača izvoznika nije primjeren jer se znatno razlikuje od uzorka proizvođača iz Unije u smislu proizvodnje i proizvodnog kapaciteta društava u uzorku.

- (26) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 24., Komisija je odabrala uzorak na temelju najvećeg reprezentativnog obujma izvoza u Uniju koji je razumno bilo moguće ispitati u raspoloživom vremenu. U skladu s člankom 17. Osnovne uredbe, korišteni uzorak mora biti statistički valjan na temelju podataka dostupnih u trenutku odabira uzorka ili uključivati najveći reprezentativni obujam proizvodnje, prodaje ili izvoza koji je razumno moguće ispitati u raspoloživom vremenu. Stoga uzorak proizvođača izvoznika mora biti reprezentativan za proizvođače izvoznike, a ne za proizvođače iz Unije. Kao što je potvrdila sudska praksa Suda, uzorak proizvođača izvoznika ne mora biti odraz uzorka proizvođača iz Unije <sup>(15)</sup>. Ta je tvrdnja stoga odbijena.

#### 1.7. Odgovori na upitnik i posjeti radi provjere

- (27) Komisija je poslala upitnike trima proizvođačima izvoznicima iz NRK-a koji su uključeni u uzorak, devetero proizvođača iz Unije i više od 100 drugih zainteresiranih strana, tj. nepovezanim uvoznicima te trgovačkim društvima na početku i na kraju proizvodnog lanca, koji su se javili u rokovima navedenima u Obavijestima o pokretanju postupka.
- (28) Komisija je zatražila i provjerila sve podatke koje je smatrala potrebnima za utvrđivanje dampinga, nastale štete i interesa Unije. Posjeti radi provjere u skladu s člankom 16. Osnovne uredbe obavljani su u prostorima sljedećih zainteresiranih strana:

Proizvođači iz Unije

- SolarWorld Group, Bonn, Njemačka,
- Jabil, Kwidzyn, Poljska,
- WARIS S.r.l., Borgo Chiese, Italija,
- dva anonimna proizvođača modula i dva anonimna proizvođača ćelija;

uvoznici

- IBC Solar AG, Njemačka,
- BayWa r.e. Solar Energy Systems GmbH, Njemačka;

subjekti koji se nalaze na početku proizvodnog lanca

- Wacker Chemie AG, Njemačka.;

proizvođači izvoznici iz NRK-a

- Chint Solar, Hangzhou,
- Jinko Solar, Shanghai i Shangrao,
- Trina Solar, Changzhou;

proizvođači u analognoj zemlji

- Sunengine Corporation, Hukou, Tajvan.

#### 1.8. Objava

- (29) Komisija je 20. prosinca 2016. svim zainteresiranim stranama objavila bitne činjenice i razmatranja na temelju kojih namjerava zadržati antidampinške mjere na snazi te je sve zainteresirane strane pozvala da dostave primjedbe. Komisija je razmotrila primjedbe zainteresiranih strana te ih je, prema potrebi, uzela u obzir. Nakon

<sup>(15)</sup> Presuda Suda od 10. rujna 2015. u predmetu C-687/13 Fliesen-Zentrum protiv Hauptzollamt (prethodna odluka), uvodne izjave 87. – 90.

objave Kineska gospodarska komora, Wacker, Solar Power Europe („SPE”) i Solar Alliance for Europe („SAFE”) zatražili su saslušanje pred službenikom za saslušanje u trgovinskim postupcima koje im je i odobreno.

- (30) S obzirom na to da Odbor iz uvodne izjave 379. nije dostavio mišljenje, Komisija je objavila da razdoblje primjene mjera namjerava smanjiti s 24 mjeseca na 18 mjeseci. Pozvala je zainteresirane strane da o tome iznesu svoje primjedbe.

## 2. PREDMETNI PROIZVOD I ISTOVJETNI PROIZVOD

### 2.1. Predmetni proizvod

- (31) Predmetni su proizvod kristalni silicijski fotonaponski moduli ili ploče i ćelije vrste koja se upotrebljava u kristalnim silicijskim fotonaponskim modulima ili pločama (ćelije debljine koja ne prelazi 400 mikrometara), („proizvod iz postupka revizije” ili „predmetni proizvod”), trenutačno obuhvaćeni oznakama KN 8501 31 00, ex 8501 32 00, ex 8501 33 00, ex 8501 34 00, ex 8501 61 20, ex 8501 61 80, ex 8501 62 00, ex 8501 63 00, ex 8501 64 00 i ex 8541 40 90 (oznake TARIC 8501 31 00 81, 8501 31 00 89, 8501 32 00 41, 8501 32 00 49, 8501 33 00 61, 8501 33 00 69, 8501 34 00 41, 8501 34 00 49, 8501 61 20 41, 8501 61 20 49, 8501 61 80 41, 8501 61 80 49, 8501 62 00 61, 8501 62 00 69, 8501 63 00 41, 8501 63 00 49, 8501 64 00 41, 8501 64 00 49, 8541 40 90 21, 8541 40 90 29, 8541 40 90 31 i 8541 40 90 39), podrijetlom ili poslani iz Narodne Republike Kine, osim ako su u provozu u smislu članka V. GATT-a.
- (32) Sljedeće vrste proizvoda isključene su iz definicije proizvoda iz postupka revizije:
- solarni punjači koji se sastoje od manje od šest ćelija, prijenosni su i opskrbljuju uređaje energijom ili pune baterije,
  - tankoslojni fotonaponski proizvodi,
  - kristalni silicijski fotonaponski proizvodi koji su trajno integrirani u električnu robu kada funkcija električne robe nije proizvodnja energije i kada navedena električna roba upotrebljava električnu energiju proizvedenu s pomoću integriranih kristalnih silicijskih fotonaponskih ćelija,
  - moduli ili ploče izlaznog napona od najviše 50 V DC i izlazne snage od najviše 50 W samo za izravnu upotrebu kao punjači baterija u sustavima s istim svojstvima u pogledu napona i snage.
- (33) Fotonaponski moduli i ćelije pretvaraju sunčevu svjetlost u električnu energiju. Pretvorba se provodi pomoću ćelija koje apsorbiraju svjetlost i pretvaraju je u električnu energiju s pomoću kristalnog silicija.

### 2.2. Istovjetni proizvod

- (34) Ispitni je postupak pokazao da sljedeći proizvodi imaju ista osnovna fizička, kemijska i tehnička svojstva te iste osnovne namjene:
- predmetni proizvod;
  - proizvod koji se proizvodi u NRK-u i prodaje u Uniji;
  - proizvod koji se proizvodi u NRK-u i prodaje na drugim tržištima;
  - proizvod koji se proizvodi i prodaje na domaćem tržištu Tajvana, koji je služio kao analogna zemlja; i
  - proizvod koji u Uniji proizvodi i prodaje industrija Unije.
- (35) Komisija je odlučila da su ti proizvodi stoga istovjetni proizvodi u smislu članka 1. stavka 4. Osnovne uredbe.

### 3. DAMPING

#### 3.1. Uvodne napomene

- (36) U skladu s člankom 11. stavkom 2. Osnovne uredbe Komisija je ispitala postoji li trenutačno damping te je li vjerojatan nastavak ili ponavljanje dampinga nakon mogućeg isteka mjera koje su na snazi za uvoz iz NRK-a.

#### 3.2. Damping tijekom razdoblja ispitnog postupka revizije

##### 3.2.1. Analogna zemlja

- (37) Budući da se NRK smatra zemljom bez tržišnoga gospodarstva, normalna vrijednost utvrđena je na temelju cijene u trećoj zemlji tržišnoga gospodarstva, u skladu s člankom 2. stavkom 7. točkom (a) Osnovne uredbe. U tu je svrhu trebalo odabrati analognu zemlju.
- (38) U početnom ispitnom postupku kao analogna zemlja odabrana je Indija. U obavijesti o pokretanju postupka Komisija je obavijestila zainteresirane strane da je kao potencijalne analogne zemlje predvidjela SAD i Indiju (kako je zatražio podnositelj zahtjeva) te Japan, Maleziju, Južnu Koreju i Tajvan.
- (39) Komisija je zaprimila primjedbe o izboru analogne zemlje od šest zainteresiranih strana. Svi šest zemalja zalagalo se za Tajvan. Jedna se zemlja zalagala za Južnu Koreju kao alternativu. Istodobno, sve su zemlje izrazile protivljenje odabiru SAD-a zbog postojećih mjera trgovinske zaštite i narušenog tržišta kao posljedica domaćeg subvencioniranja. Tri su se strane protivile odabiru Indije zbog neučinkovitosti domaćeg tržišta.
- (40) Nakon što je stupila u kontakt sa svim poznatim proizvođačima istovjetnog proizvoda iz svih potencijalnih analognih zemalja, Komisija je dogovorila suradnju s jednim proizvođačem iz Tajvana i jednim proizvođačem iz SAD-a. Proizvođač iz Tajvana koji surađuje uglavnom se bavi proizvodnjom ćelija, ali prodaje i module i ćelije. Većinu modula koje prodaje taj proizvođač proizvode treće strane na temelju ugovora o preradi pri čemu treća strana dobiva ćelije i naknadu za preradu te isporučuje module. Neki su moduli jednostavno nabavljeni od trećih strana kojima proizvođač koji surađuje prodaje ćelije. Ti se moduli zatim prodaju pod robnom markom proizvođača koji surađuje. Proizvođač iz SAD-a koji surađuje povezan je s društvom SolarWorld, vodećim proizvođačem iz Unije, te proizvodi i ćelije i module, ali na domaćem tržištu prodaje samo module.
- (41) I na tajvanskom tržištu i na tržištu SAD-a vladaju uvjeti tržišnog natjecanja s obzirom na to da je na tim tržištima prisutno više domaćih proizvođača te da postoji znatan uvoz iz inozemstva. Međutim, tržište solarnih ploča u SAD-u zaštićeno je antidampinškim i kompenzacijskim pristojbama na uvoz iz Kine i antidampinškim pristojbama na uvoz iz Tajvana. U Tajvanu nisu na snazi takve mjere.
- (42) S obzirom na to da tijekom RIPR-a proizvođač iz SAD-a koji surađuje nije prodavao ćelije na domaćem tržištu te da, za razliku od tržišta SAD-a, tajvansko tržište nije zaštićeno mjerama trgovinske zaštite, Komisija je smatrala da je Tajvan prikladnija treća zemlja tržišnoga gospodarstva.
- (43) Nakon objave dvije zainteresirane strane tvrdile su da je Komisija odabrala neprikladnog proizvođača iz analogne zemlje jer taj proizvođač proizvodi manje količine ćelija od proizvođača izvoznika i proizvodnju povjerava trećim stranama na temelju ugovora o preradi.
- (44) U skladu s člankom 2. stavkom 7. Osnovne uredbe Komisija ne odabire proizvođače iz analogne zemlje. Ona odabire treće zemlje tržišnoga gospodarstva. Unatoč opsežnim naporima Komisije da osigura što veću suradnju u svim potencijalnim analognim zemljama, surađivao je samo jedan proizvođač iz Tajvana. Nadalje, taj je proizvođač bio i jedini proizvođač koji surađuje u cijelom ispitnom postupku koji je prodavao i module i ćelije. Naposljetku, proizvođač iz Tajvana koji surađuje djeluje u trećoj zemlji tržišnoga gospodarstva čiji su odabir kao analogne zemlje u ovom predmetu poduprle sve strane koje su iznijele primjedbe o tom pitanju, uključujući jednu od dviju strana koje su iznijele tu tvrdnju. Ova je tvrdnja stoga odbačena jer ne postoji alternativa te je, s obzirom na okolnosti predmeta, odabir bio primjeren.

## 3.2.2. Uobičajena vrijednost

- (45) Informacije koje je dostavio proizvođač koji surađuje iz analogne zemlje upotrijebljene su kao osnova za utvrđivanje uobičajene vrijednosti, u skladu s člankom 2. stavkom 7. točkom (a) Osnovne uredbe.
- (46) Komisija je najprije ispitala je li ukupan obujam domaće prodaje proizvođača iz analogne zemlje bio reprezentativan u skladu s člankom 2. stavkom 2. Osnovne uredbe U skladu s tom odredbom, domaća je prodaja reprezentativna ako ukupni obujam domaće prodaje istovjetnog proizvoda nezavisnim kupcima na domaćem tržištu proizvođača izvoznika čini najmanje 5 % ukupnog obujma izvozne prodaje u Uniju svakog proizvođača izvoznika predmetnog proizvoda tijekom razdoblja ispitnog postupka revizije. U slučaju reprezentativne domaće prodaje istovjetnog proizvoda, kao uobičajena vrijednost uzete su profitabilne domaće cijene. Ako domaća prodaja istovjetnog proizvoda nije bila reprezentativna, uobičajena vrijednost izračunana je u skladu s člankom 2. stavcima 3. i 6. Osnovne uredbe. U slučaju kada se istovjetni proizvod nije prodavao u reprezentativnim količinama, Komisija je odlučila ne primjenjivati zadnju rečenicu članka 2. stavka 2. jer je reprezentativna prodaja po društvu iznosila manje od 1 %, što je premalo da bi se moglo smatrati reprezentativnom količinom u smislu te odredbe.
- (47) Uobičajena vrijednost izračunana je dodavanjem sljedećih vrijednosti prosječnom trošku proizvodnje istovjetnog proizvoda proizvođača iz analogne zemlje koji surađuje tijekom razdoblja ispitnog postupka revizije:
- ponderiranih prosječnih troškova prodaje te ponderiranih prosječnih općih i administrativnih troškova koje je proizvođač iz analogne zemlje koji surađuje imao u pogledu domaće prodaje istovjetnog proizvoda u uobičajenom tijeku trgovine tijekom razdoblja ispitnog postupka revizije; i
  - ponderirane prosječne dobiti koju je proizvođač iz analogne zemlje koji surađuje ostvario od domaće prodaje istovjetnog proizvoda u uobičajenom tijeku trgovine tijekom razdoblja ispitnog postupka revizije.
- (48) Za vrste proizvoda koje se prodaju na domaćem tržištu dodani su prosječni troškovi prodaje i opći i administrativni troškovi te dobit od transakcija obavljenih u uobičajenom tijeku trgovine na domaćem tržištu za te vrste proizvoda. Za vrste proizvoda koje se uopće ne prodaju na domaćem tržištu dodani su ponderirani prosječni troškovi prodaje i opći i administrativni troškovi (od 2 % do 5 %) te dobit (od 1,5 % do 6 %) od svih transakcija obavljenih u uobičajenom tijeku trgovine na domaćem tržištu.
- (49) Nakon objave jedna je zainteresirana strana tvrdila da pri izračunu uobičajene vrijednosti Komisija nije uzela u obzir prednosti u pogledu strukturnih troškova kineskih društava takozvane „prve razine” <sup>(16)</sup>. Ta je strana smatrala da je po toj osnovi trebalo oduzeti 22 % troškova proizvodnje. Ista je strana prigovorila i na Komisijin izračun uobičajene vrijednosti na način da se troškovima proizvodnje doda vrijednost troškova prodaje i općih i administrativnih troškova te dobit. Navedena je strana smatrala da je to dvostruko obračunavanje jer svaka naknada za preradu u sebi već sadržava dio troškova prodaje i općih i administrativnih troškova te dobiti.
- (50) Druga zainteresirana strana tvrdila je da Komisija nije dostavila podatke o obujmu i reprezentativnosti proizvodnje i prodaje ćelija koje proizvodi proizvođač iz analogne zemlje i modula koji su proizvedeni na temelju ugovora o preradi. Navedena strana smatra da Komisija nije objasnila na koji su način izračunani troškovi proizvodnje modula proizvedenih na temelju ugovora o preradi. To je društvo od Komisije zatražilo da dostavi dodatne podatke o izračunu uobičajene vrijednosti ćelija i modula. Nadalje, smatralo je da bi Komisija trebala dostaviti pojedinosti o strukturi troškova partnera s kojim je sklopljen ugovor o preradi te njegovoj veličini kako bi se moglo utvrditi može li u dovoljnoj mjeri iskoristiti ekonomiju razmjera te je li naknada za preradu isplaćena izvođitelju bila reprezentativna. Komisija bi također trebala ocijeniti reprezentativnost naknade za preradu koju je isplatio proizvođač iz analogne zemlje na način da je usporedi s naknadom za preradu koja je isplaćena društvu Jabil za iste usluge u Uniji.

<sup>(16)</sup> Prema definiciji organizacije Bloomberg New Energy Finance („BNEF”) trgovačka društva prve razine „veliki” su dobavljači solarnih modula odnosno oni koji su „prihvatljivi za financiranje”. „Prihvatljivost za financiranje”, odnosno vjerojatnost da banke projektima sa solarnim proizvodima odobre dužničko financiranje bez regresa, ključni je kriterij za određivanje razine. Banke i njihovi pružatelji usluge tehničke dubinske analize izrazito nevoljko otkrivaju svoje „bije” liste prihvatljivih proizvoda. Bloomberg New Energy Finance svoje kriterije stoga temelji na poslovima sklopljenima u prošlosti koji su evidentirani u njegovoj bazi podataka. Dodatne pojedinosti dostupne su u dokumentu BNEF PV Module Maker Tiering System, 4. studenoga 2016., na web-mjestu [https://data.bloomberglp.com/bnef/sites/4/2012/12/bnef\\_2012-12-03\\_PVModuleTiering.pdf](https://data.bloomberglp.com/bnef/sites/4/2012/12/bnef_2012-12-03_PVModuleTiering.pdf), pristup 7. studenoga 2016.

- (51) Kako je prethodno spomenuto, u slučajevima kada je bilo potrebno izračunati uobičajenu vrijednost, uobičajena vrijednost izračunana je na temelju članka 2. stavka 3. Osnovne uredbe (tj. na temelju troškova proizvodnje u zemlji podrijetla kojima su dodani troškovi prodaje i opći i administrativni troškovi te dobit). Navodnu troškovnu prednost kineskih trgovačkih društava kategorije 1. ne bi trebalo uzimati u obzir pri izračunu, jer za to ne postoji temelj u Osnovnoj uredbi. Nadalje, u predmetnom podnesku nije precizirano na koji je način zainteresirana strana kvantificirala vrijednost od 22 %. Komisija se također nije složila da dodavanje troškova prodaje i općih i administrativnih troškova i dobiti dovodi do dvostrukog obračunavanja. Cijena bilo koje sirovine koja se prodaje ili usluge koja se pruža u tržišnom gospodarstvu dijelom uključuje troškove prodaje i opće i administrativne troškove i dobit od dobavljača. Stoga je ta tvrdnja u suprotnosti s načinom na koji bi se trebala izračunavati uobičajena vrijednost prema članku 2. stavku 3. Osnovne uredbe.
- (52) Kako je prethodno spomenuto, Komisija je procijenila reprezentativnost domaće prodaje proizvođača iz analogne zemlje. Međutim, detaljni rezultati ovog testa i obujam proizvodnje i prodaje ne mogu se objaviti jer je riječ o povjerljivim poslovnim informacijama tog proizvođača. Troškovi proizvodnje modula proizvedenih na temelju sporazuma o preradi sastojali su se od troškova proizvodnje čelija korištenih u modulima te naknade za preradu. U pogledu daljnjih pojedinosti o izračunu uobičajene vrijednosti čelija i modula Komisija je napomenula da je riječ o povjerljivim poslovnim informacijama. Nadalje, osim što su povjerljive neke od tih pojedinosti su nedostupne Komisiji i proizvođaču u analognoj zemlji, primjerice struktura troškova izvođenja. U pogledu ovog zahtjeva naglašava se da zainteresirana strana ne dovodi u pitanje prikladnost Tajvana kao treće zemlje tržišnoga gospodarstva. Štoviše, ta je zainteresirana strana u svojem prijašnjem podnesku izrazila podršku odabiru Tajvana kao analogne zemlje te odbacila SAD i Indiju kao neprikladne analogne zemlje. Ne postoji nikakva naznaka niti argument zainteresiranih strana da se dobavljači usluge proizvođaču iz analogne zemlje u prikladnoj trećoj zemlji tržišnoga gospodarstva ne ponašaju u skladu s tržišnim mehanizmima.
- (53) Stoga su te tvrdnje odbačene.

### 3.2.3. Izvozna cijena

- (54) Komisija je izvoznju cijenu najprije utvrdila na temelju izvoznih cijena koje su stvarno platili ili koje trebaju platiti nezavisni kupci u Uniji ili na temelju preprodajnih cijena u slučaju prodaje predmetnog proizvoda preko povezanih uvoznika u Uniji.
- (55) Radi provjere pouzdanosti izvoznih cijena prema Uniji te s obzirom na postojanje preuzetih obveza, izvozne cijene prema Uniji analizirane su u odnosu na najnižu uvoznju cijenu iz preuzete obveze. Bilo je nužno utvrditi je li cijena izvoza u Uniju bila utvrđena u određenom iznosu ponajprije zbog najniže uvozne cijene iz preuzete obveze te je li stoga bila pouzdana. U tom je pogledu Komisija razmotrila je li, na temelju ponderirane prosječne cijene na razini svakog proizvođača izvoznika u uzorku, cijena izvoza u Uniju bila bitno viša od najniže uvozne cijene. Komisija je također usporedila tu cijenu s cijenama izvoza u treće zemlje.
- (56) Za sve proizvođače izvoznike u uzorku cijena izvoza u Uniju u prosjeku je bila na razini najniže uvozne cijene. Osim toga, njihova izvozna cijena prema Uniji bila je znatno viša od izvozne cijene prema trećim zemljama. Kao posljedica toga, na cijenu izvoza u Uniju u velikoj je mjeri utjecala preuzeta obveza te je zbog toga ta cijena nepouzdana.
- (57) Nakon objave jedna je zainteresirana strana tvrdila da ovaj nalaz potvrđuje da najniža uvozna cijena služi kao opća referentna cijena za tržište Unije i time određuje visinu cijena svih modula koji se prodaju u Uniji, bez obzira na to gdje su proizvedeni.
- (58) Komisija nije uočila tu vezu. Činjenica da proizvođači izvoznici u uzorku nisu mogli prodavati ispod najniže uvozne cijene zbog toga što su bili obvezani uvjetima preuzete obveze ne sprječava druge proizvođače izvoznike iz NRK-a i iz drugih trećih zemalja da to učine, ako je to ekonomski održivo. Nadalje, najniža uvozna cijena ne može služiti kao referentna vrijednost jer je riječ o povjerljivim poslovnim informacijama. Ta je tvrdnja stoga odbijena.
- (59) U nedostatku pouzdane izvozne cijene za te kineske proizvođače izvoznike, a zbog postojanja preuzete obveze u ovom predmetu, Komisija je razmotrila drugu metodologiju za utvrđivanje izvozne cijene. S obzirom na to da su proizvođači izvoznici u uzorku prodavali solarne ploče na svjetskom tržištu, Komisija je koristila izvozne

cijene po jedinici za solarne ploče prodane na najvećim izvoznim tržištima izvan EU-a proizvođača izvoznika u uzorku (Čile, Indija, Japan i Singapur, ovisno o proizvođaču izvozniku), ako te prodajne cijene nisu uključivale pristojbe za trgovinsku zaštitu. Iako su u Indiji očito bile na snazi mjere trgovinske zaštite, Komisija je iz razloga navedenih u nastavku u uvodnoj izjavi 60. mogla koristiti podatke proizvođača izvoznika koji nisu plaćali takve pristojbe. Nakon objave se pokazalo da te pristojbe više nisu bile na snazi tijekom RIPR-a (vidjeti uvodnu izjavu 86.).

- (60) Ako proizvođači izvoznici predmetni proizvod izvoze izravno nezavisnim kupcima u trećoj zemlji, izvozna cijena po jedinici bila je cijena stvarno plaćena ili plativa za predmetni proizvod pri prodaji za izvoz na relevantno tržište treće zemlje, u skladu s člankom 2. stavkom 8. Osnovne uredbe.
- (61) Ako proizvođači izvoznici predmetni proizvod izvoze u treću zemlju preko povezanog društva koje djeluje kao uvoznik, izvozna cijena po jedinici utvrđena je na temelju cijene po kojoj je uvezeni proizvod prvi put preprodan nezavisnim kupcima na relevantnom tržištu treće zemlje, u skladu s člankom 2. stavkom 9. Osnovne uredbe. U tom slučaju, na temelju podataka koje su dostavili proizvođači izvoznici u uzorku i koje je provjerila Europska komisija, cijena je prilagođena za sve troškove nastale od uvoza do preprodaje, uključujući troškove prodaje i opće i administrativne troškove (od 0,05 % do 9 %, ovisno o provjerenim podacima koje je dostavilo predmetno društvo) te ostvarenu dobit (od 1 % do 3 %, ovisno o provjerenim podacima koje je dostavilo predmetno društvo). U tom slučaju nisu razmatrane prodajne transakcije koje su uključivale antidampinšku ili kompenzacijsku pristojbu jer nisu pouzdana zamjena za cijenu u slučaju nepostojanja mjera. Stoga su isključene transakcije s plaćenim pristojbama u Sjedinjenim Američkim Državama zbog toga što se velika većina tih transakcija odvijala preko povezanih uvoznika.
- (62) Nakon objave jedna je zainteresirana strana tvrdila da je pri izračunu izvozne cijene na temelju članka 2. stavka 9. Komisija pogrešno izvršila prilagodbu za troškove prodaje i opće i administrativne troškove i dobit povezanih trgovaca u NRK-u i Hong Kongu.
- (63) Ta je zainteresirana strana istaknula da je moguće da su prilikom dodavanja izravnih troškova prodaje neke prilagodbe dvaput računane (jer su ti troškovi već uključeni u troškove prodaje i opće i administrativne troškove). Ta je strana također istaknula da bi njezina razina dampinga u usporedbi s njezinom razinom sniženja cijena mogla ukazivati na određene pogreške u izračunima.
- (64) Komisija je prihvatila te tvrdnje. Provedena je odgovarajuća prilagodba na ime trgovaca u NRK-u i Hong Kongu na temelju članka 2. stavka 10. točke i. umjesto na temelju članka 2. stavka 9. Osnovne uredbe. Komisija je prilagodila svoje izračune i kako bi izbjegla dvostruko računanje određenih prilagodbi troškova. Nadalje, nakon dostave primjedbe u pogledu dampinga i sniženja cijene Komisija je uočila administrativnu pogrešku u svojim izračunima te ju je ispravila. Izmjene u izračunima nemaju nikakav utjecaj na zaključak i prijedlog. Zainteresirana je strana svejedno obaviještena o izmjenama koje su učinjene nakon njezinih primjedbi o konačnoj objavi te joj je omogućeno da prema potrebi ponovno dostavi primjedbe.
- (65) Kako bi se utvrdila izvozna cijena, izvozna cijena po jedinici utvrđena kako je prethodno opisano pomnožena je s količinama prodanima u Uniju tijekom RIPR-a.
- (66) Nakon objave jedna je zainteresirana strana dovela u pitanje upotrebu izvoznih cijena za treće zemlje. Navedena je strana smatrala da Čile i Singapur imaju ograničen broj solarnih instalacija te čine mali dio ukupnog izvoza ćelija i modula iz NRK-a. Ta je strana od Komisije zatražila da se u izračunanoj izvoznoj cijeni navede raščlamba izvozne prodaje za svaku zemlju te da se navedu ponderirane prosječne izvozne cijene za svaku od četiri razmatrane zemlje izvoznice, tj. za Čile, Indiju, Japan i Singapur.
- (67) Druga zainteresirana strana tvrdila je da bi promjena metodologije izračuna i korištenje cijena za treće zemlje za izračun izvozne cijene bilo u suprotnosti s člankom 11. stavkom 9. Osnovne uredbe, kako ga tumači Opći sud <sup>(17)</sup>.
- (68) Kako je prethodno objašnjeno, Komisija je za svakog proizvođača izvoznika u uzorku koristila njegova najveća izvozna tržišta. Čile i Singapur ne čine manji udio izvoza predmetnih proizvođača izvoznika u uzorku. U pogledu zahtjeva da se u izračunanoj izvoznoj cijeni raščlani izvozna prodaja za svaku zemlju te da se navedu

<sup>(17)</sup> T-143/06 MTZ Polyfilms protiv Vijeća EU:T:2009:441, točke 38. do 52.

ponderirane prosječne izvozne cijene za svaku od četiri razmatrane zemlje izvoznice, Komisija napominje da je riječ o povjerljivim poslovnim informacijama. Nadalje, te su informacije dobivene od proizvođača izvoznika u uzorku. Zatim su im vraćene posebnom objavom kako bi mogli provjeriti jesu li ispravno upotrijebljene u odgovarajućem izračunu. Od proizvođača izvoznika u uzorku nije dobivena nijedna primjedba u vezi s ovim pitanjem. Za ilustraciju se mogu navesti sljedeći rasponi: Čile: od 12 % do 18 % relevantnog izvoza proizvođača izvoznika; Indija: od 9 % do 15 % relevantnog izvoza proizvođača izvoznika; Japan: od 12 % do 22 % izvoza proizvođača izvoznika; Singapur: od 40 % do 60 % izvoza proizvođača izvoznika.

- (69) U pogledu promjene metode, točno je da se u pravilu za izračun dampinške marže u postupku revizije mora primjenjivati ista metodologija izračuna kao u početnom ispitnom postupku koji je doveo do uvođenja antidampinških mjera, kao što je razvidno iz članka 11. stavka 9. Osnovne uredbe. Međutim, ta odredba sadržava izuzeće kojim se omogućuje primjena drukčije metodologije u slučajevima kada je došlo do promjene okolnosti. Kako je prethodno objašnjeno, ispitan je utjecaj preuzete obveze na izvozne cijene prema Uniji te je utvrđeno da postojanje najniže uvozne cijene te cijene čini nepouzdanima. U skladu s člankom 11. stavkom 9., s obzirom na to da su se okolnosti promijenile Komisija je bila ovlaštena primijeniti metodologiju drukčiju od one primijenjene u početnom ispitnom postupku. Ta je mogućnost izričito predviđena u presudi na koju su se pozivale zainteresirane strane, međutim Vijeće je odlučilo da se neće na nju oslanjati. Komisijin je pristup naposljetku potvrdio Sud <sup>(18)</sup>.
- (70) Stoga su te tvrdnje odbačene.

#### 3.2.4. Usporedba

- (71) Komisija je usporedila uobičajenu vrijednost s cijenama izvoza solarnih ploča na najveća izvozna tržišta proizvođača izvoznika iz uzorka koja se nalaze izvan Unije (Čile, Indija, Japan i Singapur, ovisno o proizvođaču izvozniku u uzorku).
- (72) U slučajevima u kojima je to bilo potrebno kako bi se osigurala pravedna usporedba Komisija je prilagodila uobičajenu vrijednost i/ili izvoznju cijenu za razlike koje utječu na cijene i usporedivost cijena, u skladu s člankom 2. stavkom 10. Osnovne uredbe. Provedene su prilagodbe za troškove prijevoza i osiguranja (od 0,02 % do 7 %, ovisno o provjerenim podacima koje je dostavilo predmetno društvo), troškove manipulacije i utovara te popratne troškove (od 0 % do 1 %, ovisno o provjerenim podacima koje je dostavilo predmetno društvo), troškove kredita (od 0,05 % do 0,5 %, ovisno o provjerenim podacima koje je dostavilo predmetno društvo) i bankovne naknade (od 0 % do 0,03 %, ovisno o provjerenim podacima koje je dostavilo predmetno društvo).

#### 3.2.5. Dampinška marža

- (73) Za proizvođače izvoznike u uzorku Komisija je usporedila ponderiranu prosječnu uobičajenu vrijednost svake vrste istovjetnog proizvoda u analognoj zemlji s ponderiranom prosječnom izvoznom cijenom odgovarajuće vrste predmetnog proizvoda, u skladu s člankom 2. stavcima 11. i 12. Osnovne uredbe.
- (74) Tako utvrđene dampinške marže iznose od 23,5 % do 31,5 %.
- (75) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 48., na cijenu izvoza u Uniju u velikoj je mjeri utjecala preuzeta obveza te je zbog toga ta cijena nepouzdana. Bez obzira na to, radi cjelovitosti Komisija je usporedila ponderiranu prosječnu uobičajenu vrijednost svake vrste istovjetnog proizvoda u analognoj zemlji s ponderiranom prosječnom cijenom izvoza odgovarajuće vrste predmetnog proizvoda u Uniju. Na temelju toga tijekom RIPR-a utvrđene su dampinške marže, izražene kao postotak cijene CIF na granici Unije, neocarinjeno, u iznosu od 8,9 % do 14,8 %.
- (76) Tim je izračunom utvrđen damping za proizvođače izvoznike koji su tijekom RIPR-a podliježali preuzetim obvezama. Napominje se da se najniže uvozne cijene iz preuzetih obveza nisu temeljile na dampinškoj marži. Preuzimanjem obveza nije u potpunosti uklonjen damping utvrđen u početnom ispitnom postupku.

<sup>(18)</sup> C-374/12 Valimar protiv Nachalnik na Mitnitsa Varna, EU:C:2014:2231, točke 40. do 49.

- (77) Nakon objave jedna zainteresirana strana, koja nije bila proizvođač izvoznik u uzorku, iznijela je prigovor da nisu dostavljene pojedinosti o izračunu dampinških marži.
- (78) Komisija je napomenula da su detaljni izračuni dostavljeni proizvođačima izvoznicima u uzorku koji su dostavili te podatke te da su oni provjerili izračune. Objava više informacija trećim stranama od onih sadržanih u relevantnom sažetku dostavljenom u općem dokumentu objave i ovoj Uredbi značila bi povredu važećih odredbi o potrebi usklađivanja prava na poslovnu tajnu i postupovnih prava.

### 3.3. Vjerojatnost nastavka dampinga

- (79) Kako je navedeno u uvodnim izjavama 55. do 59., za sve proizvođače izvoznike u uzorku cijena izvoza u Uniju u prosjeku je bila na razini najniže uvozne cijene. Osim toga, njihova izvozna cijena prema Uniji bila je znatno viša od izvozne cijene prema trećim zemljama. Stoga je vrlo vjerojatno da bi se u slučaju nepostojanja preuzete obveze izvozna cijena prema Uniji smanjila na razinu izvoznih cijena prema trećim zemljama. U slučaju izostanka mjera vjerojatna dampinška marža stoga bi se kretala u rasponu od 23,5 % do 31,5 %, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 74. Te su dampinške marže znatno više od onih utvrđenih na temelju cijene izvoza u Uniju tijekom RIPR-a (koje su bile u rasponu od 400 EUR/kW do 700 EUR/kW za module odnosno 100 EUR/kW do 400 EUR/kW za ćelije). Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 75., te se dampinške marže kreću u rasponu od 8,9 % do 14,8 %.
- (80) Pri analiziranju je li postojala vjerojatnost nastavka dampinga u slučaju prestanka mjera, Komisija je analizirala i sljedeće elemente: privlačnost tržišta Unije i proizvodni kapacitet i potrošnju u predmetnoj zemlji.

#### 3.3.1. Privlačnost tržišta Unije

- (81) U 2012. na tržište Unije otpadalo je do 60 % godišnjeg novog instaliranog kapaciteta u svijetu. Njegova se važnost smanjila na 14 % u 2015., kako je navedeno u uvodnoj izjavi 197. Očekuje se da će tržište Unije i u budućnosti imati važan udio. Međutim, u usporedbi s ostatkom svijeta, prognoze za rast tržišta Unije u pogledu godišnjeg novog instaliranog kapaciteta u svijetu su skromne.
- (82) Unatoč tome, Unije je i dalje važno tržište s približno 7,2 GW godišnjeg novog instaliranog kapaciteta tijekom RIPR-a, a tri države članice (Francuska, Njemačka i Ujedinjena Kraljevina) u 2015. bile su među deset vodećih tržišta solarnih modula <sup>(19)</sup>. Nadalje, uvođenjem i postroženjem mjera trgovinske zaštite u Kanadi, Indiji i SAD-u protiv uvoza iz NRK-a ta su tržišta postala manje atraktivna proizvođačima izvoznicima iz NRK-a, zbog čega bi se, u slučaju isteka mjera, povećala privlačnost tržišta Unije.
- (83) Kineski proizvođači i dalje su vrlo zainteresirani za tržište Unije. Unatoč uvođenju antidampinških i kompenzacijskih mjera u 2013., kineski su proizvođači zadržali jak položaj na tržištu Unije. Tijekom RIPR-a njihov se udio u tržištu modula smanjio sa 66 % u 2012. na 41 %, dok se njihov udio u tržištu ćelija povećao sa 7 % u 2012. na 16 %. Iz toga je vidljiv trend da sve veći broj proizvođača iz Unije ograničava svoju proizvodnju na segment proizvodnje modula, a ćelije nabavlja u trećim zemljama. To se smatra proizvodnjom modula u Uniji. To ujedno odražava i tendenciju da se proizvođači izvoznici koji imaju proizvodne objekte u trećim zemljama izvan NRK-a povlače iz preuzete obveze i proizvode prodaju u Uniju iz tih trećih zemalja.
- (84) Nadalje, kako je utvrđeno u ispitnom postupku u vezi s izbjegavanjem mjera 2015., neki su kineski proizvođači pokušali izbjeći mjere tako što su izvozili preko Tajvana i Malezije, najvažnijih trećih zemalja po uvozu u Uniju. Od uvođenja mjera povučeno je nekoliko preuzetih obveza. Do povlačenja iz preuzetih obveza dolazilo je dobrovoljno, zbog počinjenih povreda ili zbog neizvedivosti (za detaljnije upućivanje vidjeti bilješku br. 6).

<sup>(19)</sup> Ljestvica deset najvažnijih zemalja u pogledu kapaciteta dodanog u 2015.: 1. Kina (15 GW); 2. Japan (11 GW); 3. SAD (7,3 GW); 4. Ujedinjena Kraljevina (3,7 GW); 5. Indija (2 GW); 6. Njemačka (1,5 GW); 7. Koreja (1 GW); 8. Australija (900 MW); 9. Francuska (879 MW); 10. Kanada (600 MW); izvor: Global Market Outlook For Solar Power, 2016 – 2020, Solar Power Europe, str. 13.–14.

- (85) Nakon objave jedna je zainteresirana strana tvrdila da je SAD, unatoč uvedenim mjerama trgovinske zaštite protiv uvoza iz NRK-a, atraktivno tržište zahvaljujući poticajima i izrazito visokoj razini prirodne osunčanosti. Nadalje, navedena je strana tvrdila da, suprotno prethodno spomenutim činjenicama, u Indiji nisu na snazi mjere trgovinske zaštite protiv uvoza iz NRK-a. Osim toga, Indija planira znatno povećati svoj instalirani kapacitet.
- (86) U pogledu SAD-a, Komisija je napomenula da spomenuta strana nije dostavila dokaze da se poticajima u potpunosti nadoknađuju nedostaci uzrokovani pristojbama koje su nametnute proizvođačima iz NRK-a. Komisija zapravo nije tvrdila da je američko tržište neatraktivno, već da je zbog postojanja pristojbi manje privlačno. U pogledu Indije, predložena pristojba nije provedena te je mjera istekla u lipnju 2014. Međutim, čak i ako Indija ne podliježe pristojbama, zbog pristojbi u Kanadi i SAD-u u slučaju isteka mjera porasla bi atraktivnost tržišta Unije. To tržište Unije ne čini manje privlačnim, jer su i dalje prisutni svi ostali prethodno spomenuti aspekti.

### 3.3.2. Proizvodni kapacitet i potrošnja u predmetnoj zemlji

- (87) Rezervni kapacitet svih proizvođača izvoznika iz NRK-a koji su surađivali u ovom ispitnom postupku prema njihovim odgovorima na upitnik za odabir uzorka iznosi oko 33 %. Sama ta društva tijekom RIPR-a imala su rezervni kapacitet (oko 10 GW) dostatan za zadovoljavanje potreba čitavog tržišta Unije. Valja napomenuti da je rezervni kapacitet najvećih proizvođača koji surađuju po obujmu mnogo manji, s obzirom na to da se njihova iskorištenost kapaciteta kreće između 86 % i 97,8 %.
- (88) Nakon objave jedna je zainteresirana strana dovela u pitanje te podatke tvrdeći da četiri najveća kineska proizvođača (Trina, JA Solar, Jinko i Canadian Solar) posluju s punim kapacitetom. Prema tvrdnjama zainteresirane strane, na ta četiri proizvođača otpada više od 40 % ukupnog kineskog izvoza (oko 11,2 GW). Stoga bi, da bi u 2016. dosegli rezervni kapacitet od 43 % koji navodi Komisija, svi manji proizvođači morali poslovati uz iskorištenost kapaciteta od samo 20 %. Zainteresirana strana zatražila je od Komisije da dostavi pojedinosti o načinu izračuna prosjeka od 43 %.
- (89) Komisija je prvo napomenula da se rezervni kapacitet svih proizvođača izvoznika iz NRK-a koji surađuju u ovom ispitnom postupku procjenjuje na oko 33 %, a ne 43 %. Nadalje, navedeni izračuni zainteresirane strane temelje se na pretpostavci da su JA Solar i Canadian Solar surađivali u ispitnom postupku. Ta dva proizvođača nisu surađivala u ispitnom postupku. Komisiji stoga nije poznat njihov kapacitet ni njihova iskorištenost kapaciteta te oni nisu uzeti u obzir u navedenom izračunu.
- (90) Ta je tvrdnja stoga odbijena.
- (91) Ukupni kineski proizvodni kapacitet za module procjenjuje se na 96,3 GW/godišnje za 2015. te se očekuje da će dosegnuti 108 GW godišnje u 2016. <sup>(20)</sup> Istodobno je svjetska potražnja procijenjena na 50,6 GW u 2015. te se predviđa da će porasti na 61,7 GW u 2016. <sup>(21)</sup> Stoga je ukupni rezervni kapacitet kineskih proizvođača uvelike premašio svjetsku potražnju, tj. za 47,5 % u 2015., a u 2016. će je premašiti za 42,9 %.
- (92) Nekoliko je strana tvrdilo da se posljednjih nekoliko godina kineska domaća potražnja povećavala te da je do prvog tromjesečja 2016. dosegla 50 % kineske proizvodnje solarnih modula. Kina bi navodno do 2020. svake godine imala oko 20 GW godišnjih novih instaliranih kapaciteta. Međutim, kako je prethodno navedeno te podrobnije obrazloženo u nastavku u uvodnim izjavama 186. do 195., višak kapaciteta kineskih proizvođača izvoznika mogao bi pokriti ukupnu svjetsku potražnju u budućnosti, uključujući sva brzo rastuća tržišta kao što je sama Kina, Indija, Japan i Južna Amerika zajedno.
- (93) Dvije zainteresirane strane dovele su u pitanje podatke o kapacitetu u NRK-u i svjetskoj potrošnji kojima se služila Komisija. Jedna je zainteresirana strana tvrdila da će za pokrivanje rastuće potražnje za solarnim instalacijama u NRK-u i drugdje u svijetu u bliskoj budućnosti biti potreban dodatni kapacitet. Ta strana tvrdi da Komisija nije pružila nikakve uvjerljive argumente koji bi potvrdili da bi navodni višak kapaciteta u NRK-u bio namijenjen tržištu Unije.

<sup>(20)</sup> Bloomberg New Energy Finance („BNEF”) „Solar manufacturer capacity league table”; pristup 28. listopada 2016.

<sup>(21)</sup> Global Market Outlook For Solar Power, 2016 – 2020, Solar Power Europe, str. 18.

- (94) Odgovor na te tvrdnje naveden je u uvodnim izjavama 190. i 191.

### 3.3.3. Zaključak o vjerojatnosti nastavka dampinga

- (95) S obzirom na procijenjeni znatni rezervni kapacitet u NRK-u te privlačnost tržišta Unije u smislu veličine i prodajne cijene, osobito u odnosu na razinu cijena kineskog izvoza u treće zemlje te prijašnje prakse izbjegavanja mjera, Komisija je zaključila da postoji velika vjerojatnost da će stavljanje antidampinškim mjera izvan snage dovesti do znatnog porasta dampinškog uvoza solarnih ćelija i modula iz NRK-a u Uniju.

## 4. ŠTETA

### 4.1. Definicija industrije Unije i proizvodnje u Uniji

- (96) Istovjetni proizvod tijekom razdoblja ispitnog postupka revizije proizvodilo je više od 100 proizvođača u Uniji. Oni čine „industriju Unije” u smislu članka 4. stavka 1. Osnovne uredbe.
- (97) Svi raspoloživi podatci o industriji Unije upotrijebljeni su kako bi se utvrdila ukupna proizvodnja u Uniji tijekom RIPR-a jer potpuni javni podatci o proizvodnji nisu bili raspoloživi. Ti su podatci uključivali: makroekonomske podatke koje je dostavio podnositelj zahtjeva, ali koje je u njegovo ime prikupio Europrocessedienst, neovisno konzultantsko poduzeće; odgovore zainteresiranih strana koji su dostavljeni u fazi prije pokretanja postupka te provjerene odgovore na upitnik proizvođača iz Unije u uzorku.
- (98) Na temelju toga ukupna proizvodnja u Uniji tijekom razdoblja ispitnog postupka revizije procijenjena je na oko 3 409 MW za module i 1 270 MW za ćelije.

### 4.2. Utvrđivanje odgovarajućeg tržišta Unije

- (99) Dio industrije Unije vertikalno je integriran te je, u pogledu proizvodnje ćelija, znatan dio proizvodnje industrije Unije namijenjen vlastitoj upotrebi (96 %). Stoga je slobodno tržište za ćelije bilo vrlo malo. Nakon objave jedna je zainteresirana strana osporavala posljednju izjavu tvrdeći da slobodno tržište čini velik dio ukupnog tržišta ćelija (procijenjeno na 3 409 MW, vidjeti tablicu 1.b u nastavku). Komisija je prihvatila taj ispravak jer je, doista, tržište vlastite prodaje u Uniji činilo samo 31,8 % ukupne potrošnje ćelija. Međutim, time se ne mijenja nalaz da je znatan dio proizvodnje ćelija industrije Unije bio namijenjen vlastitoj upotrebi i ne utječe na provedenu analizu štete i interesa Unije. Slobodno tržište ćelija uglavnom se opskrbljuje iz uvoza, a ne prodajom proizvođača ćelija iz Unije s obzirom na činjenicu da je posljednjih nekoliko godina većina proizvođača ćelija otišla s tržišta.
- (100) Kako bi utvrdila je li se šteta nanescena industriji Unije nastavila te kako bi odredila potrošnju i različite gospodarske pokazatelje povezane sa stanjem industrije Unije, Komisija je ispitala je li i u kojoj je mjeri naknadnu upotrebu proizvodnje istovjetnog proizvoda industrije Unije („vlastita upotreba”) potrebno uzeti u obzir u analizi.
- (101) Komisija je analizirala sljedeće gospodarske pokazatelje upućivanjem na ukupnu aktivnost (uključujući vlastitu upotrebu u industriji): potrošnju, obujam prodaje, proizvodnju, proizvodni kapacitet, iskorištenost kapaciteta, rast, ulaganja, zalihe, zaposlenost, produktivnost, novčani tok, povrat ulaganja, sposobnost prikupljanja kapitala i visinu dampinške marže. U skladu s početnim ispitnim postupkom za te je pokazatelje Komisija utvrdila da je na proizvodnju namijenjenu vlastitoj upotrebi jednako utjecala konkurencija uvoza iz predmetne zemlje. Ćelije namijenjene tržištu vlastite prodaje upotrijebljene su kao glavni element u proizvodnji modula. Stoga je zbog izravne konkurencije uvoza modula iz predmetne zemlje s kojim su se suočili proizvođači modula iz Unije izvršen neizravan pritisak i na prodajne cijene proizvoda za vlastitu upotrebu i/ili troškove proizvodnje ćelija koje

se upotrebljavaju u tim modulima. Osim toga, zbog uvoza ćelija iz NRK-a povećao se pritisak na proizvođače modula koji upotrebljavaju ćelije iz vlastite proizvodnje. Ti se proizvođači nisu natjecali samo s modulima koji su sastavljeni u trećim zemljama iz kineskih ćelija, nego i s modulima koji su sastavljeni u Uniji upotrebom uvezenih kineskih ćelija.

- (102) Stoga, za razliku od drugih predmeta <sup>(22)</sup>, u kojima je razlika između vlastite proizvodnje i slobodnog tržišta bila relevantna za analizu štete jer je utvrđeno da proizvodi namijenjeni vlastitoj upotrebi nisu bili izloženi izravnom tržišnom natjecanju od uvoza, Komisija je u predmetnom slučaju utvrdila da za većinu gospodarskih pokazatelja nije opravdano praviti razliku između vlastite proizvodnje i slobodnog tržišta.
- (103) Međutim, u pogledu profitabilnosti Komisija je promatrala samo prodaju na slobodnom tržištu. Cijene na tržištu vlastite prodaje određene su u skladu s različitim politikama određivanja cijena (određivanje transfernih cijena prema cijenama na virtualnom tržištu, prijenos na temelju stvarnih troškova itd.). Stoga one nisu uvijek odražavale tržišne cijene i nisu se mogle uzeti u obzir pri procjeni tog pokazatelja.
- (104) Nakon objave nekoliko je strana tvrdilo da je stanje industrije ćelija u Uniji trebalo procijeniti posebno za tržište vlastite prodaje i za slobodno tržište. Prvo, tvrdile su da Komisija nije dala primjereno obrazloženje načina na koji je tržište vlastite prodaje bilo jednako zahvaćeno tržišnim natjecanjem s uvozom iz NRK-a. Drugo, jedna je strana tvrdila da je, s obzirom na to da je Komisija smatrala da su cijene na tržištu vlastite prodaje nepouzdanе za procjenu profitabilnosti, jednako netočno donositi zaključak da su one bile izložene pritisku zbog uvoza modula. Treće, zajednička analiza dvaju tržišta u suprotnosti je s činjenicom da se tijekom razmatranog razdoblja potrošnja ćelija smanjila manje od potrošnje modula. To vjerojatno znači da ne postoji izravna veza između uvoza modula i uvoza ćelija te između smanjenja uvoza ćelija i cijena ćelija na slobodnom tržištu.
- (105) Prvo, suprotno tvrdnjama tih strana, Komisija je u prethodnim uvodnim izjavama 101. do 102. dala detaljno obrazloženje načina na koji je tržište vlastite prodaje za ćelije bilo jednako zahvaćeno konkurencijom uvoza iz NRK-a. Budući da je ćelija glavni element u proizvodnji modula, uvozom modula iz NRK-a stvara se neizravan pritisak na cijene ćelija za vlastitu prodaju kad se transferna cijena temelji na cijeni na virtualnom tržištu. U suprotnom, kad se prijenos temelji na stvarnom trošku, uvoznim ćelijama stvara se pritisak na društva da svoj postupak proizvodnje učine učinkovitijim. Drugo, iako su cijene na tržištu vlastite prodaje nepouzdanе za procjenu profitabilnosti, Komisija je smatrala da je razvoj tih cijena relevantan čimbenik u procjeni suočava li se tržište vlastite prodaje s konkurencijom uvoza iz NRK-a. Treće, Komisija nije tvrdila da postoji izravna veza između uvoza modula i uvoza ćelija. Naprotiv, primijetila je da i vlastita upotreba ćelija podliježe izravnom tržišnom natjecanju s uvozom ćelija i neizravnom tržišnom natjecanju s uvozom modula jer se ćelije za vlastitu upotrebu upotrebljavaju u proizvodnji modula. Konačno, zainteresirana strana nije dokazala da ne postoji veza između cijena ćelija na slobodnom tržištu i smanjenja uvoza ćelija. Kao što je vidljivo iz tablice 8.b, prodajne cijene industrije ćelija iz Unije povećale su se kad se uvoz ćelija iz Kine smanjio u smislu obujma i tržišnog udjela između 2014., kad su mjere počele imati puni učinak, i RIPR-a. Stoga su ti argumenti odbijeni.
- (106) Nakon objave kineska vlada tvrdila je da se zajedničkom analizom tržišta vlastite prodaje i slobodnog tržišta za ćelije zapravo isključuje analiza slobodnog tržišta jer ono čini samo 4 % ukupne proizvodnje ćelija u Uniji. Komisija stoga nije ispitala stanje domaće industrije u cjelini te, stoga, nije ispunjen zahtjev „objektivnosti” iz članka 3. stavka 1. Sporazuma o antidampingu.
- (107) Komisija nije razumjela kako se zajedničkom analizom tržišta vlastite prodaje i slobodnog tržišta za ćelije isključuje analiza slobodnog tržišta. Komisija je, de facto, samo za slobodno tržište analizirala niz pokazatelja štete, kao što su profitabilnost, prodajne cijene i povrat ulaganja. Uz to, niz pokazatelja analiziran je kumulativno, čak i u slučaju zasebne analize tržišta vlastite prodaje i slobodnog tržišta <sup>(23)</sup>. Ti su pokazatelji često sljedeći: proizvodnja, kapacitet, iskorištenost kapaciteta, ulaganja, povrat ulaganja, zaposlenost, produktivnost, zalihe

<sup>(22)</sup> Vidjeti, među ostalim, Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2016/113 od 28. siječnja 2016. o uvođenju privremene antidampinške pristojbe na uvoz čeličnih šipki visoke otpornosti na zamor za armirani beton podrijetlom iz Narodne Republike Kine (SL L 23, 29.1.2016., str. 16.), njezine uvodne izjave 52.–56.

<sup>(23)</sup> Vidjeti, na primjer, Provedbenu uredbu (EU) 2016/113 koja je citirana u bilješci 22.

i troškovi rada. Na kraju, ali ne manje važno, pokazatelji štete proizvođača ćelija iz Unije koji su prodavali isključivo na slobodnom tržištu bilježili su jednaka kretanja te se, kao rezultat toga, zaključci doneseni za cijelu industriju ćelija u Uniji primjenjuju i na njih. Kineska vlada ustrajala je na tome da se, u skladu sa sudskom praksom WTO-a, u slučaju prisutnosti tržišta vlastite prodaje za dio proizvoda iz ispitnog postupka mora provesti komparativna analiza. Komisija je smatrala da se taj zahtjev, ako se mogao primijeniti na ovaj, vrlo specifičan slučaj, u svakom slučaju poštovao. Za dio proizvodnje ćelija u Uniji koje se prodaju na tržištu vlastite prodaje šteta je utvrđena na temelju neizravnog pritiska na cijene na razini modula u koje se te ćelije ugrađuju. Za dio proizvodnje ćelija u Uniji koje se prodaju na slobodnom tržištu pokazatelji štete isto su tako zasebno procijenjeni te su zabilježili jednaka kretanja kao za proizvodnju za tržište vlastite prodaje (što je, zbog činjenice da čini 96 % proizvodnje Unije, u biti jednako kumulativnoj procjeni). Stoga je taj argument odbijen.

- (108) Kineska vlada tvrdila je i da se izjavom da se proizvođači modula iz Unije natječu s modulima sastavljenima u trećim zemljama od kineskih ćelija nezakonito proširuje područje primjene ispitnog postupka. Međutim, ti su moduli otpočetka uključeni u područje primjene ispitnog postupka jer se podrijetlo modula određuje na temelju ćelija <sup>(24)</sup>. Stoga je ta tvrdnja odbijena.
- (109) Nakon objave jedna druga strana je tvrdila da analiza profitabilnosti na temelju 4 % proizvodnje ćelija u Uniji nije reprezentativna za točnu procjenu potrebe za zadržavanjem carina. Komisija napominje da je samo profitabilnost procijenjena isključivo na temelju prodaje ćelija nezavisnim kupcima zbog razloga utvrđenih u prethodnoj uvodnoj izjavi 103. Međutim, za potrebe procjene stanja industrije Unije svi su ostali pokazatelji analizirani uzimajući u obzir tržište vlastite prodaje i slobodno tržište za ćelije. Stoga je taj argument odbijen.
- (110) Jabil je tijekom RIPR-a sastavljao module u ime drugih društava kao ugovorni proizvođač. Za tu su uslugu sastavljanja druga društva plaćala naknadu. Ona su preuzela i punu ugovornu odgovornost za prodaju modula koje je sastavio Jabil. Stoga prihod koji je prijavio Jabil nije proizašao iz prodaje modula, nego iz naknada za uslugu. Stoga je Komisija odlučila razlikovati podatke o dobiti društva Jabil od podataka o dobiti preostale industrije modula u Uniji (vidjeti uvodne izjave 160. i 161. u nastavku). Za preostale pokazatelje štete aktivnosti sastavljanja koje je Jabil izvršio za proizvođače modula koji ne surađuju nisu se mogle provjeriti i stoga nisu uzete u obzir.
- (111) Nakon objave jedna je zainteresirana strana zatražila dodatno pojašnjenje o tome koji podatci društva Jabil jesu ili nisu uzeti u obzir i zašto. Za sve pokazatelje štete, osim za profitabilnost, Komisija je uzela u obzir sve podatke koje je dostavio Jabil, a koji se odnose na proizvođače modula iz Unije koji surađuju. U obzir su uzeti samo ti podatci jer su se mogli provjeriti, dok je ostatak zanemaren s obzirom na specifični poslovni model društva Jabil i činjenicu da se konačne prodajne cijene nisu mogle provjeriti.

#### 4.3. Potrošnja u Uniji

- (112) Komisija je potrošnju u Uniji utvrdila na temelju ukupnog obujma uvoza predmetnog proizvoda i obujma ukupne prodaje istovjetnog proizvoda u Uniji, uključujući proizvode namijenjene vlastitoj upotrebi. Ukupna prodaja industrije Unije temeljila se na podacima koje je dostavio Europrocessedienst i koji su, prema potrebi, ispravljani u skladu s podacima iz odgovora zainteresiranih strana dostavljenih u fazi prije pokretanja postupka i provjerenim odgovorima na upitnik društava u uzorku. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 116. u nastavku, podatci o uvozu temeljili su se na Comextu i podacima koje su države članice Komisiji prijavile u skladu s člankom 14. stavkom 6. Osnovne uredbe („baza podataka iz članka 14. stavka 6.”). Podatci o potrošnji unakrsno su provjereni s drugim izvorima <sup>(25)</sup>.

<sup>(24)</sup> Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1357/2013 od 17. prosinca 2013. o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 2454/93 o utvrđivanju odredaba za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 o Carinskom zakoniku Zajednice, (SL L 341, 18.12.2013., str. 47.)

<sup>(25)</sup> Bloomberg New Energy Finance, Global PV Demand, 18. veljače 2016., Global Market Outlook Solar Power Europe, srpanj 2016.; IHS, The Price of Solar, Benchmarking PV Module Manufacturing Cost, lipanj 2016.; PV Status Report 2016, listopad 2016., studija Zajedničkog istraživačkog centra dostupna na: <https://setis.ec.europa.eu/sites/default/files/reports/Perspectives%20on%20future%20large-scale%20manufacturing%20of%20PV%20in%20Europe.pdf>, pristup 12.12.2016.

- (113) Potrošnja u Uniji razvijala se kako slijedi:

Tablica 1.a

**Potrošnja u Uniji za module (u MW)**

|                      | 2012.  | 2013.  | 2014. | RIPR  |
|----------------------|--------|--------|-------|-------|
| Ukupno tržište       | 16 324 | 10 580 | 7 292 | 7 191 |
| Indeks (2012. = 100) | 100    | 65     | 45    | 44    |

Izvor: Europressedienst, odgovori dobiveni prije pokretanja postupka, provjereni odgovori na upitnik, Comext i baza podataka iz članka 14. stavka 6.

Tablica 1.b

**Potrošnja u Uniji za ćelije (u MW)**

|                      | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR  |
|----------------------|-------|-------|-------|-------|
| Ukupno tržište       | 4 604 | 4 449 | 3 262 | 3 409 |
| Indeks (2012. = 100) | 100   | 97    | 71    | 74    |

Izvor: Europressedienst, odgovori dobiveni prije pokretanja postupka, provjereni odgovori na upitnik, Comext i baza podataka iz članka 14. stavka 6.

- (114) Ukupno gledano, potrošnja u Uniji znatno se smanjila između 2012. i RIPR-a. Potrošnja modula u Uniji pala je za 56 %. Međutim, nakon snažnog pada za 35 % između 2012. i 2013. potrošnja je ostala prilično stabilna tijekom 2014. i RIPR-a.
- (115) Potrošnja ćelija smanjila se u nešto manjoj mjeri, tj. za 26 % tijekom razmatranog razdoblja. Do pada potrošnje došlo je uglavnom između 2013. i 2014. kad se naglo smanjila za 26 %. Međutim, počela se oporavljati tijekom RIPR-a kad se povećala za 4,5 % u usporedbi s 2014.

**4.4. Uvoz iz predmetne zemlje**

- (116) Obujam i vrijednosti uvoza temeljili su se na različitim izvorima. Za 2012. i dio 2013. temeljili su se na podacima koje je dostavio podnositelj zahtjeva, ali koje je u njegovo ime prikupio Europressedienst, jer su se u to vrijeme moduli i ćelije uvozili u Uniju pod tarifnim brojevima kojima su obuhvaćeni drugi proizvodi koji nisu predmet ovog ispitnog postupka te se podatci Eurostata stoga nisu mogli upotrijebiti. Nakon uvođenja evidentiranja uvoza modula i ćelija 6. ožujka 2013. <sup>(26)</sup> mogli su se upotrebljavati podatci Eurostata. Stoga je za preostali dio 2013., 2014. i RIPR Komisija svoje nalaze temeljila na bazi podataka Comext <sup>(27)</sup> i bazi podataka iz članka 14. stavka 6.

<sup>(26)</sup> Uredba Komisije (EU) br. 182/2013 od 1. ožujka 2013. o uvjetovanju evidentiranjem uvoza određenih silicijskih fotovoltaičnih modula i ključnih elemenata (npr. ćelije i pločice) podrijetlom ili poslanih iz Republike Kine (SL L 61, 5.3.2013., str. 2.)

<sup>(27)</sup> Comext je baza podataka o statistici vanjske trgovine koju vodi Eurostat.

## 4.4.1. Obujam i tržišni udjel uvoza iz predmetne zemlje

(117) Uvoz u Uniju iz predmetne zemlje razvijao se kako slijedi:

Tablica 2.a

**Uvoz modula iz NRK-a (u MW) i tržišni udjel <sup>(28)</sup>**

|                             | 2012.  | 2013. | 2014. | RIPR  |
|-----------------------------|--------|-------|-------|-------|
| Obujam uvoza iz NRK-a       | 10 786 | 5 198 | 2 845 | 2 917 |
| <i>Indeks</i>               | 100    | 48    | 26    | 27    |
| Tržišni udjel (%)           | 66     | 49    | 39    | 41    |
| <i>Indeks (2012. = 100)</i> | 100    | 74    | 59    | 61    |

Izvor: Comext i baza podataka iz članka 14. stavka 6.

Tablica 2.b

**Uvoz ćelija iz NRK-a (u MW) i tržišni udjel**

|                             | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR |
|-----------------------------|-------|-------|-------|------|
| Obujam uvoza iz NRK-a       | 333   | 386   | 613   | 548  |
| <i>Indeks</i>               | 100   | 116   | 184   | 165  |
| Tržišni udjel (%)           | 7     | 9     | 19    | 16   |
| <i>Indeks (2012. = 100)</i> | 100   | 120   | 260   | 223  |

Izvor: Comext i baza podataka iz članka 14. stavka 6.

- (118) Tijekom razmatranog razdoblja obujam uvoza modula iz NRK-a smanjio se za 73 %, što je dovelo i do pada tržišnog udjela za 39 %, tj. sa 66 % 2012. na 41 % tijekom RIPR-a. Međutim, nakon uvođenja postojećih mjera 2013. obujam uvoza modula smanjio se za 45 % između 2013. i 2014., dok se potrošnja smanjila za 31 %.
- (119) Obujam uvoza ćelija povećao se za 65 % tijekom razmatranog razdoblja, što je dovelo do znatno većeg rasta tržišnog udjela, tj. za 123 % (sa 7 % 2012. na 16 % tijekom RIPR-a), u kontekstu smanjenja tržišta. Istodobno se između 2013. i 2014. uvoz ćelija povećao za 59 %, što je dovelo do povećanja tržišnog udjela za 10 postotnih bodova. Iako se nagli rast nije nastavio tijekom RIPR-a, razina uvoza tijekom RIPR-a ostala je znatno viša nego 2012. i 2013.

## 4.4.2. Cijene uvoza iz predmetne zemlje

(120) Komisija je cijene uvoza utvrdila na temelju Comexta i baze podataka iz članka 14. stavka 6.

<sup>(28)</sup> Sve tablice 1. – 11. sadržavaju zaokružene podatke. Indeksi i postotci temelje se na stvarnim podacima i mogu se razlikovati ako su izraženi na temelju zaokruženih podataka.

- (121) Prosječna cijena uvoza u Uniju iz predmetne zemlje razvijala se kako slijedi:

Tablica 3.a

**Uvozne cijene modula (EUR/kW)**

|                        | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR |
|------------------------|-------|-------|-------|------|
| Uvozne cijene iz NRK-a | 700   | 520   | 553   | 544  |
| Indeks (2012. = 100)   | 100   | 74    | 79    | 78   |

Izvor: Comext i baza podataka iz članka 14. stavka 6.

Tablica 3.b

**Uvozne cijene ćelija (EUR/kW)**

|                        | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR |
|------------------------|-------|-------|-------|------|
| Uvozne cijene iz NRK-a | 500   | 350   | 282   | 286  |
| Indeks (2012. = 100)   | 100   | 70    | 56    | 57   |

Izvor: Comext i baza podataka iz članka 14. stavka 6.

- (122) Tijekom razmatranog razdoblja prosječna uvozna cijena iz NRK-a smanjila se za 22 % za module i za 43 % za ćelije. Za module se uvozna cijena smanjila 2012. i 2013., a zatim se, kad su mjere stupile na snagu, između 2013. i 2014. cijena povećala za 6,3 % za module. Ponovno se blago smanjila između 2014. i RIPR-a, tj. za 1,6 %. Uvozna cijena ćelija smanjila se za 43 % tijekom razmatranog razdoblja. U razdoblju između 2012. i 2013. smanjila se za 30 % te se nastavila smanjivati između 2013. i 2014., kad je dodatno pala za 19,4 %. Međutim, između 2014. i RIPR-a došlo je do blagog povećanja cijene ćelija od 1,4 %.
- (123) Kako je navedeno u odjeljku 3.2.3., gotovo svi proizvođači izvoznici koji su tijekom RIPR-a prodavali module i ćelije iz NRK-a u Uniju preuzeli su obveze u vezi s cijenama te su njihove izvozne cijene prema EU-u bile određene na temelju tih preuzetih obveza kojima je određena najniža uvozna cijena. Samo 1,6 % obujma uvoza modula i 0,6 % ćelija nije izvršeno po najnižoj uvoznoj cijeni <sup>(29)</sup>. Stoga se te izvozne cijene nisu mogle smatrati relevantnim pokazateljem za utvrđivanje ponašanja proizvođača izvoznika u pogledu određivanja cijena u slučaju da mjere nisu na snazi.
- (124) Nakon objave nekoliko je strana tvrdilo da bi cijenu izvoza u EU trebalo upotrijebiti za utvrđivanje sniženja cijena te su izračunale da na temelju toga nema sniženja cijena. Točno je da na temelju izvoznih cijena u EU nema sniženja cijena modula i da je sniženje cijena ćelija neznatno. Međutim, Komisija je smatrala da nepostojanje sniženja cijena zbog usklađenosti s najnižom uvoznom cijenom nije odlučujući čimbenik za analizu trenutnog stanja industrije Unije. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 170. u nastavku, Komisija je utvrdila da industrija Unije i dalje trpi štetu zbog prethodnih praksi dampaing utvrđenog u prethodnom ispitnom postupku i utvrđenih praksi izbjegavanja mjera, kako je utvrđeno u prethodnoj uvodnoj izjavi 4., te da nije imala dovoljno vremena za oporavak.

<sup>(29)</sup> Potonja se nije temeljila na dampinškoj marži.

## 4.4.3. Cijene uvoza iz ostalih zemalja

- (125) Prosječna cijena uvoza u Uniju iz trećih zemalja također se temeljila na Comextu i podacima iz članka 14. stavka 6. te se razvijala kako slijedi:

Tablica 4.a

**Moduli – uvoz iz trećih zemalja**

|                             | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR  |
|-----------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Obujam (MW)                 | 1 395 | 1 382 | 2 049 | 1 808 |
| <i>Indeks (2012. = 100)</i> | 100   | 99    | 147   | 130   |
| Tržišni udjel (%)           | 9     | 13    | 28    | 25    |
| <i>Indeks (2012. = 100)</i> | 100   | 153   | 329   | 290   |
| Prosječna cijena (EUR/kW)   | 700   | 520   | 547   | 550   |
| <i>Indeks (2012. = 100)</i> | 100   | 74    | 78    | 79    |

Izvor: Comext i baza podataka iz članka 14. stavka 6.

Tablica 4.b

**Ćelije – uvoz iz trećih zemalja**

|                             | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR  |
|-----------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Obujam (MW)                 | 3 227 | 3 334 | 1 580 | 1 725 |
| <i>Indeks (2012. = 100)</i> | 100   | 103   | 49    | 53    |
| Tržišni udjel (%)           | 70    | 75    | 48    | 51    |
| <i>Indeks (2012. = 100)</i> | 100   | 107   | 69    | 72    |
| Prosječna cijena (EUR/kW)   | 500   | 350   | 289   | 275   |
| <i>Indeks (2012. = 100)</i> | 100   | 70    | 58    | 55    |

Izvor: Comext i baza podataka iz članka 14. stavka 6.

- (126) Tijekom razmatranog razdoblja uvoz modula iz trećih zemalja u Uniju povećao se za 30 %. Najveći rast zabilježen je između 2013. i 2014., kad se obujam povećao za 48 %. Njihov tržišni udjel znatno se povećao, s 9 % 2012. na 25 % tijekom RIPR-a. Ponovno se najveća promjena dogodila između 2013. i 2014. kad se tržišni udjel povećao s 13 % na 28 %. Tajvan, Malezija i Singapur bili su najveći izvoznici nakon NRK-a. Potrebno je napomenuti da je uvoz iz Tajvana i Malezije možda uključivao izbjegavanje mjera (vidjeti uvodnu izjavu 4.).
- (127) Uvoz ćelija iz ostalih zemalja smanjio se za 47 % tijekom razmatranog razdoblja. Najveći pad, tj. za 52 %, zabilježen je između 2013. i 2014., ali se uvoz blago povećao za 9 % između 2014. i RIPR-a. To je dovelo do smanjenja tržišnog udjela sa 70 % 2012. na 51 % tijekom RIPR-a. Između 2013. i 2014. smanjio se sa 75 % na 48 %, a zatim se blago povećao za tri postotna boda tijekom RIPR-a. Tajvan i Malezija bili su najveći izvoznici ćelija, nakon kojih su slijedili NRK i SAD. Potrebno je napomenuti da je uvoz iz Tajvana i Malezije možda uključivao izbjegavanje mjera (vidjeti uvodnu izjavu 4.).

- (128) Prosječne izvozne cijene iz trećih zemalja za module i ćelije znatno su se smanjile tijekom razmatranog razdoblja, u skladu s cijenama iz Kine i Unije. Za module su se smanjile za 21 %, a za ćelije za 45 % tijekom razmatranog razdoblja. Ponovno su na te cijene možda utjecale prakse izbjegavanja mjera (vidjeti uvodnu izjavu 4.).

#### 4.5. Gospodarsko stanje industrije Unije

##### 4.5.1. Opće napomene

- (129) Komisija je u skladu s člankom 3. stavkom 5. Osnovne uredbe ispitala sve gospodarske čimbenike i pokazatelje koji su tijekom razmatranog razdoblja utjecali na stanje industrije Unije.
- (130) Za analizu štete Komisija je razlikovala makroekonomske i mikroekonomske pokazatelje štete. Komisija je makroekonomske pokazatelje ocijenila na temelju podataka dobivenih od podnositelja zahtjeva koji su unakrsno provjereni sa odgovorima koje je poslao niz proizvođača iz Unije u fazi prije pokretanja postupka te provjerenim odgovorima na upitnik proizvođača iz Unije u uzorku. Komisija je ocijenila mikroekonomske pokazatelje na temelju podataka iz odgovora na upitnik koje su dostavili proizvođači iz Unije u uzorku.
- (131) Makroekonomski su pokazatelji sljedeći: proizvodnja, proizvodni kapacitet, iskorištenost kapaciteta, obujam prodaje, tržišni udjel, rast, zaposlenost, produktivnost, visina dampinške marže i oporavak od prethodnog dampinga.
- (132) Mikroekonomski su pokazatelji sljedeći: prosječne jedinične cijene, jedinični trošak, troškovi rada, zalihe, profitabilnost, novčani tok, ulaganja, povrat ulaganja i sposobnost prikupljanja kapitala.

##### 4.5.2. Makroekonomski pokazatelji

###### 4.5.2.1. Proizvodnja, proizvodni kapacitet i iskorištenost kapaciteta

- (133) Ukupna proizvodnja u Uniji, proizvodni kapacitet i iskorištenost kapaciteta tijekom razmatranog razdoblja razvijali su se kako slijedi:

Tablica 5.a

#### Moduli – proizvodnja, proizvodni kapacitet i iskorištenost kapaciteta

|                              | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR  |
|------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Obujam proizvodnje (MW)      | 4 604 | 4 449 | 3 262 | 3 409 |
| <i>Indeks</i>                | 100   | 97    | 71    | 74    |
| Proizvodni kapacitet (MW)    | 8 624 | 7 907 | 7 391 | 6 467 |
| <i>Indeks</i>                | 100   | 92    | 86    | 75    |
| Iskorištenost kapaciteta (%) | 53    | 56    | 44    | 53    |
| <i>Indeks</i>                | 100   | 105   | 83    | 99    |

Izvor: Europressdienst, odgovori dobiveni prije pokretanja postupka, provjereni odgovori na upitnik.

Tablica 5.b

**Ćelije – proizvodnja, proizvodni kapacitet i iskorištenost kapaciteta**

|                              | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR  |
|------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Obujam proizvodnje (MW)      | 1 066 | 734   | 1 096 | 1 270 |
| <i>Indeks</i>                | 100   | 69    | 103   | 119   |
| Proizvodni kapacitet (MW)    | 2 384 | 1 844 | 1 778 | 1 811 |
| <i>Indeks</i>                | 100   | 77    | 75    | 76    |
| Iskorištenost kapaciteta (%) | 45    | 40    | 62    | 70    |
| <i>Indeks</i>                | 100   | 89    | 138   | 157   |

Izvor: Europressedienst, odgovori dobiveni prije pokretanja postupka, provjereni odgovori na upitnik.

- (134) Ukupna proizvodnja modula u Uniji smanjila se za 26 % tijekom razmatranog razdoblja, ali se povećala za 4,5 % između 2014. i RIPR-a. S obzirom na pad potrošnje proizvodni kapacitet slijedio je trend smanjenja proizvodnje te se isto tako smanjio za 25 % tijekom razmatranog razdoblja. Stoga je stopa iskorištenosti kapaciteta ostala stabilna između početka i kraja razmatranog razdoblja te dosegla 53 % tijekom RIPR-a. Međutim, veliko povećanje iskorištenosti kapaciteta za 9 postotnih bodova zabilježeno je između 2014. i RIPR-a (tj. povećanje od 19 %). Potrebno je napomenuti da su proizvođači modula iz Unije u uzorku imali znatno veću stopu iskorištenosti kapaciteta tijekom razmatranog razdoblja, dosegaši 85 % tijekom RIPR-a, što je povećanje za 39 % u usporedbi s 2012. (61 %).
- (135) Tijekom razmatranog razdoblja proizvodnja ćelija u Uniji povećala se za 19 %. Iako se proizvodnja smanjila za 31 % između 2012. i 2013., povećala se za 49 % između 2013. i 2014. te dodatno za 15 % između 2014. i RIPR-a. To se dogodilo istodobno s uvođenjem antidampinških mjera u prosincu 2013., dok se potrošnja stalno smanjivala u razdoblju između 2012. i 2014., ali se povećala između 2014. i RIPR-a. Istodobno se tijekom razmatranog razdoblja proizvodni kapacitet smanjio za 24 %, što je dovelo do znatnog povećanja iskorištenosti kapaciteta, s 45 % 2012. na 70 % tijekom RIPR-a. Slično kao u slučaju proizvođača modula, proizvođači ćelija u uzorku imali su znatno veću stopu iskorištenosti kapaciteta od ukupne industrije Unije (86 %), koja je ostala stabilna tijekom razmatranog razdoblja.
- (136) Zaključno, industrija Unije smanjila je svoj kapacitet kao odgovor na smanjenu potrošnju. Istodobno je povećala svoju proizvodnju tijekom RIPR-a u usporedbi s 2014., čime se dodatno povećala stopa iskorištenosti kapaciteta.

## 4.5.2.2. Obujam prodaje i tržišni udjel

- (137) Obujam prodaje industrije Unije i tržišni udjel tijekom razmatranog razdoblja razvijali su se kako slijedi:

Tablica 6.a

**Moduli – obujam prodaje i tržišni udjel**

|                                                                                  | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR  |
|----------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Ukupan obujam prodaje (tržište vlastite prodaje i otvoreno tržište) u Uniji (MW) | 4 143 | 4 000 | 2 398 | 2 465 |
| <i>Indeks</i>                                                                    | 100   | 97    | 58    | 60    |

|                   | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR |
|-------------------|-------|-------|-------|------|
| Tržišni udjel (%) | 25    | 38    | 32    | 35   |
| <i>Indeks</i>     | 100   | 149   | 128   | 140  |

Izvor: Europressedienst, odgovori dobiveni prije pokretanja postupka, provjereni odgovori na upitnik.

Tablica 6.b

### Ćelije – obujam prodaje i tržišni udjel

|                                                                                  | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR  |
|----------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Ukupan obujam prodaje (tržište vlastite prodaje i otvoreno tržište) u Uniji (MW) | 1 045 | 729   | 1 069 | 1 136 |
| <i>Indeks</i>                                                                    | 100   | 70    | 102   | 109   |
| Tržišni udjel (%)                                                                | 23    | 16    | 33    | 33    |
| <i>Indeks</i>                                                                    | 100   | 72    | 144   | 147   |

Izvor: Europressedienst, odgovori dobiveni prije pokretanja postupka, provjereni odgovori na upitnik.

- (138) Obujam prodaje modula smanjio se za 40 % tijekom razmatranog razdoblja. Međutim, u kontekstu smanjenja potrošnje za 56 %, to se odrazilo u znatnom povećanju tržišnog udjela tijekom razmatranog razdoblja za 40 %, dosegaši 35 % tijekom RIPR-a.
- (139) Obujam prodaje ćelija industrije Unije povećao se za 9 % tijekom razmatranog razdoblja. To je dovelo do povećanja tržišnog udjela s 23 % 2012. na 33 % tijekom RIPR-a, dok je smanjenje potrošnje bilo znatno manje nego za module, tj. 26 %.
- (140) U kontekstu smanjenja potrošnje i stupanja na snagu antidampinskih mjera industrija Unije uspjela je povećati svoj tržišni udjel i za module i za ćelije.

#### 4.5.2.3. Zaposlenost i produktivnost

- (141) Zaposlenost i produktivnost razvijale su se tijekom razmatranog razdoblja kako slijedi:

Tablica 7.a

### Moduli – zaposlenost i produktivnost

|                  | 2012.  | 2013.  | 2014. | RIPR  |
|------------------|--------|--------|-------|-------|
| Broj zaposlenika | 17 321 | 13 918 | 6 506 | 6 303 |
| <i>Indeks</i>    | 100    | 80     | 38    | 36    |

|                               | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR |
|-------------------------------|-------|-------|-------|------|
| Produktivnost (kW/zaposlenik) | 266   | 320   | 501   | 541  |
| <i>Indeks</i>                 | 100   | 120   | 189   | 203  |

Izvor: Europressedienst, odgovori dobiveni prije pokretanja postupka, provjereni odgovori na upitnik.

Tablica 7.b

### Ćelije – zaposlenost i produktivnost

|                               | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR  |
|-------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Broj zaposlenika              | 2 876 | 1 511 | 1 846 | 1 770 |
| <i>Indeks</i>                 | 100   | 53    | 64    | 62    |
| Produktivnost (kW/zaposlenik) | 371   | 486   | 594   | 717   |
| <i>Indeks</i>                 | 100   | 131   | 160   | 194   |

Izvor: Europressedienst, odgovori dobiveni prije pokretanja postupka, provjereni odgovori na upitnik.

- (142) Zaposlenost se između 2012. i RIPR-a za module i ćelije smanjila za 64 % odnosno 38 %. Najveće smanjenje (za 53 %) broja zaposlenika za module i ćelije zabilježeno je između 2013. i 2014., što je bilo puno veće smanjenje u odnosu na pad proizvodnje tijekom istog razdoblja (27 %). Broj zaposlenika za ćelije povećao se za 22 % između 2013. i 2014., što je bilo znatno manje od povećanja proizvodnje, koje je iznosilo 49 % tijekom istog razdoblja. To je dovelo do znatnog povećanja produktivnosti za module i ćelije, tj. za 103 % odnosno 94 % tijekom razmatranog razdoblja. Između 2013. i 2014. produktivnost se povećala za 57 % za module i 22 % za ćelije.
- (143) Nakon objave jedna je zainteresirana strana osporavala Komisijine nalaze o broju zaposlenika industrije Unije, tvrdeći da su se zaposlenici najvećeg društva, SolarWorld, u proizvodnji ćelija i modula dvostruko brojali. Podatci o zaposlenicima društva SolarWorld i svih drugih društava u uzorku propisno su provjereni te je osigurano da se u slučaju vertikalno integriranih društava zaposlenici nisu dvostruko brojali. Stoga je taj argument odbijen.

#### 4.5.2.4. Visina dampinške marže i oporavak od prethodnog dampinga

- (144) Kako je objašnjeno u točki 3.2.3., tijekom razdoblja ispitnog postupka revizije na izvozne cijene proizvođača izvoznika u Uniju utjecale su preuzete obveze, zbog čega te cijene nisu bile dovoljno pouzdane za potrebe utvrđivanja vjerojatnosti nastavka ili ponavljanja dampinga u slučaju isteka antidampinških mjera.
- (145) Međutim, analizom pokazatelja štete pokazalo se da su mjere na snazi imale pozitivan učinak na industriju Unije za koju se smatra da se oporavlja od učinka prethodnog dampinga.

#### 4.5.3. Mikroekonomske pokazatelji

- (146) Samo su tri proizvođača ćelija uključena u uzorak, od kojih su dva članovi udruženja EU ProSun. Surađivali su u podnošenju zahtjeva koji je sadržavao podatke o oba proizvođača. Stoga su podatci koji se odnose na mikroekonomske pokazatelje za ćelije koji se izravno mogu pripisati trećem društvu, koje nije član udruženja EU ProSun, izraženi kao raspon kako bi se zaštitila povjerljivost podataka tog proizvođača iz Unije koji je surađivao u ispitnom postupku.

## 4.5.3.1. Cijene i čimbenici koji utječu na cijene

- (147) Prosječne jedinične prodajne cijene proizvođača iz Unije u uzorku prema nepovezanim kupcima u Uniji razvijale su se tijekom razmatranog razdoblja kako slijedi:

Tablica 8.a

**Moduli – prodajne cijene u Uniji**

|                                                                 | 2012. | 2013. | 2014. | RIPR |
|-----------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|------|
| Prosječna prodajna cijena u Uniji na slobodnom tržištu (EUR/kW) | 790   | 651   | 618   | 593  |
| <i>Indeks</i>                                                   | 100   | 82    | 78    | 75   |
| Jedinični trošak proizvodnje (EUR/kW)                           | 1 112 | 813   | 648   | 627  |
| <i>Indeks</i>                                                   | 100   | 73    | 58    | 56   |

Izvor: provjereni odgovori na upitnik.

Tablica 8.b

**Ćelije – prodajne cijene u Uniji**

|                                                                 | 2012.   | 2013.   | 2014.   | RIPR    |
|-----------------------------------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Prosječna prodajna cijena u Uniji na slobodnom tržištu (EUR/kW) | 378–418 | 307–339 | 239–264 | 258–284 |
| <i>Indeks</i>                                                   | 100     | 81      | 63      | 68      |
| Jedinični trošak proizvodnje (EUR/kW)                           | 587–648 | 402–444 | 347–384 | 338–373 |
| <i>Indeks</i>                                                   | 100     | 69      | 59      | 58      |

Izvor: provjereni odgovori na upitnik.

- (148) U prethodnoj tablici prikazana su kretanja jedinične prodajne cijene na slobodnom tržištu u Uniji u usporedbi s odgovarajućim troškovima proizvodnje. Tijekom razmatranog razdoblja prodajne cijene znatno su pale, tj. pale su za 25 % za module i za 32 % za ćelije. Iako su se prodajne cijene modula tijekom razmatranog razdoblja stalno smanjivale, prodajne cijene ćelija povećale su se za 5 postotnih bodova između 2014. i RIPR-a. Prodaja ćelija na otvorenom tržištu činila je manje od 5 % ukupne proizvodnje proizvođača u uzorku te je, uz to, jedan proizvođač prodao velike količine po vrlo niskim cijenama pred zatvaranje svojeg poslovanja u EU-u. Zato se na temelju tog pokazatelja nije mogao donijeti nikakav smislen zaključak. Za neke su proizvođače u uzorku ćelije za vlastitu potrošnju prenesene ili dostavljene za proizvodnju modula primjenom drukčije metodologije (određivanje transfernih cijena prema cijenama na virtualnom tržištu, prijenos na temelju stvarnih troškova itd.). Stoga se ni iz kretanja cijena za vlastitu upotrebu ne može donijeti nikakav smislen zaključak.
- (149) Tijekom razmatranog razdoblja jedinični trošak proizvodnje naglo se smanjio, tj. za 46 % za module i za 42 % za ćelije.

- (150) Prodajne cijene modula u prosjeku su bile niže od jediničnog troška proizvodnje, ali se razlika stalno smanjivala tijekom cijelog razmatranog razdoblja, a posebno nakon uvođenja mjera 2013. Iako je 2012. prodajna cijena činila samo 71 % jediničnog troška proizvodnje za module, 2013. činila je 80 %, 2014. 94 % te 94,5 % tijekom RIPR-a. Stoga se između 2013. i RIPR-a razlika između prodajne cijene i troška proizvodnje naglo smanjila, za 14 postotnih bodova.
- (151) Prodajna cijena ćelija činila je 60 %–67 % jediničnog troška proizvodnje 2012., 72 %–80 % 2013., 65 %–72 % 2014. i 72 %–79 % tijekom RIPR-a. Međutim, kako je prethodno objašnjeno, tijekom 2014. i RIPR-a na to su kretanje u velikoj mjeri utjecale iznimno niske cijene jednog proizvođača iz Unije. Za druga dva društva u uzorku cijene su bile 75 %–80 % 2014. i 81 %–86 % tijekom RIPR-a, uglavnom u skladu s kretanjem zabilježenim za module.
- (152) Općenito se industrija Unije počela oporavljati od prethodnog dampinga, ali je i uložila veće napore kako bi vratila konkurentnost, posebno povećanjem produktivnosti radne snage industrije Unije, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 141., što je dovelo do poboljšanja produktivnosti i bolje iskorištenosti kapaciteta.

#### 4.5.3.2. Troškovi rada

- (153) Prosječni troškovi rada proizvođača iz Unije u uzorku razvijali su se tijekom razmatranog razdoblja kako slijedi:

Tablica 9.a

#### Moduli – prosječni troškovi rada po zaposleniku

|                                              | 2012.  | 2013.  | 2014.  | RIPR   |
|----------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Prosječni troškovi rada po zaposleniku (EUR) | 32 918 | 38 245 | 36 577 | 38 343 |
| <i>Indeks</i>                                | 100    | 116    | 111    | 116    |

Izvor: provjereni odgovori na upitnik.

Tablica 9.b

#### Ćelije – prosječni troškovi rada po zaposleniku

|                                              | 2012.         | 2013.         | 2014.         | RIPR          |
|----------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Prosječni troškovi rada po zaposleniku (EUR) | 41 289–45 590 | 45 002–49 689 | 45 188–49 895 | 47 825–52 807 |
| <i>Indeks</i>                                | 100           | 109           | 109           | 116           |

Izvor: provjereni odgovori na upitnik.

- (154) Između 2012. i RIPR-a prosječni troškovi rada po zaposleniku za module i ćelije povećali su se za 16 %. Uzrok tih povećanja uglavnom su bila plaćanja otpremnina povezana s racionalizacijom broja zaposlenika i inflacija plaća.

## 4.5.3.3. Zalihe

(155) Razine zaliha proizvođača iz Unije u uzorku tijekom razmatranog razdoblja razvijale su se kako slijedi:

Tablica 10.a

**Moduli – zalihe**

|                                             | 2012.   | 2013.   | 2014.   | RIPR    |
|---------------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Završne zalihe (kW)                         | 186 533 | 114 792 | 196 944 | 191 207 |
| <i>Indeks</i>                               | 100     | 62      | 106     | 103     |
| Završne zalihe kao postotak proizvodnje (%) | 33      | 13      | 13      | 11      |
| <i>Indeks</i>                               | 100     | 40      | 38      | 34      |

Izvor: provjereni odgovori na upitnik.

Tablica 10.b

**Ćelije – zalihe**

|                                             | 2012.         | 2013.         | 2014.          | RIPR            |
|---------------------------------------------|---------------|---------------|----------------|-----------------|
| Završne zalihe (MW)                         | 53 029–58 553 | 90 079–99 462 | 99 999–110 415 | 135 492–149 606 |
| <i>Indeks</i>                               | 100           | 170           | 189            | 256             |
| Završne zalihe kao postotak proizvodnje (%) | 18            | 23            | 12             | 14              |
| <i>Indeks</i>                               | 100           | 125           | 68             | 80              |

Izvor: provjereni odgovori na upitnik.

(156) Tijekom razmatranog razdoblja zalihe su se za module blago povećale za 3 %, a za ćelije znatno za 156 %. Međutim, zalihe modula i ćelija izražene kao postotak ukupne proizvodnje smanjile su se za 66 % odnosno 20 %.

(157) Zalihe se ne mogu smatrati relevantnim pokazateljem štete u ovom sektoru jer se proizvodnja i prodaja uglavnom temelje na narudžbama i, u skladu s tim, proizvođači obično drže ograničene zalihe.

## 4.5.3.4. Profitabilnost, novčani tok, ulaganja, povrat ulaganja i sposobnost prikupljanja kapitala

(158) Profitabilnost, novčani tok, ulaganja i povrat ulaganja proizvođača iz Unije u uzorku tijekom razmatranog razdoblja razvijali su se kako slijedi:

Tablica 11.a

**Moduli – profitabilnost, novčani tok, ulaganja i povrat ulaganja**

|                                                                                                            | 2012.         | 2013.         | 2014.       | RIPR        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|-------------|-------------|
| Profitabilnost prodaje u Uniji nepovezanim kupcima, uključujući Jabil (% prodajnog prometa) <sup>(1)</sup> | – 24,4/– 29,5 | – 24,4/– 29,5 | – 6,8/– 8,2 | – 7,7/– 9,3 |
| <i>Indeks</i>                                                                                              | 100           | 100           | 361/298     | 319/264     |

|                                                                                              | 2012.         | 2013.        | 2014.        | RIPR         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------|--------------|--------------|
| Profitabilnost prodaje u Uniji nepovezanim kupcima, isključujući Jabil (% prodajnog prometa) | – 32,7        | – 27,2       | – 8,7        | – 9,5        |
| <i>Indeks</i>                                                                                | 100           | 120          | 376          | 344          |
| Novčani tok (EUR)                                                                            | – 129 864 423 | – 69 402 391 | – 18 231 488 | – 45 258 620 |
| <i>Indeks</i>                                                                                | 100           | 187          | 712          | 89           |
| Ulaganja (EUR)                                                                               | 24 134 924    | 12 407 723   | 17 333 494   | 24 565 553   |
| <i>Indeks</i>                                                                                | 100           | 51           | 72           | 102          |
| Povrat ulaganja (%)                                                                          | – 6           | – 10         | – 3          | – 2          |
| <i>Indeks</i>                                                                                | 100           | 55           | 193          | 258          |

(<sup>1</sup>) Stvarni podatci o dobiti morali su se prikazati u rasponu kako bi se izbjegla mogućnost da druga društva u uzorku izračunaju dobit koju je ostvario Jabil.  
Izvor: provjereni odgovori na upitnik.

Tablica 11.b

**Ćelije – profitabilnost, novčani tok, ulaganja i povrat ulaganja**

|                                                                          | 2012.                          | 2013.                          | 2014.                          | RIPR                           |
|--------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|
| Profitabilnost prodaje u Uniji nepovezanim kupcima (% prodajnog prometa) | – 37,7 – – 41,6                | – 7,2 – – 7,9                  | – 26,6 – – 29,3                | – 36,8 – – 40,7                |
| <i>Indeks</i>                                                            | 100                            | 527                            | 142                            | 102                            |
| Novčani tok (EUR)                                                        | – 41 934 911 –<br>– 46 303 131 | – 17 537 454 –<br>– 19 364 273 | – 12 414 052 –<br>– 13 707 182 | – 29 027 946 –<br>– 32 051 690 |
| <i>Indeks</i>                                                            | 100                            | 239                            | 338                            | 144                            |
| Ulaganja (EUR)                                                           | 29 435 820–<br>32 502 051      | 26 074 619–<br>28 790 726      | 7 001 485–<br>7 730 807        | 11 429 509–<br>12 620 083      |
| <i>Indeks</i>                                                            | 100                            | 89                             | 24                             | 39                             |
| Povrat ulaganja (%)                                                      | – 6,0 – – 6,7                  | – 2,5 – – 2,7                  | – 24,6 – – 27,2                | – 31,8 – – 35,1                |
| <i>Indeks</i>                                                            | 100                            | 246                            | 25                             | 19                             |

Izvor: provjereni odgovori na upitnik.

- (159) Komisija je utvrdila profitabilnost proizvođača iz Unije u uzorku iskazivanjem neto dobiti prije oporezivanja od prodaje istovjetnog proizvoda nepovezanim kupcima u Uniji kao postotak prometa od te prodaje.
- (160) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 110., jedno društvo u uzorku, Jabil, sastavlja proizvod i nije uključeno u aktivnosti prodaje modula. To je društvo imalo drukčije kretanje profitabilnosti. Bilo je profitabilno tijekom cijelom razmatranog razdoblja te je svoju profitabilnost povećalo tijekom RIPR-a, dosegaši 5–15 %. Međutim, Jabil je svoju dobit ostvario na temelju naknade koju naplaćuje od svojih kupaca za usluge sastavljanja proizvoda, a ne na temelju prodaje modula. Nadalje, nije zabilježio troškove povezane s prodajom modula, kao što su troškovi oglašavanja (imao je samo troškove pronalaska novih ugovornih proizvođača). Osim toga, struktura njegovih troškova razlikovala se od strukture troškova tipičnog proizvođača modula koji je u potpunosti odgovoran za proizvodnju i prodaju svojeg proizvoda. Na primjer, Jabil je imao niži obrtni kapital, troškove zaliha, obveze i potraživanja te niže troškove istraživanja i razvoja.
- (161) Komisija je primijetila da su podatci o profitabilnosti iz 1. stupca tablice 11.a kombinirani podatci dviju različitih skupina. S jedne strane, uključivali su proizvođače modula koji proizvode proizvod i prodaju ga. S druge strane, uključivali su i društvo u uzorku Jabil koje samo sastavlja module. Kako bi se dobio realan pregled stanja industrije, Komisija je odlučila u daljnjoj analizi razlikovati te dvije skupine. Stoga je u tablici 11.a dodala drugi stupac koji je smatrala pouzdanijim za procjenu profitabilnosti industrije Unije za module.
- (162) Proizvođači modula u uzorku, osim društva Jabil, zabilježili su gubitak tijekom razmatranog razdoblja. Međutim, gubitci su se tijekom razmatranog razdoblja smanjili za 244 %. Smanjili su se za 5,5 postotnih bodova 2013. u usporedbi s 2012. To se dogodilo istodobno kad i stupanje mjera na snagu (privremene mjere stupile su na snagu 6. lipnja 2013.). Gubitci su se znatno više smanjili, za 18,5 postotnih bodova, između 2013. i 2014. kad je učincima mjera bila obuhvaćena cijela godina. Tijekom RIPR-a gubitci su se blago povećali za 0,8 postotnih bodova. Međutim, na to su uglavnom utjecali gubitci jednog proizvođača iz Unije koji je kasnije odlučio zaustaviti proizvodnju. Istodobno su svi ostali proizvođači iz Unije u uzorku nastavili dalje smanjivati svoje gubitke tijekom RIPR-a u usporedbi s 2014.
- (163) Nakon objave nekoliko je strana osporavalo isključivanje društva Jabil iz podataka o dobiti za ostatak industrije Unije za module. Tvrdile su da je Jabil rijedak primjer profitabilnog proizvođača i da njegovo isključivanje nije u skladu s odlukom o prihvatanju proizvođača iz analogne zemlje koji primjenjuje ugovor o preradi prema kojem module koje prodaje sastavlja drugo društvo. Suprotno tvrdnji tih strana, Komisija nije isključila Jabil iz analize profitabilnosti. Naprotiv, kako bi dobila smisleniju analizu osjetljivosti, dostavila je dva zasebna skupa podataka. Iz njih je vidljivo da, čak i uz uključivanje društva Jabil, industrija Unije, u prosjeku i u cijelosti, bilježi gubitak. Iz njih je vidljivo i da postoje velike razlike među različitim proizvođačima iz Unije, ovisno o njihovu poslovnom modelu; vidjeti uvodne izjave 110. i 160. Stoga se ta tvrdnja mora odbiti. Uz to, Komisija napominje da ni u kojem slučaju ne postoji nedosljednost u pristupu za proizvođača iz analogne zemlje i industriju Unije. Proizvođač iz analogne zemlje sličniji je kupcima društva Jabil nego vlastitom poslovnom modelu društva Jabil. Dok proizvođač iz analogne zemlje preuzima punu odgovornost za prodaju modula koje sastavlja drugo društvo, Jabil sastavlja proizvod i od svojih kupaca naplaćuje naknadu za uslugu sastavljanja proizvoda koju pruža. Komisija se i zbog tog razloga, za potrebe analize štete, usmjerila na transakcije između društva Jabil i drugih proizvođača iz Unije koji su u jednakoj situaciji kao proizvođač iz analogne zemlje (vidjeti uvodnu izjavu 52.).
- (164) U pogledu proizvođača čelija gubitci su se tijekom razmatranog razdoblja smanjili za 2 %. Između 2012. i 2013. smanjili su se za 31,9 postotnih bodova, ali su se između 2013. i 2014. povećali za 20,3 postotna boda te između 2014. i RIPR-a za 10,7 postotnih bodova. Međutim, na profitabilnost čelija utjecala su dva izvanredna događaja. S jedne strane, jedan od proizvođača u uzorku ušao je na tržište tijekom razmatranog razdoblja, ali je tijekom zadnjih godina razmatranog razdoblja promijenio način iskazivanja nekih svojih troškova proizvodnje, što je dovelo do velikih gubitaka. S druge strane, prodajne cijene bile su izuzetno niske te je drugi proizvođač u uzorku bilježio velike gubitke tijekom RIPR-a, kad je bio u procesu obustave proizvodnje. Za razliku od toga, treći proizvođač u uzorku stalno je smanjivao svoje gubitke tijekom razmatranog razdoblja.

- (165) Neto novčani tok sposobnost je proizvođača iz Unije da samostalno financiraju svoje aktivnosti. Slično kao za profitabilnost, i on je slijedio negativno kretanje između 2012. i RIPR-a. Za module se neto novčani tok smanjio za 11 % tijekom razmatranog razdoblja, dok se za ćelije smanjio za 44 % tijekom istog razdoblja. Na fluktuacije novčanog toka koje su 2014. zabilježene za module i ćelije utjecali su izvanredni događaji koji su se odnosili na jednog velikog proizvođača iz Unije. S jedne strane, stekao je postojeću tvornicu po niskoj kupovnoj cijeni te je, s druge strane, restrukturirao svoj dug. Tijekom 2015. nastavio je otplaćivati znatne iznose za svoje zajmove, što je dovelo do negativnog novčanog toka od aktivnosti financiranja. Mora se napomenuti da je taj proizvođač prijavio pozitivan novčani tok od poslovanja te znatno poboljšanje rezultata poslovanja u usporedbi s 2014. Dva druga proizvođača modula iz Unije imala su pozitivan novčani tok koji se tijekom RIPR-a poboljšavao, dok su preostala dva proizvođača ćelija imala negativan novčani tok koji se poboljšavao.
- (166) U pogledu ulaganja iz prethodne tablice vidljivo je da je industrija Unije povećala svoja ulaganja za 2 % za module između 2012. i RIPR-a. Ulaganja su se povećala za 40 % između 2013. i 2014. te za 98 % između 2013. i RIPR-a.
- (167) Ukupno ulaganje za ćelije smanjilo se za 61 % između 2012. i RIPR-a. Na opće kretanje ulaganja u ćelije ponovno je utjecala odluka jednog proizvođača iz Unije u uzorku da zaustavi proizvodnju. Istodobno su se ulaganja drugih dvaju proizvođača u uzorku povećala četiri puta između 2014. i RIPR-a.
- (168) Nakon objave nekoliko je strana istaknulo da su se ulaganja u ćelije smanjivala tijekom cijelog razmatranog razdoblja i da uvođenje mjere na njih nije pozitivno utjecalo. Prvo, iako je to činjenično točno za ukupni uzorak, kako je navedeno u prethodnoj uvodnoj izjavi, na to je kretanje utjecala odluka jednog proizvođača iz Unije u uzorku da prekine proizvodnju. Taj je proizvođač imao znatna ulaganja na početku tog razdoblja, ali gotovo nikakva na kraju. Drugo, još je jedan proizvođač u uzorku izvršio početna ulaganja 2013., što je dovelo do velikog povećanja ukupnih ulaganja te godine. Treće, nakon što je uvođenje mjera počelo utjecati na profitabilnost društava, ulaganja cijelog uzorka povećala su se između 2014. i RIPR-a, što je dovelo do toga da su dva proizvođača u uzorku koja su ostala na tržištu učestvovala svoja ulaganja tijekom tog razdoblja. Stoga je odbijen argument da uvođenje mjera nije pozitivno utjecalo na ulaganja.
- (169) Povrat ulaganja („ROI”) jest dobit izražena u postotku neto knjigovodstvene vrijednosti ulaganja. Povrat je ostao negativan tijekom cijelog razmatranog razdoblja zbog neto gubitaka koje je pretrpjela industrija Unije. Povrat ulaganja za module poboljšao se za 4 postotna boda tijekom razmatranog razdoblja; međutim, znatno se poboljšao 2014. i tijekom RIPR-a u usporedbi s 2013., i to za 7 odnosno 8 postotnih bodova. Povrat ulaganja za ćelije pogoršao se za 25,8–28,4 postotna boda tijekom razmatranog razdoblja.

#### 4.5.4. Zaključak o šteti

- (170) Ukupno gledano, tijekom razmatranog razdoblja industrija Unije i dalje je trpjela štetu s obzirom na kratko vrijeme nakon uvođenja početnih mjera, razmjere dampainga i razinu štete utvrđenu u prethodnom ispitnom postupku. Uz to, nastavku štete pridonijele su i utvrđene prakse izbjegavanja mjera, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 4. Međutim, od sredine 2013. (privremene mjere stupile su na snagu 6. lipnja 2013.) i posebno tijekom 2014. (prva puna godina s antidampinškim mjerama na snazi) te tijekom RIPR-a industrija Unije počela se postupno oporavljati.
- (171) Za niz pokazatelja štete zabilježena su pozitivna kretanja. U pogledu modula industrija Unije povećala je svoju prodaju modula u Uniji za 2,8 % te se, kao rezultat toga, njezin tržišni udjel povećao za 9,4 % između 2014. i RIPR-a. Tijekom istog razdoblja industrija Unije povećala je svoju vlastitu upotrebu i prodaju ćelija u Uniji za 6,3 % te je zadržala tržišni udjel od 33 %. Osim toga, tijekom istog razdoblja industrija Unije poboljšala je svoju iskorištenost kapaciteta za 9 postotnih bodova za module i za 8 postotnih bodova za ćelije povećanjem proizvodnje i smanjenjem postojećeg kapaciteta. Ostvarila je i znatna povećanja produktivnosti, čime je smanjila razliku između svojih prodajnih cijena i svojih prosječnih troškova proizvodnje. Štoviše, prethodno sniženje cijena zbog kineskog izvoza zaustavljeno je zbog obveze poštovanja najniže uvozne cijene (bez sniženja cijena za module i uz tek neznatno sniženje cijena za ćelije tijekom RIPR-a). Kao rezultat toga, iako je industrija Unije još uvijek bilježila gubitke tijekom RIPR-a, njezini su se gubici za module znatno smanjili u odnosu na 2012. i 2013. Međutim, gubici industrije Unije za ćelije nisu se smanjili jer su, kako je objašnjeno u uvodnoj

izjavi 165., na njih utjecali izvanredni događaji koji su se dogodili dvama proizvođačima u uzorku. Za razliku od toga, treći proizvođač u uzorku smanjio je svoje gubitke tijekom RIPR-a te je stoga slijedio jednako kretanje kao kretanje zabilježeno za module.

- (172) Industrija Unije povećala je i svoja ulaganja za module i ćelije za 41 % odnosno 63 % između 2014. i RIPR-a.
- (173) Međutim, unatoč ulozenim naporima i svim pozitivnim kretanjima koja su iz toga proizišla, industrija Unije još se uvijek nije uspjela oporaviti od prethodnog dumpinga kineskih izvoznika. Kako je već navedeno, i proizvođači ćelija i proizvođači modula zabilježili su gubitke tijekom RIPR-a te su imali negativne novčane tokove i povrat ulaganja. Uz to, unatoč činjenici da se obujam uvoza kineskog izvoza smanjio za module, njegov tržišni udjel i dalje je bio veći od udjela proizvođača iz Unije. Obujam uvoza ćelija znatno se povećao tijekom RIPR-a (za 65 %) u usporedbi s 2012., zbog čega se povećao tržišni udjel. Kineskim uvozom ćelija izvršen je neizravan pritisak i na tržište modula proizvođača koji proizvode za vlastite potrebe, zbog čega ono nije moglo dalje rasti. Stoga je kineski uvoz nastavio ulaziti na tržište Unije u znatnom obujmu i po cijenama koje su bile niže od troška proizvodnje industrije Unije.
- (174) Nakon objave nekoliko je strana tvrdilo da Komisija nije procijenila učinke koje je uvoz modula iz trećih zemalja u znatnom obujmu i po cijenama nižima od kineskog izvoza imao na industriju Unije.
- (175) Komisija je potvrdila da utjecaj uvoza modula iz trećih zemalja čini važan čimbenik u procjeni stanja industrije EU-a. Međutim, taj je uvoz bio znatno manje važan od kineskog uvoza. Tijekom RIPR-a tržišni udjel prvog iznosio je 25 % (uključujući module koji su zapravo bili kineski, ali su obuhvaćeni praksama izbjegavanja mjera), dok je tržišni udjel potonjeg iznosio 41 % (a, s obzirom na izbjegavanje mjera, zapravo i više). Uz to, tržišni udjel uvoza iz trećih zemalja smanjio se za 10 % između 2014. i RIPR-a, dok se tijekom istog razdoblja udjel kineskog uvoza povećao za 4,9 %. Na temelju tih dvaju čimbenika vidljiv je znatno veći utjecaj kineskog uvoza na industriju Unije od uvoza iz trećih zemalja. Uz to, cijene modula iz trećih zemalja nisu bile niže od cijena kineskog izvoza. Kao što je vidljivo u tablici 4.a, ponderirana prosječna cijena ukupnog uvoza iz trećih zemalja iznosila je 550 EUR/kW tijekom RIPR-a, što je bilo više od prosječne cijene kineskog izvoza od 544 EUR/kW. Stoga su ti argumenti odbijeni.
- (176) U pogledu ćelija nekoliko je strana tvrdilo da je uvozom iz trećih zemalja prouzročena šteta jer se tijekom RIPR-a profitabilnost smanjila u usporedbi s 2014., što je bilo rezultat smanjenja kineskog uvoza i istovremenog povećanja uvoza iz trećih zemalja.
- (177) Prvo, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 164., na povećanje gubitaka tijekom RIPR-a za proizvođače u uzorku utjecali su izvanredni događaji koji su se odnosili na dva proizvođača ćelija iz Unije, dok je treći (i najveći) proizvođač povećao svoju profitabilnost tijekom RIPR-a u usporedbi s 2014. Drugo, iako se uvoz iz Kine smanjio za 3 postotna boda između 2014. i RIPR-a, između 2013. i RIPR-a povećao se za 7 postotnih bodova unatoč stupanju mjera na snagu. Stoga je uvoz iz Kine i dalje imao važan utjecaj na industriju Unije. Treće, uvoz iz trećih zemalja doista se povećao za 2 postotna boda između 2014. i RIPR-a, ali se između 2013. i RIPR-a smanjio za 24 postotna boda. Stoga se u razdoblju nakon uvođenja mjera njegov utjecaj na industriju Unije zapravo smanjio. Zbog toga je odbijen argument da je uvozom iz trećih zemalja prouzročena šteta.
- (178) Nakon objave kineska vlada tvrdila je da su se neki pokazatelji štete poboljšali tek u RIPR-u, a ne neposredno nakon uvođenja mjera. Stoga ne postoji jasna veza između uvođenja mjera i različitih pozitivnih kretanja.

- (179) Komisija je priznala da su se neki pokazatelji štete, na primjer tržišni udjel, proizvodnja i iskorištenost kapaciteta za module poboljšali tek u RIPR-u, a ne 2014. Međutim, s obzirom na razmjere dampinga i štete utvrđene u prethodnom ispitnom postupku bilo je potrebno određeno vrijeme za preokretanje negativnih kretanja koja se primjenjuju na cijelu industriju. To se može objasniti činjenicom da je u trenutku uvođenja početnih mjera industrija Unije bila u postupku konsolidacije, pri čemu su brojni proizvođači već bili u stečaju ili blizu stečaja, ali su izašli s tržišta tek tijekom 2014. To je imalo važan utjecaj na sve makropokazatelje, koji su uključivali i ta društva. Potrebno je napomenuti da je niz pokazatelja, kao što su tržišni udjel, proizvodnja, iskorištenost kapaciteta i proizvodni kapacitet, koji su bilježili negativno kretanje na razini cijele industrije Unije, za proizvođače modula i ćelija iz Unije u uzorku već 2014. zabilježio pozitivna kretanja. Stoga je ta tvrdnja odbijena.
- (180) Nekoliko zainteresiranih strana tvrdilo je da industrija Unije dobro posluje i da se u potpunosti oporavila od prethodne štete. Nakon objave te su strane ponovile te tvrdnje. Točnije, iz podataka prijavljenih u financijskim izvještajima društava SolarWorld i Jabil, daleko najvećih proizvođača modula iz Unije, navodno je vidljivo da je posljednjih godina njihovo poslovanje u Uniji raslo i da su povećali obujam proizvodnje, kapacitet, iskorištenost kapaciteta, izvoznu prodaju i produktivnost, dok su se trošak proizvodnje i zalihe smanjili.
- (181) Proizvođači iz Unije u uzorku (uključujući društva Jabil i SolarWorld) povećali su svoj obujam proizvodnje, kapacitet, iskorištenost kapaciteta, izvoznu prodaju i produktivnost, dok su se njihov trošak proizvodnje i zalihe 2014. i tijekom RIPR-a smanjili. Međutim, tvrdnja da se industrija u potpunosti oporavila od prethodne štete u suprotnosti je s nalazima ispitnog postupka koji se temelje na stvarnim provjerenim podacima proizvođača iz Unije u uzorku. Točnije, brojni mikroekonomski pokazatelji temelje se samo na prodaji nezavisnim kupcima u Uniji (kao što su profitabilnost, novčani tok i povrat ulaganja). Uz to, neki proizvođači u uzorku imaju važnu proizvodnju izvan Unije, koja nije uključena u mikroekonomske pokazatelje. Za razliku od toga, javno dostupni financijski dokumenti usmjereni su na sve aktivnosti predmetnih društava i često sadržavaju podatke o konsolidiranim računima cijelih skupina. Stoga se zaključci o gospodarskom stanju industrije Unije u smislu članka 3. stavka 5. Osnovne uredbe nisu temeljili na javno dostupnim financijskim dokumentima, nego na detaljnijim i provjerenim podacima o stanju u Uniji koji su dostavljeni samo tijekom ispitnog postupka. Uz to, zaključci doneseni o stanju industrije Unije temeljili su se na podacima svih proizvođača iz Unije u uzorku, a ne samo društava SolarWorld i Jabil. Konačno, u pogledu društva Jabil, kako je prethodno objašnjeno, to je društvo samo sastavljalo module, ali nije preuzelo punu ugovornu odgovornost za njihovu prodaju. Ta je tvrdnja stoga odbijena.
- (182) Nakon objave jedna je zainteresirana strana tvrdila da je Komisija trebala uzeti u obzir učinke velikih ulaganja društva SolarWorld. Navodno su potonji negativno utjecali na to društvo i industriju u cjelini s obzirom na njegov znatan udjel u proizvodnji industrije Unije.
- (183) Prvo, ulaganja na koja ta strana upućuje provedena su 2015. i nisu se odnosila samo na ćelije i module, nego i na drugu proizvodnju u EU-u, kao što su pločice<sup>(30)</sup>. Stoga su ta ulaganja samo djelomično utjecala na procjenu profitabilnosti u poslovanju društva u području modula i ćelija. Drugo, kako su istaknule druge strane, grupa SolarWorld 2016.<sup>(31)</sup> ostvarila je pozitivne rezultate u svojem poslovanju u Europi i izvan nje. Time se u ovoj fazi ne upućuje na to da su već provedena ulaganja negativno utjecala na to društvo. Stoga je taj argument odbijen.

#### 4.6. Vjerojatnost nastavka štete

- (184) Kako bi se procijenila vjerojatnost nastavka štete ako se dopusti istek mjera protiv NRK-a, analizirao se mogući utjecaj kineskog uvoza na tržište Unije i na industriju Unije u skladu s člankom 11. stavkom 2. Osnovne uredbe.

<sup>(30)</sup> Vidjeti Godišnje izvješće grupe SolarWorld za 2015., dostupno na: [http://www.solarworld.de/fileadmin/sites/sw/ir/pdf/finanzberichte/annual\\_report\\_2015\\_web.pdf](http://www.solarworld.de/fileadmin/sites/sw/ir/pdf/finanzberichte/annual_report_2015_web.pdf), str. 58.

<sup>(31)</sup> Konsolidirana tromjesečna objava grupe SolarWorld za treće tromjesečje 2016. <http://www.solarworld.de/fileadmin/sites/sw/ir/pdf/finanzberichte/2016/solarworld-q3-2016-web-en.pdf>, str. 8–9.

- (185) Kako je prikazano u prethodnom odjeljku 4.5., tijekom RIPR-a industrija Unije i dalje je trpjela štetu. Kako je opisano u odjeljku 3.3., postoji vjerojatnost nastavka dampinga ako se dopusti istek mjera. Osim toga, utvrđeno je da su proizvođači izvoznici prodavali po dampinškim cijenama u treće zemlje i u Uniju te da bi u slučaju isteka mjera ušli na tržište Unije po čak nižim cijenama od onih po kojima trenutačno prodaju u Uniji.

4.6.1. *Rezervni kapacitet, trgovinski tokovi i privlačnost tržišta Unije te ponašanje proizvođača izvoznika iz NRK-a u pogledu određivanja cijena*

- (186) Kineski proizvodni kapacitet za module procijenjen je na 96,3 GW/godišnje za 2015. te se očekuje da će 2016. dosegnuti 108 GW/godišnje. <sup>(32)</sup> Istodobno je globalna potražnja procijenjena na 50,6 GW 2015. te je za 2016. predviđeno njezino povećanje na 61,7 GW <sup>(33)</sup> ili na 68,7 GW u skladu s drugim izvorom <sup>(34)</sup>. Stoga je Komisija zaključila da je ukupni rezervni kapacitet kineskih proizvođača uvelike premašio globalnu potražnju, odnosno za 47,5 % 2015., te će je 2016. premašiti za 42,9 % ili za 36 %, ovisno o izvoru. Drugi je izvor utvrdio da je ukupna globalna potražnja 2015. iznosila 58 GW <sup>(35)</sup>, što znači da bi višak kapaciteta kineskih proizvođača 2015. iznosio 39,8 %.
- (187) Čak i ako se u Kini ne instalira nikakav novi kapacitet u budućnosti, postojećim kapacitetom još bi se uvijek znatno premašila predviđena globalna godišnja potražnja za solarnim instalacijama. U skladu s najvjerojatnijim scenarijem (takozvanim „srednjim scenarijem”) potražnja će dosegnuti 97 GW <sup>(36)</sup> ili 95 GW <sup>(37)</sup> 2020., što bi se u potpunosti pokrilo postojećim kineskim kapacitetom. Uz to, kineski kapacitet proizvodnje solarnih modula proteklih 10 godina stalno raste. Na primjer, više se nego udvostručio između 2012. i 2015. (s 43,8 GW <sup>(38)</sup> 2012. na 96,3 GW 2015.). Prema organizaciji Bloomberg New Energy Finance („BNEF”) samo je 2016. u Kini najavljen ili u izgradnji dodatni kapacitet od 2 GW. Nadalje, ne postoje dokazi kojima bi se upućivalo na to da se u bližoj budućnosti kineski kapacitet neće nastaviti širiti s obzirom na činjenicu da se neprestano širio barem proteklih pet godina. Stoga je čak i u manje vjerojatnom scenariju (takozvani „visoki scenarij”) povećanja globalne godišnje potražnje na najviše 120 GW <sup>(39)</sup> 2020. vjerojatno da bi kineski proizvođači sami mogli pokriti cjelokupnu potražnju jer bi svoj postojeći kapacitet trebali znatno sporije povećavati u odnosu na ranije, tj. za samo 11,3 % u 4 godine.
- (188) Nakon objave nekoliko je zainteresiranih strana osporavalo podatke o kapacitetu u NRK-u i globalnoj potrošnji koje je upotrijebila Komisija. Tvrdile su da Solar Power Europe nije dovoljno pouzdan izvor jer uzima u obzir samo module koji su već spojeni na mrežu, dok IHS i BNEF daju točnije izgleda jer prikazuju module kupljene za instalaciju.
- (189) Međutim, Komisija je već u prethodnim uvodnim izjavama analizirala podatke i projekcije IHS-a, dok se podatci BNEF-a ne razlikuju bitno od podataka IHS-a <sup>(40)</sup>. De facto, procjene BNEF-a i IHS-a u potpunosti se podudaraju za 2016. (68,7 GW u konzervativnom scenariju i 70,7 GW u optimističnom scenariju) i 2017. (72,9 odnosno 77,5 GW), dok se znatno razlikuju za 2018. (BNEF: 83 GW); IHS: 82 GW) <sup>(41)</sup>, što je posljednja godina za koju BNEF ima procjenu. Stoga je taj argument odbijen.
- (190) Iste su strane osporavale i iznos ukupnog rezervnog kapaciteta koji je utvrdila Komisija. Konkretno, jedna je zainteresirana strana navela da je 2016. iznosio 70 GW. Međutim, nije dostavila izvor podataka ili metodologiju

<sup>(32)</sup> Bloomberg New Energy Finance („BNEF”) „Solar manufacturer capacity league table”; pristup 28. listopada 2016.

<sup>(33)</sup> Global Market Outlook For Solar Power, 2016 – 2020, Solar Power Europe, srpanj 2016., str. 18.

<sup>(34)</sup> BNEF, Q4 2016 PV Market Outlook, 30. studenoga 2016.

<sup>(35)</sup> IHS, The Price of Solar, Benchmarking PV Module Manufacturing Cost, lipanj 2016, str. 23. Čini se da razlika proizlazi iz činjenice da IHS iskazuje sve module koji su skladišteni, otpremljeni ili instalirani. Za razliku od toga, u izvješću Global Market Outlook uzimaju se u obzir samo instalirani moduli koji već proizvode električnu energiju.

<sup>(36)</sup> Global Market Outlook For Solar Power, 2016 – 2020, Solar Power Europe, srpanj 2016., str. 18.

<sup>(37)</sup> IHS, The Price of Solar, Benchmarking PV Module Manufacturing Cost, lipanj 2016, str. 23. IHS je u svojem posljednjem izvješću (IHS, PV Demand Tracker Q4 2016, 9. prosinca 2016.) donio istu procjenu za 2020. kao Solar Power Europe, odnosno 97 GW.

<sup>(38)</sup> Bloomberg New Energy Finance („BNEF”) „Solar manufacturer capacity league table”; pristup 28. listopada 2016.

<sup>(39)</sup> Global Market Outlook For Solar Power, 2016 – 2020, Solar Power Europe, srpanj 2016., str. 18.

<sup>(40)</sup> Vidjeti bilješke 34, 36, 37, 38, 40 koje upućuju na IHS i SPE.

<sup>(41)</sup> BNEF, Q4 2016 PV Market Outlook, 30. studenoga 2016. i IHS, PV Demand Tracker Q4 2016, 9. prosinca 2016.

na temelju koje je utvrdila taj podatak. Čak i da je taj podatak točan, procijenjeni rezervni kapacitet još bi uvijek bi dostatan za pokrivanje cijele globalne potražnje, čak i u slučaju najoptimističnije procjene za 2016. (70,7 GW <sup>(42)</sup>). Nijedna druga strana nije dostavila nikakvu procjenu ili citirala studiju ili izvješće u kojem se upućuje na to da bi rezervni kapacitet koji je utvrdila Komisija trebalo smanjiti. Stoga se tim argumentom ne mijenjaju prethodno doneseni zaključci.

- (191) Prije i nakon objave nekoliko zainteresiranih strana navelo je da društva prve razine imaju znatno manje prekomjernog kapaciteta od preostalih društava druge i treće razine. Prema BNEF-u društva prve razine 2016. imaju procijenjeni kapacitet proizvodnje modula od 46 GW u NRK-u, što je doista niže od ukupnog kapaciteta društava druge i treće razine zajedno koji je procijenjen na 62 GW. <sup>(43)</sup> Međutim, sve razine kineskih društava posluju na globalnom tržištu. Nakon uvođenja postojećih mjera u Uniju nisu izvozila samo društva prve razine, nego i društva druge i treće razine, iako u manjim količinama (udjel potonjih u ukupnom kineskom uvozu procijenjen je na 13,6 % 2014.). Stoga je Komisija smatrala da bi kapacitet svih vrsta kineskih proizvođača izvoznika trebalo uzeti u obzir za potrebe utvrđivanja rezervnog kapaciteta koji je raspoloživ u Kini.
- (192) Nakon objave jedna je zainteresirana strana osporavala nalaz da bi prekomjerni kapacitet svih vrsta proizvođača izvoznika trebalo uzeti u obzir pri utvrđivanju rezervnog kapaciteta raspoloživog u Kini.
- (193) Komisija je istaknula da je već raspoloživi kapacitet društava prve razine činio 90 % ukupne svjetske potrošnje za 2015. (procijenjene na 50,6 GW). Uz to, činjenica da su društva druge i treće razine izvozila u EU bez, obzira na mali obujam, pokazuje da su ona aktivna na tržištu Unije i da ne ograničavaju svoju prodaju samo na kinesko ili druga tržišta. Konačno, očekuje se da će se uvoz društava druge i treće razine znatno povećati nakon nedavnog povlačenja preuzete obveze uglavnom društava prve razine. Ta je tvrdnja stoga odbijena.
- (194) Prije i nakon objave nekoliko strana iznijelo je argument da su prekomjerni kapaciteti u Kini uglavnom pretjerani jer se potražnja za solarnim instalacijama stalno povećavala na globalnoj razini. Doista, globalna godišnja potražnja povećala se za 25 % između 2014. i 2015. (sa 40,3 GW na 50,6 GW) <sup>(44)</sup>. Međutim, kako je prethodno navedeno, procijenjeni prekomjerni kapacitet kineskih proizvođača premašuje trenutnu potražnju za 47,5 %. Stoga bi i u najoptimističnijem scenariju u pogledu povećanja globalne potražnje kineski proizvođači najvjerojatnije još uvijek imali dovoljno rezervnog kapaciteta za zadovoljavanje te potražnje. Stoga je taj argument odbijen.
- (195) U pogledu ćelija postojeći kapacitet kineskih proizvođača izvoznika procijenjen je na 76,6 GW 2016., što je povećanje za 12 % u usporedbi s 2015. (68 GW) <sup>(45)</sup>. Budući da je globalna potražnja za ćelijama otprilike jednaka globalnoj potražnji za modulima, kineski proizvođači izvoznici imali su višak kapaciteta za ćelije od 25,6 % 2015. i 19,5 % 2016. Osim toga, Kina je 2016. imala 72,8 % postojećeg kapaciteta ćelija u svijetu, čime je znatno premašila sve ostale treće zemlje. Sljedeće četiri najveće treće zemlje s raspoloživim kapacitetima znatno su manje od Kine (Tajvan: 11 GW); Malezija: 4 GW); Koreja: 2,7 GW); Japan: 1,9 GW). Na temelju toga Komisija je zaključila da Kina ima i znatan prekomjerni kapacitet za proizvodnju ćelija.

#### 4.6.2. Privlačnost tržišta Unije

- (196) Nekoliko strana tvrdilo je da tržište Unije više nije privlačno kineskim proizvođačima. Tvrdili su da će se kineska proizvodnja ćelija i modula prije usmjeriti na tržišta u Aziji koja se brzo šire, kao što su Japan i Indija. Uz to, kineska domaća potražnja povećavala se posljednjih nekoliko godina te je u prvom tromjesečju 2016. dosegla 50 % kineske proizvodnje solarnih modula. Kina će navodno do 2020. imati instalacije od oko 20 GW godišnje. Stoga, u kontekstu povećanja broja solarnih instalacija u Kini, Indiji i drugim tržištima u jugoistočnoj Aziji kineska proizvodnja solarnih modula prvenstveno će se usmjeriti na zadovoljavanje povećane potražnje na tim tržištima.

<sup>(42)</sup> BNEF, Q4 2016 PV Market Outlook, 30. studenoga 2016.

<sup>(43)</sup> Bloomberg New Energy Finance („BNEF”) „Solar manufacturer capacity league table”; pristup 28. listopada 2016.

<sup>(44)</sup> Global Market Outlook for Solar Power 2016 – 2020, Solar Power Europe, srpanj 2016.

<sup>(45)</sup> Bloomberg New Energy Finance „Solar manufacturer capacity league table”, pristup 28.10.2016.

- (197) Točno je da tržište Unije više nije važno kao što je bilo u prošlosti, kad je činilo do 60 % godišnjeg instaliranog kapaciteta u svijetu (2012.). Ne očekuje se ni da će Unija biti jedno od tržišta koja se brzo šire. Prognoze za rast tržišta Unije prilično su skromne u usporedbi s ostatkom svijeta. Prema srednjem scenariju iz izvješća udruženja Solar Power Europe očekuje se da će godišnja potrošnja solarne energije u Europi rasti s 8,2 GW na oko 15 GW 2020. <sup>(46)</sup> Međutim, procjene udruženja Solar Power Europe uključuju i zemlje koje nisu članice EU-a (Tursku, Švicarsku itd.); njegova prognoza rasta za 28 država članica Unije još je manje optimistična, tj. otprilike 11,6 GW <sup>(47)</sup> za 2020. Unatoč tome, Unija je i dalje važno tržište koje predstavlja 14 % ukupnog globalnog tržišta te se očekuje da će u budućnosti njezin udjel na globalnom tržištu ostati važan. Tri njezine države članice (Ujedinjena Kraljevina, Njemačka i Francuska) bile su 2015. među deset najvećih tržišta solarnih modula. Nadalje, kako je prethodno prikazano, višak kapaciteta kineskih proizvođača izvoznika mogao bi biti dovoljan za zadovoljenje ukupne globalne potražnje u budućnosti, uključujući sva tržišta koja se brzo šire, kao što su sama Kina, Indija, Japan i Južna Amerika zajedno. Na kraju, ali ne manje važno, uvođenjem i jačanjem mjera za zaštitu trgovine, među ostalim, u Kanadi i SAD-u smanjena je privlačnost tih tržišta, čime bi se dodatno povećala privlačnost tržišta Unije ako se mjere stave izvan snage.
- (198) Unatoč uvođenju antidampinških mjera 2013. kineski proizvođači izvoznici i dalje su vrlo zainteresirani za tržište Unije, što je dokazano činjenicom da su zadržali visok položaj na tržištu Unije. Kako je navedeno u prethodnom odjeljku 4.4., uvoz modula i ćelija iz Kine imao je tržišni udjel od 41 % odnosno 16 % tijekom RIPR-a te je uspješno zadržao (a u slučaju ćelija čak i poboljšao) svoj položaj na tržištu u usporedbi s uvozom iz trećih zemalja. Obujam i tržišni udjel kineskog uvoza modula znatno su veći od obujma i tržišnog udjela uvoza iz trećih zemalja; potonji je kumulativno činio samo 25 %. U pogledu ćelija tržišni udjel trećih zemalja tijekom RIPR-a činio je 51 %, no to znači da se znatno smanjio (za 32 %) u usporedbi s 2013. kad je iznosio 75 %. Uz to, unatoč činjenici da su mjere stupile na snagu 2013., kineski uvoz ćelija povećao se za 77,8 % između 2013. i RIPR-a. Nadalje, kako se pokazalo u ispitnom postupku za sprječavanje izbjegavanja mjera 2015., neki kineski proizvođači pokušali su izbjeći mjere preko Tajvana i Malezije, najvećih trećih zemalja u pogledu uvoza.
- (199) Nakon objave nekoliko je strana osporavalo nalaz da je tržište Unije i dalje privlačno za kineske proizvođače izvoznike. Jedna od strana istaknula je da bi predviđanja rasta tržišta Unije u cjelini trebala smanjiti na temelju smanjenja novih instalacija u Uniji za 18 % u prvih devet mjeseci 2016. u usporedbi s prethodnom godinom, što bi dovelo do prilično pesimistične procjene od 7,1 GW potražnje u Uniji 2016. To bi dovelo i do pesimističnog razvoja potražnje u Uniji do 2020. Uz to, tvrdila je da će se privlačnost triju najvećih tržišta u Uniji (Ujedinjena Kraljevina, Njemačka i Francuska) dodatno smanjiti u budućnosti.
- (200) De facto, procijenjena ukupna potražnja u Uniji od 7,1 GW, kako je navela zainteresirana strana, prilično je dobar rezultat za 2016. jer je velikim dijelom u skladu s početnom procjenom udruženja Solar Power Europe u srednjem scenariju za 2016. (7,3 GW) <sup>(48)</sup>. Stoga procjena te strane da će, na temelju toga, potražnja u Uniji slijediti lošiji scenarij do 2020. nije potkrijepljena podacima koje je ona sama dostavila. U svakom slučaju, čak i ako potražnja bude slijedila najgori mogući scenarij i ako se smanji udjel tržišta Unije u globalnom tržištu, time tržište Unije ne bi nužno postalo neprivačno kineskom izvozu jer sva ostala prethodno navedena razmatranja i dalje vrijede. Iako se njegov relativni udjel u globalnoj potražnji možda smanjuje, tržište Unije i dalje je privlačno kineskom izvozu. U suprotnom ne bi došlo do praksi izbjegavanja mjera koje su i dalje utvrđene u nedavnim ispitnim postupcima u pogledu Malezije i Tajvana.
- (201) U pogledu tvrdnji da će Kina do 2020. svake godine instalirati solarne sustave od 20 GW Komisijinim ispitnim postupkom utvrđeni su dokazi da NRK neće moći zadržati tako visok cilj. Agencije za istraživanje tržišta izvješćuju kako će se kineski cilj sniziti zbog manjka infrastrukture mreže, prezasićenog tržišta i manjka sredstava u fondu za subvencioniranje obnovljivih izvora energije <sup>(49)</sup>. Ciklusi pada i rasta kineskog solarnog tržišta dodatno se razmatraju u uvodnoj izjavi 356.

<sup>(46)</sup> Global Market Outlook For Solar Power, 2016 – 2020, Solar Power Europe, srpanj 2016., str. 30.

<sup>(47)</sup> Global Market Outlook for Solar Power 2016 – 2020, Solar Power Europe, srpanj 2016.

<sup>(48)</sup> Global Market Outlook for Solar Power 2016 – 2020, Solar Power Europe, srpanj 2016.

<sup>(49)</sup> Q3 2016 PV Market Outlook, Solar power – not everyone needs it right now, 1. rujna 2016., str. 17.

- (202) Nakon objave jedna je strana citirala priopćenje za tisak Kineske nacionalne uprave za energiju u kojoj je potonja najavila da se, u skladu s planom razvoja solarne energije za sljedećih pet godina, do 2020. planira instalirati kapacitet fotonaponske energije od najmanje 105 GW. Ta je strana tvrdila da bi to dovelo do dodatnog povećanja potražnje u Kini.
- (203) Cilj od 105 GW kumulativnog instaliranog kapaciteta prilično je nizak te će se, prema BNEF-u, <sup>(50)</sup> postići već 2017. Stoga taj niski cilj nije relevantan jer se njime upućuje na to da se nakon 2017. ne bi trebao očekivati nikakav rast, što je suprotno prognozama da će kinesko tržište rasti. Istodobno je Komisija već u prethodnoj uvodnoj izjavi 201. analizirala scenarij rasta kineskog tržišta, iako manji od 20 GW godišnje do 2020. Stoga je taj argument odbijen.
- (204) Komisija je analizirala i bi li kineski uvoz došao u Uniju po cijenama koje su niže od trenutačnih cijena Unije ako se dopusti istek mjera.
- (205) Gotovo svi proizvođači izvoznici koji su tijekom RIPR-a prodavali module i ćelije iz NRK-a u Uniji preuzeli su obveze u vezi s cijenama te su njihove izvozne cijene prema EU-u bile određene na temelju tih preuzetih obveza kojima je određena najniža uvozna cijena. Stoga se te izvozne cijene nisu mogle smatrati relevantnim pokazateljem za utvrđivanje ponašanja proizvođača izvoznika u pogledu određivanja cijena u slučaju da mjere nisu na snazi.
- (206) Stoga su umjesto toga upotrijebljene cijene proizvođača izvoznika u uzorku prema trećim zemljama. Utvrđeno je da su izvozom u treće zemlje proizvođača izvoznika u uzorku cijene proizvođača iz Unije u uzorku tijekom RIPR-a snižavane u prosjeku za 2,2 % za ćelije te između 5,6 % i 9,2 % za module. Na temelju podataka vidljivo je prosječno sniženje cijena po proizvođaču izvozniku (najniža marža među društvima i najviša marža među društvima). Za ćelije postoji samo jedna marža sniženja cijena jer je to prosječno sniženje cijena za jedinog proizvođača izvoznika u uzorku koji izvozi ćelije u Uniju.
- (207) Jedna je strana zatražila raščlambu ponderirane prosječne cijene za četiri razmatrane zemlje izvoznice (Čile, Indiju, Japan i Singapur) kako bi mogla iznijeti primjedbe o nalazima u vezi sa sniženjem cijena. Za potrebe izračuna sniženja cijene u obzir nije uzeta ponderirana prosječna cijena po trećoj zemlji, nego ponderirana prosječna cijena svih četiriju zemalja izvoznika zajedno, čime su točno prikazane količine i cijene po kojima je taj izvoz izvršen. Stoga je taj zahtjev odbijen.
- (208) Nakon objave jedna je zainteresirana strana tvrdila da proizvođači izvoznici neće imati poticaje za povećanje svoje prodaje u Uniji ako se dopusti istek mjera. Komisija se ne slaže s tom pretpostavkom. Kako je dokazano utvrđenim maržama sniženja cijene, proizvođači izvoznici mogli bi povećati svoj obujam prodaje u EU ako se dopusti istek mjera. Budući da bi njihove cijene u Uniji bile niže od cijena proizvođača iz Unije, razumno je očekivati da bi se kineski izvoz borio za veći tržišni udjel u Uniji. Ta je tvrdnja stoga odbijena.
- (209) Stoga je Komisija zaključila da bi kineski uvoz došao u Uniju po cijenama koje su niže od trenutačnih cijena industrije Unije te bi se njegov obujam prodaje i tržišni udjel vjerojatno povećali ako se dopusti istek mjera.

#### 4.6.3. Zaključak o vjerojatnosti nastavka štete

- (210) S obzirom na prethodno navedeno Komisija je zaključila da u NRK-u postoji znatan rezervni kapacitet za module i ćelije. Tržište Unije ostaje privlačno u smislu veličine i prodajne cijene, posebno u usporedbi s razinom cijena izvoza NRK-a u treće zemlje, što je dodatno dokazano evidencijom o prošlim praksama izbjegavanja mjera. Stoga je Komisija utvrdila da postoji velika vjerojatnost da bi stavljanje antidampinskih mjera izvan snage dovelo do nastavka dampinga, čime bi se industriji Unije nastavila nanositi šteta.

<sup>(50)</sup> Q4 2016 PV Market Outlook, Solar power, 30. studenoga 2016., str. 19.

#### 4.7. Uzročnost

(211) Prije i nakon objave nekoliko zainteresiranih strana tvrdilo je i da je, u slučaju da Komisija utvrdi da industrija Unije i dalje trpi štetu, potonja posljedica nekoliko drugih čimbenika koji kumulativno čine cijelu štetu:

- i. ukidanja programa potpora u mnogim državama članicama;
- ii. industrija Unije još uvijek nije ostvarila ekonomiju razmjera ostvarivanjem kapaciteta od nekoliko GW kako bi bila ekonomski održiva i utjecala na globalno tržište;
- iii. šteta je prouzročena uvozom iz drugih zemalja jer su njihove cijene bile 25 % niže od kineskih uvoznih cijena;
- iv. šteta je prouzročena činjenicom da su cijene modula proizvođača iz Unije stalno niže od uvoznih cijena kineskih proizvođača.

(212) U pogledu prve tvrdnje Komisija je potvrdila, kako je utvrđeno u odjeljku 5.3.2. u nastavku, da su izmjene i, u nekim državama članicama, suspenzija ili prekid programa potpore doveli do pada potrošnje u Uniji u razdoblju 2012.–2014., nakon vrhunca potrošnje 2011. Tim znatnim padom potrošnje otežan je rast industrije Unije. Međutim, Komisija je u prethodnom ispitnom postupku utvrdila da je industrija Unije bila primorana smanjiti svoje cijene uglavnom zbog pritiska dampinškog uvoza, a ne zbog promjena u programima potpora <sup>(51)</sup>. Stoga je priljev kineskih dampinških proizvoda bio glavni razlog štete pretrpljene tijekom prethodnog ispitnog postupka. Uz to, unatoč smanjenju potrošnje između 2012. i RIPR-a za 56 % industrija Unije povećala je svoj tržišni udjel za module i ćelije za 40 % odnosno 47 %. Industrija Unije počela je i povećavati svoj obujam prodaje između 2014. i RIPR-a, nakon što je ostvaren zaštitni učinak mjera, kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 171. Industrija je i znatno smanjila svoje troškove (vidjeti tablice 8.a i 8.b) te poboljšala svoju iskorištenost kapaciteta. Stoga se, unatoč padu potrošnje i s obzirom na mjere na snazi, industrija Unije počela oporavljati od prethodne štete. Stoga je taj argument odbijen.

(213) U pogledu druge tvrdnje kapacitet industrije Unije doista se ne može uspoređivati s kapacitetom kineskih proizvođača izvoznika proteklih godina. Prvo, kineska društva ostvarila su veliku proizvodnju i (prekomjerne) kapacitete u razdoblju kad su preuzela niz tržišta u svijetu, djelomično zahvaljujući dampinškim cijenama, kako su utvrdili ne samo Europska komisija, nego i američka i kanadska nadležna tijela. Za razliku od toga, priljev velikog obujma dampinškog uvoza imao je upravo suprotan učinak na proizvođače izložene tim nepoštenim praksama. Komisija je u prethodnom ispitnom postupku <sup>(52)</sup> utvrdila da je 2010. industrija Unije ostvarila 10 % dobiti u kontekstu sličnog postojećeg kapaciteta (6 983 MW 2010. i 6 467 MW tijekom RIPR-a). Zbog velikog uvoza kineskih dampinških proizvoda profitabilnost industrije Unije znatno se smanjila, zbog čega u praksi nije mogla provesti nova ulaganja kako bi ostvarila ekonomiju razmjera. Zaštitnim učinkom mjera omogućilo se industriji Unije da se konsolidira i znatno smanji svoje troškove 2014. i tijekom RIPR-a te da se vrati na put ostvarivanja koristi od ekonomije razmjera. Nakon objave jedna je strana osporavala tu tvrdnju. Tvrdila je da su se ulaganja smanjila nakon uvođenja mjera i da stoga ekonomija razmjera nije bila moguća. Suprotno toj tvrdnji, ulaganja u module i ćelije zapravo su se povećala tijekom RIPR-a u odnosu na prethodne godine. Stoga je i ta tvrdnja odbijena.

(214) U pogledu treće tvrdnje Komisija je utvrdila (vidjeti tablice 4.a i 4.b) da su prosječne uvozne cijene iz Kine bile nešto više za ćelije i nešto niže za module od odgovarajućih prosječnih uvoznih cijena iz trećih zemalja. Dok su za ćelije kineske uvozne cijene bile 4 % više od uvoznih cijena iz trećih zemalja, za module su bile 1 % niže. Posljedično je taj argument činjenično netočan te je, stoga, odbijen. Tvrdnja da su zbog uvoza iz trećih zemalja mjere neučinkovite razmatra se u uvodnim izjavama 324. i 325. u nastavku.

<sup>(51)</sup> Uredba Komisije (EU) br. 513/2013 (SL L 152, 5.6.2013., str. 5.), uvodna izjava 180. i Provedbena uredba (EU) br. 1238/2013, uvodne izjave 245.–247.

<sup>(52)</sup> Vidjeti tablice 4.a i 10.a iz Uredbe (EU) br. 513/2013.

- (215) U pogledu četvrte tvrdnje ispitnim postupkom utvrđeno je da su za module prosječne uvozne cijene iz Kine stalno bile niže od prosječnih prodajnih cijena proizvođača iz Unije u EU-u. Na primjer, tijekom RIPR-a prosječna uvozna cijena iz Kine iznosila je 544 EUR/kW, <sup>(53)</sup> dok je prosječna cijena u Uniji iznosila 593 EUR/kW. Posljedično je i ta tvrdnja činjenično netočna te je, stoga, odbijena. S obzirom na prethodno navedeno Komisija je zaključila da industrija Unije i dalje trpi materijalnu štetu u smislu članka 3. stavka 5. Osnovne uredbe.
- (216) Nakon objave jedna je zainteresirana strana tvrdila da je šteta prouzročena mjerama jer su se zbog njih povećali troškovi ćelija za proizvođače modula koji nisu vertikalno integrirani. Međutim, kako je navedeno u odjeljku 6.4.1. u nastavku, proizvođači modula imaju pristup jeftinim ćelijama iz trećih zemalja te se nisu suočili s manjkom opskrbe tim ćelijama. Stoga je taj argument odbijen.

## 5. INTERES UNIJE

### 5.1. Interes industrije Unije

- (217) U ovom se odjeljku razmatra interes proizvođača modula iz Unije. Interes proizvođača ćelija iz Unije analizira se u odjeljku 6. – djelomična privremena revizija.
- (218) Postoji više od 100 proizvođača modula koji su poznati Komisiji. Industriju Unije predstavlja udruženje EU ProSun, koje je podnositelj zahtjeva. EU ProSun predstavlja 31 proizvođača pločica, ćelija i modula iz Unije.
- (219) Nastavkom mjera omogućit će se industriji Unije da zadrži svoj povećani tržišni udjel u Uniji i da se oporavi od materijalne štete. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 137., tržišni udjel industrije Unije u Uniji povećao se s 25 % 2012. na 35 % tijekom RIPR-a. Kako je utvrđeno u odjeljku 4.6., s obzirom na prodajne cijene kineskih modula prema trećim zemljama i velike rezervne kapacitete u NRK-u u slučaju isteka mjera kineski moduli doći će u Uniju po cijenama koje su niže od najniže uvozne cijene i u većem obujmu. Stoga bi se nastavkom mjera industrija Unije zaštitila od intenzivnog i nepoštenog cjenovnog pritiska koji bi se inače izvršio kineskim uvozom.
- (220) Ako se mjere ne produlje, velika ulaganja u istraživanje i razvoj te kapitalna ulaganja koja su izvršena u proizvodnju modula u Uniji mogla bi biti suvišna jer se ne mogu jednostavno iskoristiti u proizvodnji u drugim sektorima. U slučaju stečaja proizvođača modula iz Unije većina od 6 300 ljudi uključenih u proizvodnju modula izgubit će svoja radna mjesta. Ta je radna snaga većinom visokokvalificirana. Za razliku od toga, nastavkom mjera industrija Unije dobit će više vremena za potpuni oporavak od učinaka prethodnog dampinga.
- (221) Nakon objave jedna je strana pozvala Komisiju da navede proizvođače ćelija i modula koji ne podupiru mjere. Komisija je pojasnila da se nijedna strana koja se smatra dijelom industrije Unije nije javila i protivila mjerama. Ista je strana od Komisije zatražila da s popisa 31 društva koje zastupa EU ProSun ukloni proizvođače pločica iz Unije. Komisija je pojasnila da je EU ProSun zastupao 29 proizvođača ćelija i modula iz Unije.
- (222) Nakon objave nekoliko se strana nije složilo da su mjere u interesu industrije Unije. Te se strane nisu slagale ni s tvrdnjom da se kineskim dampinškim proizvodima izvršava nepošten pritisak na cijene industrije Unije. Tvrdile su i da je Komisija slijedila cilj očuvanja tržišnog udjela industrije Unije te da štiti mali dio solarne industrije na štetu cijelog lanca vrijednosti u solarnom sektoru.
- (223) Komisija je podsjetila da je, u skladu s Osnovnom uredbom, cilj trgovinskih mjera braniti industriju Unije od materijalne štete prouzročene dampingom, pod uvjetom da je to u interesu Unije. U okviru ove revizije zbog predstojećeg isteka mjera utvrđena je vjerojatnost dampinga i nastavka štete u slučaju isteka mjera. Komisija je

<sup>(53)</sup> Vrlo slična cijena utvrđena je i na temelju ponderirane prosječne izvozne cijene proizvođača izvoznika u uzorku u EU-u.

utvrdila i da se tržište Unije za solarne module smanjilo zbog nekoliko razloga koji nisu povezani s uvođenjem mjera, kako je zaključeno u uvodnoj izjavi 270. Stoga je povećanje tržišnog udjela industrije Unije ključni pokazatelj učinkovitosti mjera.

- (224) Stoga je Komisija zaključila da je nastavak mjera za module očito u interesu industrije Unije.

## 5.2. Interes nepovezanih uvoznika te industrije na kraju i na početku proizvodnog lanca

### 5.2.1. Uvodne napomene

- (225) Znatno broj društava na početku i na kraju proizvodnog lanca iz Unije pojedinačno su ili preko svojih udruženja pozvala na prekid mjera radi interesa Unije. Tvrdi da mjere imaju nepredviđene, negativne posljedice za veliku većinu radnih mjesta u europskom solarnom sektoru. Navela su da zbog mjera raste cijena solarnih instalacija, čime se smanjuje potražnja, uz sve negativne posljedice na zapošljavanje na kraju i na početku proizvodnog lanca. Uz to, tvrde da mjere negativno utječu i na šire ciljeve politike u pogledu klimatskih promjena i promicanja obnovljivih izvora energije. Istaknuli su i promijenjene okolnosti nakon donošenja konačnih mjera u prosincu 2013., a posebno prelazak s programa potpore po fiksnim cijenama (npr. poticajne cijene i poticajne premije) na nadmetanja, postizanje pariteta mreže za solarnu energiju u određenim regijama Unije ili za određene skupine kupaca te ratificiranje u Uniji Pariškog sporazuma UNFCCC-a o ograničenju klimatskih promjena u listopadu 2016. Konačno, neke strane tvrdile su da proizvodnja modula u Uniji nije dovoljna za pokrivanje potražnje u Uniji, da su mjere postale neučinkovite zbog povećanja izvoza iz trećih zemalja i da su mjere uglavnom koristile izvoznici iz trećih zemalja.

### 5.2.2. Nepovezani uvoznici

- (226) Dva nepovezana uvoznika modula javila su se i dostavila odgovore na upitnik koji su kasnije provjereni kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 28. Ti su nepovezani uvoznici poslali i nekoliko dodatnih podnesaka u kojima su iznijeli svoja stajališta zašto bi mjere trebalo prekinuti. Uvoznici solarnih ploča bilježe nisku profitabilnost. Dostavili su i popis drugih uvoznika i trgovaca na veliko koji su nakon uvođenja obveze evidentiranja kineskih solarnih modula u ožujku 2013. otišli u stečaj ili su znatno smanjili broj svojih zaposlenika. Neka od tih društava uputila su na uvođenje mjera za kineske solarne module kao glavni razlog za svoj stečaj, npr. Gehrlacher. Nepovezani uvoznici tvrde da se zbog mjera povećala cijena solarne energije i smanjila potražnja.
- (227) Nepovezani uvoznici naveli su i da su se zbog preuzete obveze u pogledu najniže uvozne cijene našli u nepovoljnom položaju, kao i druga društva na kraju proizvodnog lanca, koja djeluju na međunarodnim tržištima, kao što su društva za inženjering, nabavu i izgradnju, jer se time ograničava njihova mogućnost kupnje modula od vodećih kineskih proizvođača prve razine. U skladu s preuzetom obvezom nije dopuštena istovremena prodaja proizvoda iz ispitnog postupka u Uniji i izvan Unije. Stoga kineski izvoznici ne mogu isporučivati module nepovezanim uvoznici koji posluju i na tržištima izvan Unije (npr. u Švicarskoj ili SAD-u) ako su dio veleprodajnog portfelja nepovezanih uvoznika unutar Unije. Tvrdi se da je to znatna prepreka sudjelovanju tih društava kao trgovaca na veliko i nositelja projekata na globalnom rastućem fotonaponskom tržištu.
- (228) Nepovezani uvoznici tvrdili su i da se mjerama u njihovu trenutačnom obliku stvaraju znatan dodatni poslovni rizik i administrativno opterećenje. Smatraju da se dodatnim administrativnim koracima, kao što su izdavanje potvrde Kineske gospodarske komore za uvoz i izvoz strojeva i elektroničkih proizvoda („CCCME”) i detaljne provjere carinskih tijela Unije, produljuje ukupno vrijeme od narudžbe do dostave sa 7 na 11 tjedana.

- (229) Komisija je utvrdila da je čak i nakon uvođenja mjera tržišni udjel kineskih modula na tržištu Unije ostao relativno visok. Iako se tržišni udjel kineskih modula u Uniji smanjio sa 66 % 2012., još je uvijek ostao na visokoj razini od 41 % tijekom RIPR-a. Stoga je Kina ostala najveći prodavatelj modula u Uniji, veći od industrije Unije koja je tijekom RIPR-a držala tržišni udjel od 35 %. Uz to, nezavisni uvoznici mogli su solarne module nabavljati iz trećih zemalja. Uvoznici koji surađuju zamijenili su, barem djelomično, kineske module modulima iz trećih zemalja. Uvoznici koji surađuju, a koji djeluju kao trgovci na veliko i integratori sustava <sup>(54)</sup>, prodavali su i module industrije Unije; stoga su ostvarili koristi od povećanja tržišnog udjela uvoza iz ostatka svijeta i povećanja tržišnog udjela industrije Unije. Stoga se slabiji rezultati uvoznika koji surađuju djelomično moraju pripisati padu potražnje u Uniji nakon ciklusa rasta i pada kroz koji je solarna industrija Unije prošla, kako je detaljnije razmatrano u odjeljku 5.3.2. u nastavku.
- (230) Zabrana istovremene prodaje uvedena je kako bi se izbjegle kompenzacije kojima bi se mogla narušiti preuzeta obveza. Dodatni administrativni koraci za kineski uvoz uvedeni su kako bi se poboljšalo praćenje mjera i izbjegao svaki oblik izbjegavanja mjera kojim bi se mogla narušiti preuzeta obveza.
- (231) Nakon objave nekoliko je strana tvrdilo da Komisija nije uzela u obzir interes uvoznika. Smatraju da su se mjerama povećale kupovne cijene solarnih proizvoda. Stoga su se uvoznici suočili sa smanjenom potražnjom.
- (232) Komisija je primijetila da je ključni cilj mjera ponovno uspostaviti neštetnu cijenu proizvoda za koji je utvrđeno da se prodaje po dampinškim cijenama. To, logično, uključuje određeno povećanje cijene proizvoda koji se prodaje po dampinškim cijenama. Kineski proizvodi po dampinškim cijenama imali su vrlo velik tržišni udjel u Uniji prije uvođenja mjera. Njihov tržišni udjel smanjio se nakon uvođenja mjera. Međutim, kako je detaljno opisano u odjeljku 5.3., Komisija je utvrdila da je to povećanje cijena prouzročeno povratkom na neštetnu razinu cijena samo u ograničenoj mjeri utjecalo na ukupnu potražnju u Uniji. Stoga je Komisija zaključila da su nepovezani uvoznici pretrpjeli samo neznatnu štetu zbog smanjenja potražnje prouzročenog mjerama.

#### 5.2.3. Industrija na kraju proizvodnog lanca

- (233) Više od 140 društava na kraju proizvodnog lanca prijavilo se kao zainteresirana strana. Društva na kraju proizvodnog lanca ugrađivači su solarnih ploča; društva za inženjering, nabavu i izgradnju, društva za upravljanje i održavanje te društva za financiranje projekata. Iako se većina društava samo prijavila kao zainteresirana strana, bez daljnje suradnje, oko 30 društava dostavilo je detaljnije obrazložene podneske u kojima se protive mjerama. Tri društva za inženjering, nabavu i izgradnju dostavila su odgovor na upitnik. Uz to, više od 400 društava na kraju proizvodnog lanca iz svih država članica potpisalo je otvoreni poziv za prekid mjera.
- (234) Više od 30 paneuropskih i nacionalnih udruga koje predstavljaju društva iz solarnog sektora poslalo je pisma u kojima se protive mjerama. Među njima je bila i Europska udruga električnih izvođača (AIE) koja je tvrdila da zastupa interese ugrađivača iz Unije na europskoj razini. Najaktivnije udruge bile su SPE i SAFE. SAFE je ad hoc udruženje 50 njemačkih društava, dok SPE tvrdi da je najveće udruženje industrije solarne energije u Europi s više od 100 europskih članova, od kojih više od 80 podupire njegov stav u pogledu prekida mjera za solarne module i ćelije.
- (235) EU ProSun istaknuo je da je nekoliko velikih nacionalnih udruženja industrije solarne energije ostalo neutralno prema mjerama, iako su neki od njih članovi SPE-a. To posebno vrijedi za Bundesverband Solarwirtschaft (BSW), Njemačka (najveće europsko udruženje solarne energije); British Photovoltaic Association (BPVA); Syndicat des Energies Renouvelables (SER), Francuska; i ANIE Rinnovabili (odjel za obnovljive izvore energije udruženja Confindustria), Italija. Uz to, EU ProSun tvrdi i da ga podržava 150 europskih ugrađivača. Međutim, nijedan ugrađivač nije se otvoreno javio i podržao mjere. Europska konfederacija sindikata i europski sindikat IndustriALL poslali su zajedničko pismo u kojem podržavaju mjere. Njemačko udruženje potrošača energije (Bund der Energieverbraucher) poslalo je pismo u kojem podržava mjere na razini u kojoj se odražava smanjenje troškova koje proizlazi iz tehnološkog razvoja.

<sup>(54)</sup> Integratori sustava društva su koja spajaju elemente solarnog sustava, kao što su moduli i inverteri te ih postavljaju, skladište i prodaju u kompletu krajnjim korisnicima.

- (236) Nakon objave EU ProSun osporavao je izjavu da se nijedan ugrađivač nije otvoreno javio i podržao mjere. EU ProSun uputio je na pismo 150 ugrađivača koji podržavaju mjere te pismo dvaju članova Odbora ovlaštenih poslovnih partnera (Fachpartnerbeirat) društva SolarWorld AG; oba pisma poslana su u listopadu 2016. Komisija je napomenula da je 150 ugrađivača zatražilo anonimnost; stoga je Komisija i dalje smatrala da se nisu otvoreno javili i podržali mjere. Komisija je napomenula i da je Fachpartnerbeirat društva SolarWorld AG tvrdio da zastupa više od 800 ugrađivača, ali nazivi tih ugrađivača nisu dostavljeni. Međutim, Komisija je potvrdila da su se dva ugrađivača koja su potpisala otvoreno pismo u ime odbora Fachpartnerbeirat društva SolarWorld AG otvoreno javila i podržala mjere.
- (237) Strane koje se protive mjerama radi interesa Unije tvrdile su da društva na kraju proizvodnog lanca čine više od 80 % radnih mjesta i dodane vrijednosti u europskom lancu vrijednosti industrije solarne energije. Istaknule su znatno veći broj radnih mjesta koja otvaraju u usporedbi s proizvođačima ćelija i modula u Uniji. SPE je predstavio izvješće koje je izradio Ernst & Young, a u kojem se navodi da sektor na kraju proizvodnog lanca zapošljava više od 110 000 ljudi. Međutim, u izvješću nije objašnjena metodologija izračuna tako velikog broja zaposlenika. Druga strana navela je da sektor na kraju proizvodnog lanca zapošljava oko 65 000 ljudi, na temelju pretpostavke od oko 7 ekvivalenata punog radnog vremena (EPRV)/MW/godišnje. Međutim, ni ta strana nije potkrijepila svoje pretpostavke.
- (238) Na temelju analize nekih reprezentativnih projekata u području instalacija na tlu te u komercijalnom i rezidencijalnom sektoru, Komisija je utvrdila da broj radnih mjesta uključenih u sektor na kraju proizvodnog lanca ne premašuje 50 000 ljudi. Taj se podatak temelji na pretpostavci da je za ukupnu instalaciju (ukupna instalacija uključuje razvoj projekta i lokacije, distribuciju, logistiku, konkretnu instalaciju i troškove svih tih aktivnosti) potrebno u prosjeku 5,2 EPRV/MW/godišnje<sup>(55)</sup>, dok je za upravljanje i održavanje potrebno otprilike 0,08 EPRV/MW/godišnje. Unatoč tome, s obzirom na to da u proizvodnji ćelija i modula postoji oko 8 000 radnih mjesta točna je tvrdnja da je u sektoru na kraju proizvodnog lanca otvoreno znatno više radnih mjesta nego u proizvodnji ćelija i modula.
- (239) Komisija je u ispitnom postupku utvrdila i da većina radnih mjesta u solarnom sektoru na kraju proizvodnog lanca uključuje instalaciju modula na krovovima u rezidencijalnom i komercijalnom sektoru te njihovo postavljanje na tlu. Za te poslove obično nije potrebno znatno kapitalno ulaganje koje je specifično za solarnu instalaciju – mnogi alati i strojevi kao što su dizalice, strojevi za kopanje, bušilice itd. mogu se upotrijebiti i u drugim građevinskim radovima. Iako su neki ugrađivači usmjereni isključivo na solarni sektor te mogu izvršiti zadaće vrlo visoke dodane vrijednosti, brojni ugrađivači obavljaju i druge poslove u građevinskom ili energetskom sektoru ili se mogu lako prebaciti na te sektore, bez velikog utjecaja na njihove prihode. Jedna je zainteresirana strana navela da su se mnogi ugrađivači nedavno prebacili na građevinski sektor zbog malih marži u solarnim instalacijama i povećanja marži u izgradnji građevina u Njemačkoj. Stoga opstanak ili gospodarska dobrobit brojnih ugrađivača ne ovisi samo o solarnom sektoru.
- (240) To je djelomično točno za većinu društava za inženjering, nabavu i izgradnju koja su se javila u ispitnom postupku. Većina njih uključena je i u razvoj drugih obnovljivih izvora energije ili su velika građevinska društva koja razvijaju projekte u općem građevinskom sektoru. Utjecaj mjera na prihode i zapošljavanje u društvima na kraju proizvodnog lanca ovisi o utjecaju mjera na potražnju, što se razmatra u odjeljku 5.3. u nastavku.
- (241) Nakon objave nekoliko je strana osporavalo Komisijino razmatranje da se u izvješću društva E&Y ne objašnjava metodologija njegova izračuna zaposlenosti u solarnom sektoru na kraju proizvodnog lanca. Solar Power Europe dostavio je neke dodatne podatke o metodologiji. Čak i nakon što su dostavljeni dodatni podatci, Komisija je smatrala da je metodologija još uvijek nejasna; konkretno, ni u izvješću ni u dodatnim podacima ne navodi se koliko je ljudi zaposleno na instalaciji reprezentativnog solarnog projekta u svakom ključnom segmentu.

<sup>(55)</sup> Smatra se da godišnji EPRV uključuje 1 680 sati rada. Prosječni godišnji EPRV/MW ovisi o broju dovršenih projekata svake godine u tri ključna segmenta, i to krovnim instalacijama u rezidencijalnom sektoru, krovnim instalacijama u komercijalnom sektoru i instalacijama na tlu. Za ukupnu instalaciju (uključujući razvoj projekta i lokacije, distribuciju, logistiku, konkretnu instalaciju i troškove svih tih aktivnosti) Komisija pretpostavlja 8,6 FTE/MW za rezidencijalne projekte, 3,7 EPRV/MW za komercijalne projekte i 4 EPRV/MW za projekte koji uključuju instalacije na tlu.

- (242) Nakon objave nekoliko je strana tvrdilo da je Komisija podcijenila broj radnih mjesta uključenih u sektor na kraju proizvodnog lanca u Uniji. Te su strane dostavile dodatna izvješća u kojima se broj radnih mjesta u Uniji 2014. procjenjuje na 120 250 <sup>(56)</sup> prema „Euroserveru” te na 31 600 u Njemačkoj prema institucijama GWS/DIW/DLR 2015. <sup>(57)</sup>
- (243) Komisija je primijetila da je u izvješću institucija GWS/DIW/DLR obuhvaćena ukupna zaposlenost u cijelom lancu vrijednosti u solarnom sektoru. Stoga 31 600 radnih mjesta navedenih u tom izvješću uključuje i sektor na početku proizvodnog lanca te proizvodnju ćelija i modula. Smatra se da je u njemačkom sektoru na početku proizvodnog lanca zaposleno nekoliko tisuća ljudi – sam Wacker tvrdio je da osigurava oko 3 000 radnih mjesta. Proizvođači opreme za proizvodnju solarne energije i drugih elemenata postrojenja također su tvrdili da zapošljavaju nekoliko tisuća ljudi. Prodaja u Uniji samo djelomično utječe na ta radna mjesta jer društva na početku proizvodnog lanca većinu svoje proizvodnje izvoze izvan Unije.
- (244) Uz to, navodi se da je oko 10 000 ljudi zaposleno na aktivnostima upravljanja i održavanja. U izvješću se ne navodi definicija upravljanja i održavanja. Komisija je pretpostavila da se upravljanje i održavanje odnosi na sve aktivnosti koje su nužne za osiguranje neometanog rada postojećih solarnih pogona, kao što su čišćenje ploča, popravci, vođenje otpremnih centara itd. Ta se radna mjesta računaju na temelju postojećeg kumulativnog solarnog kapaciteta koji u Njemačkoj iznosi gotovo 40 GW <sup>(58)</sup>. Stoga na već postojećih 10 000 radnih mjesta u upravljanju i održavanju mjere koje će se uvesti mogu utjecati samo u dijelu u kojem se njima sprječava zamjena starih instalacija. Međutim, na temelju prosječnog vijeka trajanja od dvadeset godina i relativno nedavnog datuma postavljanja većine instalacija na ta bi se radna mjesta utjecalo samo kad bi mjere ostale na snazi dulje od razdoblja predloženog u ovoj Uredbi. Stoga je broj ljudi zaposlenih u sektoru na kraju proizvodnog lanca u Njemačkoj na koje bi mjere mogle utjecati bitno manji od 31 600 ljudi.
- (245) Ni u izvješću Euroservera ne razlikuju se radna mjesta na početku proizvodnog lanca, na kraju proizvodnog lanca i u proizvodnji. Uz to, podatci o zaposlenosti u solarnom sektoru u Njemačkoj navedeni u tom izvješću isti su kao u studiji institucija GWS, DIW i DLR za 2014. Stoga je Komisija smatrala da je broj ljudi zaposlenih u sektoru na kraju proizvodnog lanca u Uniji na koje bi mjere navodno mogle utjecati znatno manji od 120 250.
- (246) Nakon objave nekoliko se strana nije slagalo s Komisijinim nalazom da je lakše radna mjesta prebaciti s instalacije modula na opći građevinski sektor nego s proizvodnje modula na druge sektore. Međutim, nijedna strana nije dostavila precizne podatke o tome koliki udio poslova u instalaciji ploča obavljaju društva za opće građevinske poslove (tj. radove na temeljima i uređenje krajobraza za instalacije na tlu te pojačanju strukture krova za instalacije na krovu).
- (247) Komisija se već složila da je znatno veći broj ljudi zaposlen u sektoru na kraju proizvodnog lanca nego u proizvodnji modula. Primijetila je i da su za mnoge poslove u sektoru na kraju proizvodnog lanca potrebne posebne vještine zbog kojih ih je teško prebaciti na druge sektore. Međutim, zaključila je i da je utjecaj mjera na potražnju ključni čimbenik koji utječe na radna mjesta u industriji na kraju proizvodnog lanca. U tom pogledu apsolutni broj zaposlenika i pitanje je li se teško prebaciti na druge sektore ili ne postaju nevažni. Kako je opširno razmotreno u odjeljku 5.3., Komisija je utvrdila da su mjere imale samo ograničen utjecaj na potražnju za solarnim modulima te, stoga, i ograničen utjecaj na zaposlenost na kraju proizvodnog lanca.

#### 5.2.4. Industrija na početku proizvodnog lanca

- (248) Subjekti koji su na početku proizvodnog lanca proizvode sirovine, kao što su polisilicij i pločice; opremu za proizvodnju ćelija i modula te ostale elemente sustava, kao što su inverteri, skladištenje, montaža itd. S jedne strane, Solar World, koji je i najveći proizvođač pločica u Uniji, podržava mjere. Uz to, još se jedan proizvođač

<sup>(56)</sup> Euroserver: The state of renewable energy in Europe 2015., str. 128.

<sup>(57)</sup> GWS, DIW, DLR et.al: Bruttobeschäftigung durch erneuerbare Energien in Deutschland und verringerte fossile Brennstoffimporte durch erneuerbare Energien und Energieeffizienz, str. 8.

<sup>(58)</sup> Global Market Outlook for Solar Power 2016 – 2020, Solar Power Europe, str. 16.

pločica iz Unije javio i podržao mjere. S druge strane, mjerama se protivilo osam drugih društava iz Unije s početku proizvodnog lanca koja su se javila. Međutim, većina tih subjekata na početku proizvodnog lanca javila se u kasnijoj fazi i nije dostavila odgovor na upitnik. Samo je proizvođač polisilicija – Wacker Chemie AG („Wacker”) dostavio odgovor na upitnik te je provjeren kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 28.

- (249) Subjekti na početku proizvodnog lanca koji su pozvali na prekid mjera ponovili su argument da se mjerama smanjuje potražnja zbog viših cijena, čime se negativno utječe na cijeli lanac vrijednosti solarnog sektora. Nekoliko društava tvrdilo je da zbog smanjene potražnje bilježe smanjenje prometa, dobiti, gubitak radnih mjesta i nedostatne resurse za ulaganje u istraživanje i razvoj. Međutim, s obzirom na to da su svoje podneske kasno dostavili i da nisu odgovorili na upitnike, njihova se situacija nije mogla provjeriti. Komisija je procijenila da industrija na početku proizvodnog lanca može zapošljavati nekoliko tisuća ljudi.
- (250) Provjereni proizvođač polisilicija osigurava više od 2 000 izravnih radnih mjesta i oko 1 000 neizravnih radnih mjesta u Uniji. Ima i veliki izravni proračun za istraživanje i razvoj koji prelazi 17 milijuna EUR za proizvodnju sirovina u solarnoj industriji. Iako su promet i broj radnih mjesta društva Wacker ostali stabilni tijekom razdoblja ispitnog postupka, ono se snažno protivilo mjerama tvrdeći da se njima negativno utječe na trgovinske odnose s NRK-om. NRK je daleko najveći proizvođač solarnih pločica i ćelija; stoga promet i nekoliko tisuća radnih mjesta tog proizvođača polisilicija ovise o neograničenom pristupu kineskom tržištu, koji se smanjuje. Wacker i nekoliko drugih strana tvrdili su da se zaštitom neučinkovite industrije, odnosno proizvodnje solarnih ćelija i modula, mjerama prouzročila ozbiljna šteta za industriju u kojima Europa još uvijek ima konkurentsku prednost.
- (251) Udruženje njemačkih proizvođača opreme (VDMA) poslalo je pismo u kojem je zatražilo preispitivanje razine najniže uvozne cijene, upućujući na činjenicu da se troškovi proizvodnje u solarnom sektoru stalno smanjuju. VDMA je naveo da su proizvođači solarnih ćelija i modula pratili povijesnu krivulju učenja u solarnom sektoru od 21 %. VDMA je tvrdio i da su njemački proizvođači fotonaponske opreme ključni kako bi se omogućilo to smanjenje troškova. Procijenjeno je da proizvođači opreme zapošljavaju nekoliko tisuća ljudi i da daju ključan doprinos istraživanju i razvoju u solarnom sektoru.
- (252) Nekoliko je strana tvrdilo da Komisija nije primjereno uzela u obzir interese subjekata na početku proizvodnog lanca u odnosu na interes industrije Unije. Komisija je ponovila da je samo jedan subjekt s početka proizvodnog lanca, Wacker, poslao potpun odgovor na upitnik koji se mogao provjeriti. Interesi tog društva uzeti su u obzir u analizi, kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 250. Nekoliko drugih subjekata s početku proizvodnog lanca javilo se tek jako kasno s kratkim podnescima. Komisija nije mogla primjereno provjeriti utjecaj mjera na druge subjekte na početku proizvodnog lanca. U svakom slučaju, Komisija je utvrdila da su mjere imale samo ograničen utjecaj na potražnju za solarnim modulima te, stoga, i na prodaju u Uniji i profitabilnost drugih subjekata na početku proizvodnog lanca.

#### 5.2.5. Zaključak o interesu nepovezanih uvoznika te industrija na kraju i na početku proizvodnog lanca

- (253) Komisija je priznala osnovnu pretpostavku nepovezanih uvoznika te industrije na kraju i na početku proizvodnog lanca da bi istek mjera mogao biti koristan za promet i broj radnih mjesta u tim industrijama. Stoga se može zaključiti da produljenje mjera nije u njihovu interesu. Međutim, istodobno je Komisija utvrdila da su u većini podnesaka društava koja se protive mjerama utjecaj mjera i vjerojatni učinak njihova prekida na te gospodarske subjekte i nove instalacije u Uniji pretjerani, kako je detaljno analizirano u odjeljku 5.3. u nastavku. U pogledu navodnog administrativnog opterećenja koje proizlazi iz preuzete obveze mogla bi se pokrenuti privremena revizija oblika mjera kako bi se bolje zaštitili interesi nepovezanih uvoznika i subjekata na kraju proizvodnog lanca.
- (254) Nekoliko strana tvrdilo je da Komisija nije uzela u obzir interes potrošača. Komisija je smatrala da se njihov interes u smanjenju cijena preklapa s interesima korisnika na kraju proizvodnog lanca koji su procijenjeni u odjeljku 5.2.3. Komisija stoga nije provela zasebnu analizu za potrošače.

- (255) Nakon objave SAFE je dostavio detaljniji podnesak u kojem je analizirao utjecaj mjera na njemačke potrošače električne energije. U SAFE-ovoj studiji zaključeno je da bi se ukidanjem mjera njemačkim potrošačima električne energije moglo uštedjeti oko 570 milijuna EUR godišnje, uz pretpostavku da bi se moduli mogli kupiti po 0,40–0,45 EUR/W i da bi se postigao godišnji cilj od 2 500 MW. Uz to, Wacker je tvrdio da bi se prekidom mjera potrošačima uštedjela 1 milijarda EUR godišnje. Taj je podatak izračunan usporedbom razlike između najniže uvozne cijene i pretpostavljene cijene solarnih modula od 0,42 EUR/W u prošlosti i očekivane cijene od 0,32 EUR/W 2017.
- (256) Komisija je utvrdila da se prethodno navedeni izračuni temelje na prejednostavnim pretpostavkama. Prvo, najniža uvozna cijena ima mehanizam prilagodbe. Stoga za većinu razmatranog razdoblja razlika između najniže uvozne cijene i prosječne globalne kupovne cijene modula nije tako velika. Veća razlika između tih dviju cijena postojala je samo 2016. Ta je razlika barem djelomično uklonjena najnovijom prilagodbom najniže uvozne cijene koje je stupila na snagu početkom 2017. Kako bi se izbjegla prevelika razlika između najniže uvozne cijene i globalne kupovne cijene modula u budućnosti i dodatno smanjio utjecaj mjera na potrošače, Komisija planira pokrenuti privremenu reviziju oblika i razine najniže uvozne cijene. Potrebno je napomenuti da u okviru ove revizije zbog predstojećeg isteka mjera nije moguće izmijeniti razinu mjera jer je za to potrebna privremena revizija.
- (257) Drugo, cijene koje su strane upotrijebile u svojim izračunima odnose se na module od polikristalnog silicija niže kvalitete. Ipak, veliki dio modula koji se prodaju u Uniji visokoučinkoviti su moduli od polikristalnog i monokristalnog silicija. Njihove su cijene znatno više i stoga je razlika između najniže uvozne cijene, koja se bez razlike primjenjuje na sve module, i stvarne kupovne cijene čak i manja.
- (258) Stoga je Komisija smatrala da mjere imaju samo vrlo ograničen utjecaj na troškove potrošača i primjenu solarnih sustava.
- (259) Nekoliko je strana tvrdilo i da godišnji ciljevi primjene solarnih sustava u Njemačkoj nisu postignuti zbog najniže uvozne cijene kojom je povećana cijena modula. Komisija se nije složila s tom jednostavnom uzročno-posljedičnom vezom. Razlika između najniže uvozne cijene i prosječne prodajne cijene bila je niža nego što su strane pretpostavile te se mjerama nije znatno utjecalo na potražnju. U skladu s tim, Komisija je zaključila i da najniža uvozna cijena nije imala znatan utjecaj na nepostizanje ciljeva primjene solarnih sustava.

### 5.3. Utjecaj mjera na potražnju za solarnim instalacijama

#### 5.3.1. Uvodne napomene

- (260) Gotovo sve strane koje su se javile i protivile mjerama tvrdile su da se mjerama povećava cijena novih solarnih instalacija i smanjuje potražnja za solarnim modulima, zbog čega je solarna energija kupcima skuplja. Iako su neki priznali da je smanjenje solarnih instalacija u Uniji posljedica i izmjena i, u određenim državama članicama, obustave ili prekida programa potpora, smatrali su da su mjere dovele do umjetno visokih cijena te dodatno usporile primjenu solarnih sustava. Tvrdili su da se nedavnim promjenama politike, kao što je uvođenje natječaja za nove solarne instalacije, pogoršala šteta prouzročena višim cijenama modula zbog mjera na snazi. Smatraju da bi se prekidom mjera omogućila smanjenja troškova za solarnu energiju u Uniji, čime bi se pogodovalo krajnjim kupcima i potakla potražnja za solarnim pločama te smanjili troškovi osiguranja čiste energije u cjelini.
- (261) Komisija je utvrdila tri segmenta na solarnom tržištu Unije:

— veliki (eng. utility-scale) solarni sustavi (ili parkovi), koji se obično postavljaju na tlu, imaju instalirani kapacitet koji prelazi 1 MW te su obično spojeni na prijenosnu mrežu visokog napona u koju isporučuju električnu energiju koju proizvode,

- komercijalni solarni sustavi (ili instalacije) koji se obično postavljaju na krov korisnikove građevine. Korisnik je poslovni subjekt (na primjer, supermarket ili skladište) te se sustav spaja na distribucijsku mrežu niskog napona. Komercijalne instalacije mogu se upotrijebiti za vlastitu potrošnju ili za isporuku električne energije u mrežu,
- rezidencijalni solarni sustavi (ili instalacije) koji se obično postavljaju na krovove privatnih kuća i imaju kapacitet koji obično ne prelazi 10 kW. Rezidencijalne instalacije obično su spojene na distribucijsku mrežu niskog napona i mogu se upotrebljavati za vlastitu potrošnju ili za isporuku električne energije u mrežu.

- (262) Komisija je smatrala da je tijekom RIPR-a i prethodnih godina potražnja u sva tri sektora bila potaknuta programima potpore, kako je utvrđeno u odjeljku 5.3.2. u nastavku. Komisija je smatrala i da su se na kraju RIPR-a i 2016. dogodile važne promjene te da se potražnja za tim trima segmentima u sve većoj mjeri počela temeljiti na odvojenim čimbenicima. Potražnja za velikim solarnim parkovima sve je više potaknuta nadmetanjima, kako je utvrđeno u odjeljku 5.3.3., i, vjerojatno, u vrlo maloj mjeri paritetom mreže. Potražnja za komercijalnim i rezidencijalnim instalacijama u sve je većoj mjeri potaknuta postizanjem pariteta mreže na maloprodajnoj razini, s porezima i bez njih, kako je utvrđeno u odjeljku 5.3.4.

#### 5.3.2. Utjecaj izmjena i, u određenim državama članicama, obustave ili prekida programa potpora

- (263) Strane koje su se protivile mjerama tvrdile su da zbog najniže uvozne cijene solarni proizvodi nisu mogli slijediti troškovnu krivulju učenja, dok je razina državne potpore bila prilagođena toj krivulji učenja. Smatraju da je ta neusklađenost između smanjenja državne potpore i stagnacije cijena dovela do pada potražnje za solarnim pločama u Uniji. Smatraju i da se nije ostvarilo Komisijino očekivanje izraženo u početnom ispitnom postupku da će se programi potpora s vremenom prilagoditi u skladu s razvojem cijena projekata <sup>(59)</sup>. Stoga su sva društva na početku i na kraju proizvodnog lanca pretrpjela veliku štetu zbog smanjenja tržišta Unije. Naveli su da je taj nalaz, među ostalim, potvrđen u studiji njemačkog Ministarstva gospodarstva i energije („BMW-i”) <sup>(60)</sup>.
- (264) Te su strane tvrdile da je, iako je najniža uvozna cijena od 2013. ostala prilično stabilna, solarna industrija nastavila postizati krivulju učenja od 21 % <sup>(61)</sup>. Ta krivulja učenja znači da se nakon svakog udvostručenja kumulativnog instaliranog solarnog kapaciteta trošak proizvodnje smanjuje za 21 %. Kumulativni globalni solarni kapacitet 2013. iznosio je oko 130 GW, dok se očekuje da će do kraja 2016. dosegnuti 290 GW. To znači da se do sada udvostručio i da se predviđeni trošak proizvodnje smanjio za 21 %. Navele su da je u jednom trenutku 2016. najniža uvozna cijena bila 30 % viša od ugovorne prodajne cijene u svijetu, kako su izvijestili PV Insights i drugi izvori. To, prema njihovom mišljenju, znači da europski kupac u praksi nije mogao ostvariti korist od smanjenja troška proizvodnje u svijetu.
- (265) S obzirom na prethodne argumente Komisija je potvrdila da solarna industrija ima strmu krivulju učenja i da se trošak proizvodnje solarnih proizvoda smanjuje. Zbog tog je razloga preuzet obavezi/najnižoj uvoznoj cijeni dodan mehanizam prilagodbe koji se temelji na cijenama agencije za ispitivanje tržišta Bloomberg. Cijene na konkurentnom tržištu trebale bi odražavati smanjenje troška proizvodnje. Unatoč tome, indeks cijena koji je Komisija upotrebljavala promijenio se tek neznatno. Time se postavlja pitanje – koje Komisija nije analizirala u ovom ispitnom postupku – je li indeks agencije Bloomberg i dalje primjeren za prikaz kretanja cijene na svjetskom tržištu. Budući da je ovo revizija zbog predstojećeg isteka mjera, kojom se ne može promijeniti razina ili oblik mjera, nije bilo potrebno dalje razmatrati to pitanje.
- (266) Ako zainteresirane strane smatraju da postoji način na koji se krivulja učenja solarne industrije i nastalo kretanje cijene na svjetskom tržištu mogu bolje prikazati, na njihov se zahtjev može pokrenuti privremena revizija. Na temelju analize navedene studije BMW-i-ja Komisija je utvrdila da je glavni razlog zbog kojeg 2014. u Njemačkoj nije ostvaren cilj od 2 500 MW novih instalacija bilo stalno smanjenje stopa naknade u kombinaciji sa

<sup>(59)</sup> Provedbena uredba (EU) br. 1238/2013, uvodna izjava 394.

<sup>(60)</sup> Marktanalyse Photovoltaik-Dachanlagen, Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, 2014., (str. 7.).

<sup>(61)</sup> Krivulja učenja od 21 % za 2015. potvrđena je u izdanju plana International Technology Roadmap for Photovoltaic (ITRPV): Results 2015.

stagnacijom cijena instalacija. U toj se studiji istaknulo da cijene na solarnom tržištu nisu nužno odražavale troškove proizvodnje solarnih proizvoda, nego da su rezultat znatnih prekomjernih kapaciteta u svijetu. Komisija je utvrdila da veleprodajne solarne cijene nisu stagnirale samo u Uniji, nego i u cijelom svijetu. Zapravo su se globalne cijene solarnih modula izražene u EUR čak i povećale u drugoj polovini 2014., kako je izvijestilo nekoliko agencija za istraživanje tržišta, kao što su PV Insights <sup>(62)</sup> i BNEF <sup>(63)</sup>.

- (267) Komisija je utvrdila i da su programi potpora u određenim državama članicama bili na visokoj razini u godinama prije uvođenja mjera jer su prilagođeni razini cijena Unije i cijena iz drugih trećih zemalja, kao što su Japan, Tajvan ili Sjedinjene Američke Države. Neki sustavi potpora nisu osmišljeni tako da se mogu nositi s velikim priljevom modula iz Kine po dampinškim cijenama. Taj je priljev doveo do povećanja broja instalacija u godinama prije uvođenja mjera. Vrhunac broja solarnih instalacija bio je 2011. te su u to vrijeme ciljevi primjene solarnih sustava u određenim državama članicama bili znatno premašeni. U Komisijinu Izvješću o napretku u području obnovljive energije iz lipnja 2015. navodi se da je na tehnološkoj razini fotonaponska (tj. solarna) energija već 2013. dostigla razinu primjene prvotno planiranu za 2020. <sup>(64)</sup> U određenim državama članicama to je dovelo do neočekivanog financijskog pritiska na sustave potpora. Politika je izmijenjena tako da je smanjena razina potpore ili je čak obustavljen i/ili izmijenjen program potpore. Te su promjene bile potrebne i za već postavljene instalacije za koje bi potpora inače dovela do prekomjerne naknade ulagateljima <sup>(65)</sup>.
- (268) Razvoj tržišta solarne energije u Ujedinjenoj Kraljevini u razdoblju 2014.–2016. još je jedan dokaz da je razina programa potpora bila glavni pokretač potražnje u Uniji. Dok god su bile dostupne visoke poticajne cijene, tržište je raslo, čak i uz uspostavljene mjere za zaštitu trgovine. Nakon što su poticajne cijene prekinute početkom 2016., obujam novih instalacija naglo se smanjio. To je potvrđeno i u izvješću SPE-a Global Outlook: U Ujedinjenoj Kraljevini, koja se kasno priključila europskom solarnom tržištu, nedavni rast isto je tako prije svega bio potaknut poticajima za velike sustave koji su završili u ožujku 2016. <sup>(66)</sup>
- (269) Dok se u većini izvješća agencija za istraživanje tržišta uglavnom upućuje na smanjenje programa potpora i regulatornu neizvjesnost kao glavne razloge stagnacije potražnje za solarnom energijom u Uniji, u njima se rijetko upućuje na mjere. U izvješćima Global Market Outlook udruženja Solar Power Europe isto se tako upućuje na smanjene poticaje i neizvjesnosti u pogledu razvoja tržišta te smanjenja programa potpora za postojeće instalacije kako bi se izbjegla prekomjerna naknada kao glavni uzrok smanjenja europskih tržišta solarne energije. Na primjer, u pogledu situacije u Njemačkoj u izvješću SPE-a Global Outlook za 2015. navodi se sljedeće: „Njemačka je kao druga 2014. instalirala manje od 2 GW (1,9 GW), što je niže od službenog cilja od 2,5 GW. Predvodnik u fotonaponskom sektoru u svijetu [tj. Njemačka] bio je prisiljen smanjiti troškove sustava potpora, pri čemu su novi propisi doveli do smanjenja tržišta od 75 % tijekom dvije godine (sa 7,6 GW na 1,9 GW)” <sup>(67)</sup>.
- (270) Komisija je primijetila da je veliki rast potražnje za solarnim instalacijama u razdoblju 2010.–2013. u pojedinim državama članicama potaknut neusklađenošću između poticajnih cijena određenih na razini pravedne cijene modula i ukupne razine cijena potaknute nepoštenim dampinškim cijenama kineskih modula. Pad potražnje 2013. i sljedećih godina bio je neizbježna posljedica rasta potražnje za instalacijama prethodnih godina. Znatno smanjenje potrošnje/instalacije solarnih modula započelo je već 2012., istodobno kad i znatno sniženje poticajnih cijena te godine u pojedinim državama članicama. U razdoblju od 2014. do RIPR-a potražnja u Uniji rasla je samo u Ujedinjenoj Kraljevini, državi članici koja je tada imala najprivlačnije programe potpora. Stoga je Komisija utvrdila da su programi potpora bili glavni pokretač potražnje tijekom RIPR-a i u godinama prije toga. Stoga se može zaključiti da su nepovezani uvoznici te industrija na kraju i na početku proizvodnog lanca pretrpjeli znatnu štetu zbog pada potrošnje u Uniji koji nije povezan s uvođenjem mjera.

<sup>(62)</sup> <http://pvinsights.com/>.

<sup>(63)</sup> Bloomberg New Energy Finance, Solar Spot Price Index

<sup>(64)</sup> Izvješće Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Izvješće o napretku u području obnovljive energije, COM(2015) 293 final, str. 11.

<sup>(65)</sup> Vidjeti, za Češku Republiku, odluku Komisije SA.40171, 28. studenoga 2016.

<sup>(66)</sup> Global Market Outlook for Solar Power 2016 – 2020, Solar Power Europe, str. 28. i str. 5.

<sup>(67)</sup> Global Market Outlook for Solar Power 2015 – 2019, Solar Power Europe, str. 18.

## 5.3.3. Utjecaj mjera na velike (eng. utility-scale) solarne sustave

- (271) U skladu s novim pravilima Unije o državnim potporama <sup>(68)</sup> programi potpore za sva veća postrojenja kapaciteta iznad 1 MW <sup>(69)</sup> moraju se do početka 2017. „temeljiti na tržištu”, osim ako su programi potpore odobreni prije stupanja na snagu novih pravila. U tom slučaju ostaju nepromijenjeni do isteka razdoblja trajanja odobrenja <sup>(70)</sup>. Mehanizmi koji se temelje na tržištu jesu zeleni certifikati i natječaji.
- (272) Natječaji su jedan od mehanizama koji se temelje na tržištu i koji se zahtijevaju u tim novim pravilima o državnim potporama. U okviru tog mehanizma države daju na dražbu željeni iznos kapaciteta koji će se instalirati. U skladu s pravilima Unije o državnim potporama u natječajima se načelno ne zahtijeva određena tehnologija, ali se to može učiniti, na primjer, ako je to potrebno kako bi se osigurala potrebna različitost izvora energije.
- (273) Graditelji solarnih parkova daju ponude za najnižu cijenu koju su spremni prihvatiti za energiju koju će isporučiti u mrežu tijekom vijeka trajanja solarnog parka.
- (274) Protivnici mjera tvrde da će zbog novog sustava natječaja u kojem je naglasak na cijeni najniža uvozna cijena imati sve negativniji utjecaj na primjenu solarnih proizvoda jer se time povećava cijena modula, glavnog elementa solarnog sustava. Te strane smatraju da nadmetanja za kapacitet u kombinaciji s prekidom mjera mogu dovesti do znatnih ušteda. Što solarni sustavi budu jeftiniji, to će države više htjeti graditi solarne instalacije jer će se uštede na troškovima izravno odraziti na konačnu cijenu električne energije. Uz to, zbog smanjenja cijene solarnog sustava državama članicama bit će lakše ostvariti ciljeve u pogledu primjene obnovljivih izvora energije.
- (275) Te su strane navele Njemačku kao primjer. Navele su da je već održano nekoliko pilot-dražbi i da je na njima u kolovozu 2016. prosječna cijena prilično uspješno snižena na 0,0725 EUR/kWh. SPE i SAFE dostavili su analizu u kojoj se navodi da bi ukidanje najniže uvozne cijene u okviru nadmetanja moglo dovesti do mogućeg sniženja cijene sustava za 10 % za velike fotonaponske instalacije u Uniji. Negativan utjecaj mjera na ishod nadmetanja potvrđen je i u najnovijem izvješću SPE-a Global Market Outlook <sup>(71)</sup>. Jedna druga strana pretpostavila je da se, s obzirom na trenutačni negativni trend na svjetskim tržištima, cijena solarne energije u Njemačkoj može smanjiti na 0,05 EUR/kWh ako se mjere ukinu, iako nije potkrijepila svoje nalaze.
- (276) Strane koje se protive mjerama navele su da se u nekim državama, posebno u Ujedinjenoj Kraljevini, solarna energija mora natjecati s drugim obnovljivim oblicima energije, kao što je obalni vjetar. Budući da se na energiju vjetra ne primjenjuju nikakve trgovinske mjere, solarna energija nije se mogla natjecati s energijom vjetra te je vrlo mali broj solarnih projekata bio uspješan na tim dražbama. Neke strane tvrdile su da Njemačka razmatra i uvođenje nadmetanja u kojima se ne zahtijeva određena tehnologija i da se tim neutralnim nadmetanjima pogoršava problem viših cijena prouzročenih mjerama jer zbog toga solarna energija gubi u nadmetanjima s drugim tehnologijama obnovljive energije, a posebno od energije vjetra.
- (277) Strane koje podržavaju mjere navele su da su nadmetanja i opći ciljevi u pogledu instalacija uvedeni upravo kako bi se državama omogućila kontrola razine primjene solarne energije te kako bi se izbjegao ciklus rasta i pada primjene instalacija koji se dogodio ranije.
- (278) Komisija je svoju analizu programa potpora za velike (eng. utility-scale) solarne sustave ograničila na Njemačku, Francusku i Ujedinjenu Kraljevinu. Taj je izbor opravdan činjenicom da su one tijekom RIPR-a činile oko 80 % godišnjih novih solarnih instalacija u Uniji. Stoga je bilo primjereno promatrati razvoj u tim trima državama članicama kao pokazatelj situacije u Uniji u cjelini.

<sup>(68)</sup> Komunikacija Komisije: Smjernice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020.; SL C 200, 28.6.2014., str. 1.; odjelci 3.3.2.1. i 3.3.2.4.

<sup>(69)</sup> Države članice mogu odlučiti odabrati niži prag ili uopće ne utvrditi prag.

<sup>(70)</sup> Komunikacija Komisije: Smjernice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.–2020. (SL C 200, 28.6.2014., str. 1.), točka 250. Ta se pravila ne primjenjuju ni na koji program potpore koji ne čini državnu potporu. Međutim, Komisija nije upoznata ni s jednim programom potpore u bilo kojoj državi članici koji je osmišljen tako da ne čini državnu potporu.

<sup>(71)</sup> Global Market Outlook for Solar Power 2016 – 2020, Solar Power Europe, str. 8. i str. 37.

- (279) Analiza se temelji na podacima koje su dostavile zainteresirane strane, podacima koje je Komisija prikupila tijekom ispitnog postupka i podacima koje su države članice dostavile Komisiji za potrebe nadzora državnih potpora.
- (280) Njemačka i Francuska već su odredile svoje ciljeve za sljedeće tri godine. Francuska planira dva godišnja kruga nadmetanja od po 500 MW za solarnu energiju u razdoblju 2017.–2019. To je ukupno 1 000 MW novih instalacija godišnje. Njemačka planira nadmetanja za godišnji obujam za solarnu energiju od 600 MW od 2017. do najmanje 2020.
- (281) S druge strane, Ujedinjena Kraljevina ne provodi nadmetanja za solarnu energiju u kojima se zahtijeva određena tehnologija. U veljači 2015. održano je nadmetanje za više vrsta tehnologije u kojem su se solarni moduli natjecali s drugim tehnologijama za dodjelu ugovora za razlike. Trenutačno se u Ujedinjenoj Kraljevini ne planiraju nova nadmetanja jer država smatra da se veliki sustavi za proizvodnju energije vjetra i solarne energije mogu natjecati s drugim izvorima električne energije bez programa potpora.
- (282) U Njemačkoj i Francuskoj mjere ne mogu imati nikakav utjecaj na potražnju za solarnim modulima za velike sustave jer za solarnu energiju postoje „rezervirana” nadmetanja te je kapacitet fiksiran. Jedina je razlika neznatno viša cijena za krajnje kupce koji moraju pokriti troškove nadmetanja u obliku poreza ili naknada.
- (283) U Ujedinjenoj Kraljevini analiza je drukčija jer se u nadmetanjima ne zahtijeva određena tehnologija te se u svakom slučaju ne planiraju nikakva nova nadmetanja. Ovdje se solarna energija natječe na tržištu sa svim ostalim oblicima energije. Međutim, solarna energija nije postala nekonkurentna zbog mjera. Na dražbi u veljači 2015. još je uvijek 18,5 % kombiniranog kapaciteta od 2,1 GW dodijeljeno solarnoj energiji. Iz tog je nadmetanja vidljivo da se čak i uz mjere na snazi solarna energija može uspješno natjecati u nadmetanju za koje se ne zahtijeva specifična tehnologija <sup>(72)</sup>. U najgorem slučaju zbog njih je možda blago smanjen broj dodijeljenih ugovora za solarnu energiju, tj. da nije bilo mjera, solarna energija možda bi dobila veći udjel u nadmetanjima za koje se ne zahtijeva specifična tehnologija. Konačno, Komisija je smatrala da bi se u slučaju ukidanja mjera i kupnje solarnih modula po dampinškim cijenama u nadmetanjima za više vrsta tehnologije dodijelila nepoštena prednost solarnim modulima u odnosu na ostale obnovljive izvore energije. Stoga se mjerama solarna energija ne stavlja u konkurentski nepovoljan položaj, nego se samo uspostavljaju ravnopravni uvjeti među svim tehnologijama.
- (284) Komisija je zaključila da ne postoji veza između pada cijena po kWh i povećanja potražnje za solarnu energiju. Točnije, Njemačka, Francuska i Ujedinjena Kraljevina nisu povećale svoje ciljeve u pogledu primjene solarne energije jer su nositelji projekata nudili niže cijene na dražbama kapaciteta. Naprotiv, su države članice su uglavnom uvele nadmetanja kako bi nadzirale razinu primjene solarne energije. To je potvrdio i SPE u svojem izvješću Global Outlook za 2015.: „Slično tome, u Francuskoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Njemačkoj ponovno se povećava i broj nadmetanja u kojima se zahtijeva jedna ili više vrsta tehnologije u cilju bolje kontrole razvoja fotonaponskog tržišta u povezanim segmentima” <sup>(73)</sup>.
- (285) SPE je tvrdio da je Komisija nepotpuno i netočno prikazala njegovo stajalište o utjecaju mjera na nadmetanja. Komisija je potvrdila da je SPE u svojem izvješću 2016 Global Market Outlook i nekoliko drugih podnesaka tvrdio da smatra da najniža uvozna cijena negativno utječe na ishod nadmetanja. Međutim, Komisija se nije složila s tim stajalištem, kako je prethodno detaljno utvrđeno. Istodobno je Komisija napomenula da je u izvješću Global Market Outlook 2016-2020 Solar Power Europe i dalje smatrao da države mogu iskoristiti nadmetanja za kontrolu ili čak ograničenje primjene solarnih sustava: „Kreatori politika obično prednost daju solarnim sustavima na krovovima koji ostvaruju bolje rezultate nego bilo koja druga tehnologija obnovljivih izvora energije te se za

<sup>(72)</sup> Taj je rezultat potvrđen i u Nizozemskoj, u okviru programa SDE+, na temelju kojeg je u razdoblju od 2013. do 2015. dodijeljena potpora za otprilike 55 % svih ponuda koje su se temeljile na solarnoj energiji.

<sup>(73)</sup> Global Market Outlook for Solar Power 2015 – 2019, Solar Power Europe, str. 22.

razliku od fotonaponskih postrojenja na tlu ne natječu s drugim primjenama. To je posebno slučaj u europskim zemljama u kojima su fotonaponski sustavi na tlu ponekad čak ograničeni u pogledu veličine, kao npr. u Njemačkoj na najviše 10 MW, te u pogledu obujma zbog nadmetanja za njihovo uvođenje” (<sup>74</sup>).

#### 5.3.4. Utjecaj mjera na postizanje pariteta mreže za solarnu energiju

- (286) Pojam pariteta mreže znači trenutak u kojem će se s pomoću tehnologije u razvoju električna energija proizvoditi uz jednak trošak kao s pomoću konvencionalnih tehnologija. Zapravo postoje dva oblika pariteta mreže. Veleprodajni paritet mreže nastaje kad solarni sustav (obično veliki (eng. utility-scale) sustav koji je spojen na prijenosnu/distribucijsku mrežu) može proizvesti energiju uz nivelirani trošak električne energije (LCOE) (<sup>75</sup>) koji je niži od cijene energije kupljene na veleprodajnom tržištu na kojem se natječu svi veliki (obično konvencionalni) proizvođači energije. Na veleprodajnoj razini energija se prodaje vrlo velikim industrijskim kupcima i sustavima koji distribuiraju energiju kućanstvima i drugim manjim krajnjim korisnicima. Maloprodajni paritet mreže nastaje kad solarni sustav (obično instaliran na krovu korisnika) može proizvesti energiju uz LCOE koji je niži od troška maloprodajne cijene električne energije (uključujući sve naknade za prijenos i distribuciju, maržu opskrbnog poduzeća i poreze).
- (287) Komisija je najprije analizirala situaciju u pogledu veleprodajnog, a zatim maloprodajnog pariteta mreže.
- (288) Veleprodajni paritet mreže. Protivnici mjera naveli su da bi se u slučaju ukidanja mjera velikim solarnim instalacijama mogao postići veleprodajni paritet mreže u najsunčanim dijelovima Unije, kao što je Španjolska. U skladu s poslovnim planom koji je predstavio jedan od članova SAFE-a u španjolskoj pokrajini Cadiz mogao bi se postići LCOE od 0,038 EUR/kWh kad bi se moduli kupovali po cijeni od 0,35 EUR/W. Ta je strana smatrala da bi se u slučaju nepostojanja pristojbi od kineskih proizvođača prve razine za velike količine mogli dobiti moduli po cijeni od 0,35 EUR/W za projekte koji se isporučuju početkom 2017. Tvrdila je da se uz tako niski LCOE za solarnu energiju ne postiže samo paritet mreže s drugim konvencionalnim izvorima energije, nego i da ne postoji drugi način proizvodnje električne energije kojim bi se u vrlo bliskoj budućnosti mogli ostvariti bolji rezultati. Zbog te troškovne prednosti, zajedno s drugim prednostima južноеuropskih zemalja, tj. dobrom mrežnom povezanosti, stabilnim političkim i gospodarskim okruženjem te jakom i likvidnom valutom, te zemlje imaju jedinstvenu priliku postati novi europski predvodnici u proizvodnji energije. Te strane smatraju da se mjerama to sprječava.
- (289) Komisija je primijetila da je španjolska pokrajina Cadiz među područjima s najviše sunčeva zračenja u Uniji (najviše sunčanih sati godišnje), čime se u najvećoj mogućoj mjeri povećava proizvodnja energije po modulu. S obzirom na puno manje sunčevo zračenje u većini dijelova Unije potrebno je vidjeti kad će se veleprodajni paritet mreže prenijeti na druga tržišta, iako se čini da britanska vlada smatra da će to uskoro biti slučaj. Komisija je primijetila i da postoje velike razlike u veleprodajnoj cijeni u različitim državama članicama, što znači da se veleprodajni paritet postiže po različitim cijenama, ovisno o državi članici.
- (290) Stoga Komisija smatra da se u bliskoj budućnosti veleprodajni paritet mreže neće postići na širem području Unije, čak i u slučaju izostanka mjera.
- (291) Nakon objave nekoliko se strana nije slagalo s Komisijinim zaključkom da se veleprodajni paritet mreže na širem području Unije neće postići u bliskoj budućnosti, čak i ako trgovinske mjere prestanu vrijediti. Te su strane uputile na izvješće Instituta Becquerel od šest stranica u kojem je ispitan mogući veleprodajni paritet mreže u jedanaest država članica. To su izvješće financirale tri strane u ispitnom postupku koje se protive mjerama.

(<sup>74</sup>) Global Market Outlook for Solar Power 2015 – 2019, Solar Power Europe, str. 23.

(<sup>75</sup>) LCOE je ključni parametar troška električne energije koju proizvodi postrojenje za proizvodnju energije. Izračunava se uračunavanjem svih troškova tijekom očekivanog vijeka trajanja sustava (uključujući izgradnju, financiranje, gorivo, održavanje, poreze, osiguranje i poticaje) koji se zatim dijele s očekivanom izlaznom snagom sustava tijekom njegova očekivanog vijeka trajanja. Sve procjene troškova i koristi prilagođavaju se za inflaciju i umanjuju kako bi se uzela u obzir vremenska vrijednost novca.

- (292) Komisija je primijetila da su drugi izvori manje optimistični od Instituta Becquerel u pogledu razine solarnog LCOE-a i, posljedično, vremena potrebnog za postizanje pariteta mreže za solarnu energiju u Europi. Na primjer, u detaljnom izvješću BNEF-a <sup>(76)</sup> prognoziraju se znatno viši rasponi LCOE-a za ključna tržišta, kao što su Francuska, Njemačka, Italija i Ujedinjena Kraljevina. Razlike su navedene u tablici u nastavku:

| Država članica        | BNEF-ov raspon LCOE-a u EUR/MWh <sup>(1)</sup> |      | Becquerelov raspon LCOE-a u EUR/MWh |      |
|-----------------------|------------------------------------------------|------|-------------------------------------|------|
|                       | Niži                                           | Viši | Niži                                | Viši |
| Francuska             | 58                                             | 105  | 34                                  | 53   |
| Njemačka              | 66                                             | 107  | 46                                  | 54   |
| Italija               | 65                                             | 99   | 36                                  | 58   |
| Ujedinjena Kraljevina | 77                                             | 117  | 49                                  | 60   |

<sup>(1)</sup> Konvertirano iz USD po stopi od 0,94462.

- (293) Becquerel je pretpostavio kapitalne izdatke od 0,726 EUR/W, ne razlikujući pritom države članice. BNEF je pretpostavio znatno više kapitalne izdatke i razlikovao je države članice: Francuska 0,99 EUR/W; Njemačka 0,9–0,94 EUR/W, Italija 0,76–0,99 EUR/W i Ujedinjena Kraljevina 0,9–0,94 EUR/W. Razlika se djelomično može objasniti činjenicom da je Becquerel pretpostavio cijene modula bez mjera. Međutim, toliko niži kapitalni izdatci ne čine se vjerojatnima, posebno s obzirom na to da su, prema BNEF-u, kapitalni izdatci u svakom slučaju niži u Uniji nego u drugim zemljama u kojima se ne primjenjuju mjere za zaštitu trgovine, npr. u Turskoj 1,04 EUR/W i Ujedinjenim Arapskim Emiratima 1,14 EUR/W.
- (294) Stoga Becquerel i BNEF imaju različite prognoze. Ne slažu se u pogledu trenutka kad će izgradnja velikih (eng. utility-scale) solarnih pogona konačno postati jeftinija od upravljanja postojećim pogonima na fosilna goriva. Za Francusku Becquerel pretpostavlja da se to već dogodilo, a za Ujedinjenu Kraljevinu i Njemačku da će se to dogoditi 2018. odnosno 2020. Međutim, BNEF pretpostavlja da će veliki solarni sustavi konačno postati jeftiniji od sustava na fosilna goriva tek negdje između 2025. i 2030. za sve tri države članice <sup>(77)</sup>. Stoga će se, prema BNEF-u, u većem dijelu Unije veliki solarni pogoni u većoj mjeri primjenjivati tek nakon 2025. <sup>(78)</sup>
- (295) Konačno, u izvješću Instituta Becquerel zaključuje se sljedeće: „Fotonaponska električna energija mogla bi na nekoliko najvećih europskih tržišta postati konkurentna do 2019., a u većini europskih zemalja [...] u sljedećih pet godina”. To znači da se u većini država članica, uključujući Njemačku, postizanje pariteta mreže očekuje tek kad mjere prestanu vrijediti 2019., čak i u spornom slučaju da se do tada dokaže da su pretpostavke i nalazi iz izvješća Instituta Becquerel točni.
- (296) SPE je dostavio dva izvješća banke Deutsche Bank <sup>(79)</sup> za koja smatra da su suprotna Komisijinu mišljenju da se veleprodajni paritet mreže neće postići u bliskoj budućnosti. Komisija je primijetila da se u tim dvama izvješćima zapravo upućuje na maloprodajni paritet mreže umjesto na veleprodajni paritet mreže, što se ne potvrđuje samo u tekstu, nego i visokim LCOE-om koji se uspoređuje sa solarnim LCOE-om. Kako je objašnjeno u sljedećim uvodnim izjavama, Komisija nije osporila da je maloprodajni paritet mreže već postignut u nekim dijelovima Unije.
- (297) Maloprodajni paritet mreže. Protivnici mjera naveli su i da se solarnim instalacijama na krovovima već postigao maloprodajni paritet mreže, tj. postale su ekonomski održive, čak i bez subvencija, u državama članicama u kojima su maloprodajne cijene električne energije visoke, kao što je Njemačka. Jedna od strana to je pojasnila primjerom trgovačkog centra. Centar ima veliku krovnu površinu za instalaciju ploča, a energija mu je potrebna tijekom dana kad se odvijaju glavne aktivnosti. Stoga se njegova potražnja za energijom podudara s vrhuncem proizvodnje solarne energije. Cijena koja se u Njemačkoj mora platiti za kWh trenutačno iznosi oko

<sup>(76)</sup> H2 2016 EMEA LCOE Outlook, listopad 2016., str. 2.

<sup>(77)</sup> BNEF, New Energy Outlook 2016, str. 28.

<sup>(78)</sup> Ibid str. 23. i 2017 Germany Power Market Outlook, 10. siječnja 2017., str. 9.

<sup>(79)</sup> Deutsche Bank's 2015 solar outlook: accelerating investment and cost competitiveness, 13. siječnja 2015. i Deutsche Bank, Markets research, Industry Solar, 27. veljače 2015.

0,2 EUR/kWh, dok LCOE solarnih instalacija na krovu iznosi oko 0,1 EUR/kWh. Stoga se instalacijom ploča može postići znatna ušteda u pogledu troškova električne energije, posebno kod kupaca koji puno energije upotrebljavaju tijekom dana. To nije bio slučaj u početnom ispitnom postupku kad su za održivost električne energije proizvedene iz solarnih izvora uvijek bile potrebne subvencije. U situaciji u kojoj subvencije više nisu potrebne konačna cijena modula utječe na odluku kupca da instalira solarni sustav te se trenutačno ta cijena povećava zbog mjera.

- (298) Komisija je detaljnije ispitala tržište u pogledu maloprodajnog pariteta mreže u Njemačkoj jer su tijekom ispitnog postupka strane u tom pogledu dostavile velik broj primjedbi.
- (299) Potrebno je razlikovati instalacije za vlastitu potrošnju i instalacije kojima se električna energija isporučuje u mrežu.
- (300) Komisija se složila sa stajalištem da je postizanje pariteta mreže za solarnu energiju vrlo poželjna promjena jer se time pomaže u borbi protiv klimatskih promjena i smanjenju računa kupaca električne energije. Utvrdila je da bi se ukidanjem mjera snizila cijena solarnih ploča te povećao broj lokacija na kojima bi se mogao postići maloprodajni paritet mreže.
- (301) Istodobno je Komisija utvrdila da su se tijekom RIPR-a ulaganja u komercijalne i rezidencijalne instalacije na krovu za vlastitu potrošnju, za koje se ne ostvaruju koristi od programa potpore, potisnula zbog regulatorne neizvjesnosti u pogledu mogućeg uključivanja tih instalacija u porez za financiranje njemačkog programa potpore – naknade iz EEG-a. Nakon regulatorne promjene koju je Njemačka predložila kako bi bila u skladu s pravom Unije o državnim potporama subjekti koji sami troše energiju iz svojih obnovljivih izvora energije (koji se ponekad nazivaju proizvođačima-potrošačima) obvezni su u Njemačkoj plaćati porez od više od 0,02 EUR po kWh. Stoga, ako projekt ima LCOE od 0,1 EUR/kWh, samo zbog poreza električna energija koja se njime proizvodi skuplja je za 20 % <sup>(80)</sup>.
- (302) Komisija u budućnosti namjerava smanjiti regulatornu neizvjesnost. U skladu s predloženom Direktivom o modelu tržišta električne energije i obnovljivoj energiji „proizvođači-potrošači obnovljive energije [...] mogu upotrebljavati energiju koju su proizveli [...], a da pritom ne podliježu nerazmjernim postupcima i naknadama koje nisu u skladu s troškovima”. <sup>(81)</sup> U izvješćima agencija za istraživanje tržišta isto se tako upućuje na činjenicu da regulatorne promjene utječu na potražnju. U jednom od najnovijih izvješća BNEF-a navodi se sljedeće: Njemački komercijalni i rezidencijalni maloprodajni fotonaponski sektor vene od kad su stupili na snagu mjesečni rezovi [poticajnih naknada] i pristojbe na potrošnju vlastite proizvedene energije <sup>(82)</sup>. Kad se uzmu u obzir svi elementi, iz prethodno prikazanog primjera postizanja pariteta maloprodajne cijene vidljivo je da se solarnim modulima već može proizvoditi električna energija po cijeni znatno nižoj od maloprodajne cijene za isporuku energije u Njemačkoj. Nakon što se u zakonodavstvu Unije postigne potrebna regulatorna sigurnost, može se očekivati rast potražnje koja se ne temelji na programima potpora. Na tu će potražnju vjerojatno više utjecati razina cijena solarnih ploča, a stoga vjerojatno i mjere.
- (303) Za instalacije za isporuku energije u mrežu potražnja se uglavnom temelji na programima potpore te bi se one mogle i dalje upotrebljavati bez provođenja nadmetanja za instalacije kapaciteta do 1 MW. Na određenoj razini potpore potražnja je nešto veća ako se mjere ukinu. Istodobno je zbog proračunskih razloga većina država članica znatno smanjila potporu tako da se potražnja smanjuje neovisno o mjerama.
- (304) Nakon objave SPE je tvrdio da je Komisija pogrešno donijela zaključke o utjecaju na regulatornu neizvjesnost i naknade iz EEG-a samo na temelju njemačkog primjera. Komisija je ponovila da slični negativni uvjeti postoje u mnogim državama članicama. To je primijetio i SPE u svojem najnovijem izvješću Global Market Outlook

<sup>(80)</sup> I Španjolska primjenjuje naknadu na energiju proizvedenu iz solarnih ploča. Iako se načini naplate naknada u španjolskoj znatno razlikuju od njemačke naknade, u oba je slučaja rezultat smanjenje potražnje za solarnom energijom.

<sup>(81)</sup> Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka); COM(2016)767 final; članak 21. stavak 1. točka (a).

<sup>(82)</sup> Q3 2016 European Policy Outlook, BNEF, 4. kolovoza 2016., str. 8.

2016–2020 za Španjolsku: „[...] španjolska vlada [...] otežala je stvaranje tržišta proizvođača-potrošača porezom na solarnu energiju i visokim kaznama za neprijavljene proizvođače-potrošače” <sup>(83)</sup> te „Sudbina solarne energije u Španjolskoj slična je sudbini solarne energije na nekoliko drugih nekadašnjih tržišta s visokim poticajnim cijenama: u Belgiji, Bugarskoj, Češkoj Republici i Grčkoj. Tržišta solarne energije u Slovačkoj i Sloveniji gotovo su potpuno obustavljena” <sup>(84)</sup>; kao i: „Čak se nekoliko razvijenih tržišta solarnih sustava na krovu suočava s poteškoćama jer prelaze s tržišta poticajnih cijena ili mjerenja neto potrošnje energije na programe za proizvođače-potrošače. To se događa unatoč činjenici da je solarna energija u mnogim slučajevima jeftinija od maloprodajne električne energije. Prepreke koje su u pojedinim europskim zemljama uvedene za solarne sustave na krovu (porezi za solarnu energiju proizvedenu za vlastitu potrošnju, otežavanje prodaje viška energije ili nuđenje samo veleprodajnih cijena) te stalna rasprava o daljnjim ograničenjima mnoge su potencijalne kupce udaljile od ulaganja u vlastiti solarni sustav” <sup>(85)</sup>. Komisija je stoga odbila taj argument.

#### 5.3.5. Zaključak o utjecaju mjera na potražnju

- (305) Nakon detaljne analize Komisija je utvrdila da je u pogledu utjecaja mjera na potražnju važno razlikovati različite sektore i različite vrste potražnje.
- (306) Potražnja na temelju programa potpora. Ako se programi potpora odnose na određenu tehnologiju, mjerama se ne utječe na potražnju. Ako se programi potpora ne odnose na određenu tehnologiju, mjerama se smanjuje mogućnost dobivanja ugovora za solarnu energiju. Međutim, čak i za ta nadmetanja Komisija primjećuje da je solarna energija dobila znatan tržišni udjel, iz čega je vidljivo da se čak i uz mjere može natjecati za velike projekte.
- (307) Veleprodajni paritet mreže. Veleprodajni paritet mreže u ovoj se fazi te u bliskoj budućnosti može postići, ako uopće, samo na idealnim lokacijama, čak i ako se cijene solarnih ploča smanje zbog ukidanja mjera. Valja ponoviti da je razina dodatne potražnje koja se može očekivati u slučaju izostanka mjera niska te ona, uz to, ovisi o razini veleprodajne cijene u predmetnoj državi članici.
- (308) Maloprodajni paritet mreže. Maloprodajni paritet mreže danas se postiže za komercijalne instalacije u državama članicama koje imaju visoke maloprodajne cijene, kao što je Njemačka, čak i ako ondje nema previše sunca. Glavni su pokretači porezi, pristojbe za mrežu i naknade za programe potpora. Nova pravila u pogledu modela energetskog tržišta koja je Komisija najavila 1. prosinca 2016. <sup>(86)</sup> i nova pravila za prelazak na čistu energiju usredotočenu na potrošače, koja je Komisija predložila 30. studenoga 2016., <sup>(87)</sup> važan su korak prema ostvarivanju stabilnog okruženja za rast. Nakon što Komisijin prijedlog usvoje suzakonodavci, očekuje se da će se potražnja za komercijalnim instalacijama za vlastitu potrošnju povećati. U tom slučaju za komercijalne sustave ukidanje mjera može imati velik utjecaj jer ne postoji ni ograničenje potražnje u obliku ograničene količine proizvodnje koja će se podupirati u okviru programa potpora ni tržišno natjecanje s drugim izvorima energije, za razliku od veleprodajnog pariteta mreže. Za rezidencijalne instalacije trebat će više vremena za postizanje maloprodajnog pariteta mreže jer se one moraju opremiti skupim uređajima za skladištenje energije kako bi odgovarale većini proizvođača-potrošača. <sup>(88)</sup>
- (309) Nakon objave nekoliko se strana nije slagalo s nalazima da su mjere imale samo ograničeni utjecaj na potražnju za modulima. Tvrdile su da se ulaganja temelje na očekivanoj stopi povrata i da, stoga, što je niža cijena solarnog modula, to je viši povrat ulaganja i vjerojatnost realizacije.
- (310) Komisija je podsjetila da se uvijek slagala s tim da se cijenom utječe na potražnju. Unatoč tome, smatra da drugi čimbenici trenutačno imaju znatno veći utjecaj na potražnju od relativno blagog povećanja cijene modula zbog

<sup>(83)</sup> Solar Power Europe, Global Market Outlook 2016 – 2020, str. 25.

<sup>(84)</sup> Ibid. str. 26.

<sup>(85)</sup> Ibid. str. 23.

<sup>(86)</sup> <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-publishes-new-market-design-rules-proposal>.

<sup>(87)</sup> <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>.

<sup>(88)</sup> Prosječan rezidencijalni korisnik većinu dana provodi izvan kuće pa bez skladištenja ne može potrošiti većinu električne energije koja se proizvede sustavom na krovu.

najniže uvozne cijene. Ti su čimbenici, s jedne strane, regulatorna neizvjesnost, a s druge strane, svjesne aktivnosti koje država provodi kako bi kontrolirala razinu primjene solarnih sustava. Te aktivnosti uključuju određivanje ukupnih godišnjih ciljeva za instalacije, uvođenje nadmetanja za kapacitet te nametanje poreza za potrošnju vlastite energije.

- (311) Komisija je potvrdila i da u nekim slučajevima, kao što su nadmetanja u kojima se ne zahtijeva određena tehnologija, najniža uvozna cijena može imati znatniji utjecaj na potražnju za solarnom energijom. Istodobno je Komisija primijetila da bi bez najniže uvozne cijene kojom se uklanjaju učinci dampinga solarna energija imala nepoštenu konkurentsku prednost pred drugim obnovljivim izvorima energije. Komisija je primijetila i da je solarna energija bila relativno uspješna u nadmetanjima u kojima se ne zahtijeva određena tehnologija, čak i uz najnižu uvoznju cijenu kojom se samo ponovno uspostavlja ravnoopravno tržišno natjecanje.
- (312) Konačno, Komisija je pronašla dodatne dokaze da će u bliskoj budućnosti države možda poduzeti dodatne mjere kako bi kontrolirale primjenu solarnih sustava, kao što je uvođenje tarifa za solarne instalacije za korištenje mrežom koje su usklađene s troškovima. BNEF je pretpostavio da će: *mnoga europska regulatorna tijela odgovoriti na pad troškova solarne energije od 2018. tako što će korisnike solarnih ploča prisiliti na plaćanje fiksnih troškova za spajanje na mrežu tako da će moći uštedjeti samo na promjenjivom dijelu cijene solarne energije. Tu smo procjenu temeljili na strukturi troškova mreže u svakoj zemlji. Time se trošak energije koji se može izbjeći smanjuje za oko 30 % cijene energije u većini zemalja EU-a. Ako se to ne dogodi, troškovi instalacije mogli bi biti viši, ali troškovi mreže nisu pokriveni* <sup>(89)</sup>.
- (313) Stoga su ti argumenti odbijeni te je Komisija i dalje smatrala da mjere imaju samo vrlo ograničen utjecaj na potražnju za solarnom energijom u Europi.

#### 5.4. Ostali argumenti

- (314) Većina strana koje su se protivile mjerama navele su da se mjerama negativno utječe na postizanje ciljeva borbe protiv klimatskih promjena. Tu je tvrdnju podržalo i pet nevladinih organizacija koje se bave zaštitom okoliša. Te su strane ponovile da su se Unija i države članice u okviru nekoliko odluka i sporazuma, posljednji put Pariškim sporazumom, obvezale smanjiti emisije stakleničkih plinova i spriječiti klimatske promjene. Unija je odredila pravno obvezujući cilj u pogledu povećanja udjela obnovljivih izvora energije u krajnjoj potrošnji energije na 20 % <sup>(90)</sup>. Komisija je odredila i okvir politike za cilj od 27 % do 2030. Taj je novi ambiciozni cilj donesen 2014. nakon uvođenja konačnih mjera. U listopadu 2016. Europska unija ratificirala je Pariški sporazum UNFCCC-a o borbi protiv klimatskih promjena, prvi univerzalni, pravno obvezujući globalni dogovor o klimi, nakon što ga je Europski parlament podržao velikom većinom. Prelazak na opskrbu energijom s niskom emisijom ugljika glavni je element tog plana i solarna energija ostaje jedan od najboljih izvora energije za postizanje klimatskih ciljeva.
- (315) Strane koje se protive mjerama navele su da se mjerama otežava postizanje klimatskih ciljeva jer usporavaju primjenu solarne energije. Tvrdile su da će ponovnom uspostavom globalnih tržišnih cijena solarne energije Unija moći brže smanjiti emisiju ugljika u svojoj proizvodnji energije. Istaknule su i da postoji nedosljednost između Unijine klimatske i trgovinske politike. Dok se prvom promiču i subvencioniraju obnovljivi izvori energije, potonjom se povećava njihova cijena i utječe na njihovu dostupnost.
- (316) Komisija se složila da je ratifikacija Pariškog sporazuma UNFCCC-a o borbi protiv klimatskih promjena vrlo važan korak u poticanju globalne suradnje radi smanjenja klimatskih promjena. Solarna energija jedan je od ključnih izvora energije za postizanje klimatskih ciljeva. Istodobno je Komisija utvrdila da se u bliskoj budućnosti mjerama samo u ograničenoj mjeri utjecati na potražnju za solarnim instalacijama u Uniji (vidjeti prethodni odjeljak 5.3.). To će se promijeniti samo kad maloprodajni paritet mreže postane znatan izvor potražnje. Stoga se ukidanjem mjera u ovoj fazi neće znatno pomoći u postizanju okolišnih ciljeva.

<sup>(89)</sup> BNEF, New Energy Outlook 2016, str. 17.

<sup>(90)</sup> Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ

- (317) EU ProSun u otvorenom je pismu naveo nekoliko opažanja kao odgovor na stajalište nevladinih organizacija u kojem se poziva na ukidanje mjera zbog okolišnih razloga. EU ProSun naveo je da će, ako se usvoji ideja o cijelom opskrbnom lancu solarne energije, ploče proizvedene u Uniji dovesti do znatno nižeg ugljičnog otiska. Module proizvedene u Uniji nije potrebno prevoziti na velike udaljenosti. Zbog Unijinih standarda proizvodnje i okolišnih zahtjeva, s jedne strane, te viših troškova energije, s druge strane, solarna industrija EU-a sustavno je smanjivala svoju potrošnju energije u usporedbi s kineskim proizvođačima. To je posebno važno s obzirom na to da je za proizvodnju solarnih modula i njihove sirovine potrebna velika količina energije. EU ProSun istaknuo je i da postoji određeno proturječje između činjenice da su neke nevladine organizacije potpisale pismo u kojem pozivaju na ukidanje mjera radi interesa Unije, tj. čak i ako se utvrde nepoštene trgovinske prakse, i nedavne izjave jednog od njihovih voditelja koji je pozvao na ulaganje većih napora kako bi se osigurala poštena i ekološki prihvatljiva trgovina.
- (318) Komisija je zaključila da se mjerama samo u ograničenoj mjeri utječe na postizanje kratkoročnih klimatskih ciljeva Unije.
- (319) Nakon objave nekoliko se strana nije slagalo s izjavom da uvezeni solarni proizvodi imaju viši ugljični otisak od proizvoda koji se proizvode u Uniji. Te su strane tvrdile da proizvodnja polisilicija i pločica čini najveći dio primarne potražnje za energijom te da je, stoga, najvažnije podrijetlo polisilicija i pločica. Te strane istaknule su i da proizvodnja električne energije ima različit ugljični otisak u različitim državama članicama. Budući da je za proizvodnju modula i njihove sirovine potrebna velika količina energije, važno je u kojoj su državi članici moduli i njihovi elementi proizvedeni.
- (320) Komisija u kratkom vremenu nakon objave nije mogla detaljno analizirati te tvrdnje. Pojasnila je da je samo predložila podnesak udruženja EU ProSun i da nikad nije tvrdila da uvezeni solarni proizvodi imaju viši ugljični otisak. Naprotiv, neovisno o ugljičnom otisku modula iz Unije i kineskih modula, Komisija je ponovila glavni zaključak da su do sada mjere imale samo vrlo ograničen utjecaj na potražnju za solarnom energijom. Stoga je Komisija zaključila da mjere nisu imale znatan utjecaj na postizanje okolišnih ciljeva Unije.
- (321) Neke strane koje su pozvale na ukidanje mjera tvrdile su da u Uniji ne postoje dostatni proizvodni kapaciteti za pokrivanje potražnje za modulima u Uniji te da mjere nisu bile učinkovite u znatnom povećanju proizvodnih kapaciteta proizvođača ćelija i modula iz Unije. Procijenile su da je potražnja u Uniji manja od 8 GW i da su predmetne zainteresirane strane proizvele manje od 4 GW modula u Uniji. To navodno znači da se u svakom slučaju najmanje polovina modula mora uvesti. Te su strane navele da se nije ostvarilo očekivanje Europske komisije izraženo u Izvornoj uredbi da je „u srednjoročnom razdoblju razumno pretpostaviti da će industrija Unije proširiti svoj proizvodni kapacitet kojim bi zadovoljila potražnju, što bi joj omogućilo ostvarivanje ekonomije razmjera i daljnje smanjenje cijena”.
- (322) Komisija je utvrdila da, čak i ako je proizvodnja modula u Uniji manja od potražnje u Uniji, u Uniji nikad nije došlo do manjka modula. Zbog preuzete obveze u vezi s cijenama/najniže uvozne cijene uvoz iz Kine mogao se izvršiti po poštenim cijenama. Iako je došlo do relativnog povećanja uvoza iz ostatka svijeta, industrija Unije uspjela je povećati svoj tržišni udjel u Uniji s 25 % na 35 % između 2012. i RIPR-a. Stoga je zbog mjera industrija Unije mogla povećati svoju proizvodnju i prodaju razmjerno veličini tržišta Unije i pokriti veći dio potražnje. Kako se napominje u prethodnom odjeljku 5.3.2., potrošnja u Uniji znatno se smanjila zbog smanjenja programa potpore, zbog čega je industriji Unije bilo znatno teže ostvariti rast. Unatoč tome industrija Unije uspjela se dodatno konsolidirati i ostvariti znatna smanjenja troškova. Uz to, u Uniji postoji znatan rezervni proizvodni kapacitet modula koji bi se mogao ponovno pokrenuti ako se potražnja poveća. Stoga je Komisija smatrala da mjere nisu uzrok nedostatne opskrbe modulima na tržištu Unije i da su mjere bile učinkovite u širenju proizvodnje u Uniji razmjerno veličini tržišta Unije.
- (323) Strane koje se protive mjerama navele su da kapaciteti za proizvodnju modula izvan Kine rastu vrlo brzo. Citirale su različita izvješća agencija za istraživanje tržišta u kojima se navodi da kombinirani proizvodni kapacitet u drugim azijskim zemljama raste vrlo brzo; dosegao je 7 GW 2015. te se 2016. prognozira rast do 10 GW. To će navodno biti više od potražnje u Uniji, koju su te strane procijenile na oko 8 GW. Znatno dio obujma tih

novih kapaciteta instalirala su kineska društva. Uz to, nekoliko velikih kineskih društava dobrovoljno je odustalo od preuzete obveze kako bi moglo opskrbljivati tržište Unije iz drugih zemalja osim NRK-a. Strane su tvrdile da će to dovesti do povećanog obujma jeftinih modula koji bi se mogli izvoziti u Uniju iz trećih zemalja, čak i ako mjere ostanu na snazi. Stoga su protivnici mjera naveli da se nije ostvarilo očekivanje Komisije izraženo u Izvornoj uredbi da ostale treće zemlje neće masovno usmjeriti svoj izvoz na tržište Unije <sup>(91)</sup>.

- (324) U Komisijinu ispitnom postupku utvrđeno je da se tržišni udjel uvoza iz NRK-a u Uniju smanjio sa 66 % 2012. na 41 % tijekom RIPR-a, dok se tržišni udjel uvoza iz ostatka svijeta, isključujući NRK, (uglavnom iz Tajvana, Malezije, Koreje i Singapura) povećao s 9 % na 25 %. Tržišni udjel proizvođača iz Unije u Uniji povećao se s 25 % 2012. na 35 % tijekom RIPR-a. Stoga uvoz uz trećih zemalja nije bio prepreka industriji Unije da vrati znatan tržišni udjel u Uniji.
- (325) Komisija je utvrdila i da su kapaciteti za proizvodnju modula u jugoistočnoj Aziji, iako brzo rastu, još uvijek mali u odnosu na kapacitete u Kini <sup>(92)</sup>. Tvornice iz jugoistočne Azije prodaju i velik obujam na tržištu SAD-a i u drugim zemljama koje su uvele trgovinske mjere na kineske module, kao što su Indija i Kanada. Očekuje se da će rasti i solarne instalacije iz jugoistočne Azije te da će se, posljedično, dio tog obujma prodavati u regiji. Stoga je Komisija zaključila da kapaciteti za proizvodnju modula iz jugoistočne Azije nisu dovoljni da bi se njima pokrio znatan dio potražnje u Uniji i da bi mjere postale neučinkovite. U svakom je slučaju svrha mjera osigurati da se uvoz solarnih modula i ćelija iz NRK-a odvija po poštenim i nedampinškim cijenama, a činjenica da bi se industrija Unije mogla na tržištu natjecati s industrijom iz drugih zemalja ne znači da su mjere neučinkovite.
- (326) Jedna je strana navela da je kretanje tržišnih udjela dokaz da su mjere uglavnom koristile uvoznicima iz trećih zemalja. Ta je strana tvrdila da je situacija slična kao u predmetu Uzgojeni atlantski losos <sup>(93)</sup>, u kojem je Komisija prekinula mjere jer bi one dovele do znatnog neto prijenosa sredstava iz Unije te bi prijenos sredstava dobavljačima iz trećih zemalja uvelike premašio sve koristi koje bi industrija Unije imala od mjera.
- (327) Kako je prethodno navedeno, industrija Unije uspjela je povećati svoj tržišni udjel u Uniji s 25 % na 35 % između 2012. i RIPR-a. To znači da treće zemlje nisu preuzele većinu tržišnog udjela koji su prethodno držali kineski proizvođači. Uz to, Komisija smatra da je situacija u pogledu industrije Unije u predmetu Uzgojeni atlantski losos bila znatno drukčija; u tom je predmetu tržišni udjel industrije Unije bio znatno manji i povećao se s 2,7 % 1998. na samo 4,3 % 2001. U tom je predmetu vrlo mali tržišni udjel industrije Unije bio jedan od ključnih razloga zbog kojih bi uvođenje mjera dovelo do znatnog neto prijenosa sredstava iz Zajednice jer se tržište prilagođava višim cijenama <sup>(94)</sup>. U ovom su predmetu mjere znatno koristile industriji Unije. Stoga predmet Uzgojeni atlantski losos ne može služiti kao presedan.
- (328) Strane koje se protive mjerama navele su da proizvođači iz Unije nisu najavili nikakve uvjerljive planove u pogledu proširenja svojeg kapaciteta. Umjesto toga, Solar World, najveći proizvođač iz Unije, nedavno je otpustio nekoliko stotina privremenih radnika u svojim europskim pogonima te sklopio sporazume o proizvođačima originalne opreme za proizvodnju solarnih ploča u Tajlandu. Strane koje se protive mjerama tvrdile su da je to još jedan dokaz da je uspješna proizvodnja solarnih modula moguća samo u velikim proizvodnim pogonima, kao što su azijski.
- (329) SolarWorld odgovorio je da je sklopio privremene ugovore s proizvođačima originalne opreme kako bi pokrio nagli rast globalne potražnje krajem 2015. i u prvoj polovini 2016. Solar World naveo je da su neizvjesnosti u pogledu ishoda ispitnog postupka koji je u tijeku dovele do viših kamatnih stopa na njegova kapitalna ulaganja koje zahtijevaju financijski ulagatelji. Stoga je ekonomski razumna odluka bila odgoditi kapitalno intenzivno

<sup>(91)</sup> Izvorna uredba o konačnim pristojbama, uvodna izjava 336.

<sup>(92)</sup> Bloomberg New Energy Finance („BNEF”) „Solar manufacturer capacity league table”; pristup 28. listopada 2016.

<sup>(93)</sup> Uredba Vijeća (EZ) br. 930/2003 (SL L 133, 29.5.2003., str. 1.), uvodna izjava 224.

<sup>(94)</sup> Ibid.

širenje svojih proizvodnih kapaciteta do zaključenja ovog ispitnog postupka i, umjesto toga, privremeno upotrijebiti raspoložive kapacitete ugovornih proizvođača. Solar World naveo je i da su svi moduli koje je proizveo njegov partner na temelju tog ugovora izvan Unije otpremljeni izvan Unije.

- (330) U izvješćima o tržištu potvrđeno je da je prva polovina 2016. bila razdoblje rasta i da je druga polovina 2016. bila razdoblje niske potražnje koja je dovela do pada cijena zbog prevelike ponude modula <sup>(95)</sup>. U tom se kontekstu odluka društva Solar World u pogledu otpuštanja privremenih zaposlenika može smatrati teškom, ali opravdanom odlukom zbog okolnosti na tržištu. Solar World smanjio je i obujam koji proizvode ugovorni proizvođači koliko god je to bilo dopušteno ugovorom.
- (331) Stoga je Komisija smatrala da je, uzimajući u obzir neizvjesnosti i nedavni globalni ciklus rasta i pada, odluka proizvođača iz Unije da odgodi proširenje kapaciteta i da se, umjesto toga, osloni na raspoložive proizvodne kapacitete ugovornih proizvođača bila ekonomski opravdana te da to nije dokaz da je proizvodnja u Uniji postala neodrživa.

### 5.5. Zaključak o interesu Unije

- (332) Vaganjem i uspoređivanjem suprotstavljenih interesa Komisija je analizirala bi li negativan učinak na nepovezane uvoznike i industriju na početku i na kraju proizvodnog lanca te drugi prethodno analizirani učinci bili nerazmjerni u usporedbi s pozitivnim učinkom na proizvođače proizvoda iz postupka revizije iz Unije. U skladu s člankom 21. stavkom 1. trećom rečenicom Osnovne uredbe posebno je uzeta u obzir potreba za uklanjanjem učinaka štetnog dampinga koji narušava trgovinu i ponovnim uspostavljanjem učinkovite konkurencije.
- (333) Ključno je bilo procijeniti vjerojatni utjecaj nastavka mjera na budućnost potražnje za solarnim modulima u Uniji. Kad bi se mjerama znatno smanjila potražnja, moglo bi se tvrditi da bi zaštita relativno male industrije Unije mogla imati nerazmjernan učinak na znatno veće industrije na kraju i na početku proizvodnog lanca. Međutim, kako je zaključeno u uvodnoj izjavi 313., mjerama se samo u ograničenoj mjeri utjecalo na potražnju za solarnim modulima u Uniji. Ta se situacija vjerojatno neće promijeniti prije nego što države članice donesu i provedu novu direktivu o obnovljivoj energiji. Argument o utjecaju na radna mjesta razmotren je s obzirom na taj nalaz. Iako bi se prekidom mjera moglo pomoći u stvaranju novih radnih mjesta, time bi se postojeća radna mjesta u industriji solarnih ćelija i modula u Uniji (oko 8 000) izložila neposrednom riziku. Stoga sama brojčana usporedba trenutanih radnih mjesta u industriji Unije s postojećim radnim mjestima u industriji na kraju proizvodnog lanca (oko 50 000) ili industriji na početku proizvodnog lanca (oko 5 000–10 000) nije bila primjerena.
- (334) Zbog činjenice da su se politike potpore obnovljivim izvorima energije morale izmijeniti nakon stupanja na snagu novih pravila u skladu s pravom Unije o državnim potporama te da će se vjerojatno dodatno promijeniti nakon što su zakonodavci doneli Komisijin prijedlog nove direktive o obnovljivoj energiji nije moguće zauzeti stajalište o interesu Unije za razdoblje dulje od 18 mjeseci. U nekim se nalazima upućuje na to da bi mjere mogle imati veći utjecaj na potražnju u budućnosti, nakon dovršetka izmjene politika potpore obnovljivim izvorima energije, nakon pojašnjenja fiskalne situacije proizvođača-potrošača te nakon postizanja pariteta mreže na širem području Europe i za određene skupine potrošača. Kako se napominje u uvodnim izjavama 302. i 308., nova pravila u pogledu modela energetskog tržišta koja je Komisija predložila 1. prosinca 2016. <sup>(96)</sup> i nova pravila za prelazak na čistu energiju usredotočenu na potrošače koja je Komisija predložila 30. studenoga 2016. <sup>(97)</sup> važan su korak prema ostvarivanju stabilnog okruženja za rast. Komisija je stoga odlučila ograničiti produljenje mjera na 18 mjeseci.
- (335) Nakon dodatne objave iz uvodne izjave 30. Komisija je primila tri različite vrste primjedbi. U načelu su proizvođači iz EU-a tražili da Komisija zadrži prvobitno razdoblje od 24 mjeseca uz obrazloženje da je objavljenim prijedlogom da se uobičajeno trajanje smanji s 5 na 2 godine već postignuta pravedna ravnoteža interesa. Neke zainteresirane strane koje predstavljaju industriju na početku i na kraju proizvodnog lanca pozdravile su smanjenje na 18 mjeseci, dok su se druge zalagale za to da se mjere u cijelosti prekinu. Kineska

<sup>(95)</sup> Q4 2016 Global Market Outlook, Preparing for a tough year ahead, BNEF, 30. studenoga 2016. i Q3 2016 PV Market Outlook, Solar power – not everyone needs it right now, BNEF, 1. rujna 2016.

<sup>(96)</sup> <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-publishes-new-market-design-rules-proposal>

<sup>(97)</sup> <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

vlada izrazila je žaljenje u pogledu namjere Komisije da mjere zadrži čak i za samo 18 mjeseci. Kao i neke zainteresirane strane iz sektora na početku i na kraju proizvodnog lanca, vlada je kritizirala i činjenicu da u tekstu prijedloga provedbenog akta nije bilo spomena o kasnijem trenutačnom prekidu mjera.

Komisija je napomenula da bi mjere mogle imati veći utjecaj na potražnju u budućnosti, nakon dovršetka izmjene politika potpore obnovljivim izvorima energije, pojašnjenja fiskalne situacije proizvođača-potrošača te postizanja pariteta mreže na širem području Europe. Time se opravdava činjenica da bi mjere iznimno trebalo produljiti za samo 18 mjeseci, nakon čega će one isteći u skladu s primjenjivim pravilima iz Osnovne uredbe. Komisija je na temelju do sada dostupnih dokaza smatrala da se, pri uspoređivanju mogućih negativnih učinaka na industriju na početku i na kraju proizvodnog lanca te na korisnike s koristima koje bi industrija Unije imala od mjera, produljenje od 18 mjeseci smatra prikladnom sredinom između konkurentskih interesa.

- (336) Štoviše, pri preispitivanju interesa nepovezanih uvoznika Komisija se suočila s pritužbama u pogledu njihova velikog administrativnog opterećenja, dok su proizvođači iz Unije iznijeli pritužbe na postojeće izbjegavanje mjera. Ta se pitanja mogu razmotriti u privremenoj reviziji oblika mjera. Konačno, Komisija je postala svjesna da mehanizam prilagodbe najniže uvozne cijene ne slijedi strmu krivulju učenja solarne industrije<sup>(98)</sup>. Zbog trenutačnog sustava prilagodbe europski potrošači vjerojatno nisu mogli iskoristiti globalno povećanje učinkovitosti, zbog čega bi moglo biti potrebno preispitati to pitanje. To se može razmotriti u okviru privremene revizije bilo kojeg mehanizma prilagodbe koji bi se mogao povezati s drugim oblikom mjera.
- (337) Općenito Komisija je zaključila da ne postoje uvjerljivi razlozi za prekid mjera radi interesa Unije. Međutim, došla je i do zaključka da je revizija po službenoj dužnosti pitanja utvrđenih u uvodnoj izjavi 336. primjerena.

## **6. ISPITNI POSTUPAK DJELOMIČNE PRIVREMENE REVIZIJE OGRANIČEN NA ISPITIVANJE JE LI U INTERESU UNIJE ZADRŽAVANJE MJERA ZA ČELIJE KOJE SU TRENUTAČNO NA SNAZI**

### **6.1. Uvodne napomene**

- (338) Kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 7., Komisija je na vlastitu inicijativu pokrenula ispitni postupak djelomične privremene revizije („privremena revizija”) ograničen na ispitivanje je li u interesu Unije zadržavanje mjera za čelije koje su trenutačno na snazi za čelije.
- (339) Revizija je pokrenuta jer su postojali dokazi prima facie da su se okolnosti na temelju kojih su uvedene početne mjere promijenile. Točnije, nakon restrukturiranja i konsolidacije industrije Unije znatan je broj proizvođača čelija prestao s proizvodnjom. Činilo se da je većina preostalih kapaciteta za proizvodnju čelija u Uniji uglavnom namijenjena proizvodnji modula za vlastite potrebe. Posljedično je prodaja čelija industrije Unije nepovezanim korisnicima bila količinski vrlo ograničena, dok su proizvođači modula koji nisu vertikalno integrirani ovisili o čelijama nabavljenima izvan Unije. Stoga je Komisija smatrala razumnim ispitati je li nastavak primjene mjera za čelije i dalje u interesu Unije.

### **6.2. Interes proizvođača čelija**

- (340) Komisiji je poznato 12 proizvođača čelija iz Unije. Industriju Unije predstavljalo je udruženje EU ProSun, koje je podnositelj zahtjeva u predmetu revizije zbog predstojećeg isteka postojećih antidampinških mjera. EU ProSun predstavljao je četiri proizvođača čelija iz Unije. Još su dva proizvođača čelija izričito podržala stajalište udruženja EU ProSun. EU ProSun predstavljao je i društvo Solar World kao proizvođača pločica na početku proizvodnog lanca te još jednog proizvođača pločica iz Unije.

<sup>(98)</sup> Nekoliko je izvora navelo da solarna industrija postiže krivulju učenja od 21 %. To znači da se nakon svakog udvostručenja kapaciteta za proizvodnju solarne energije trošak proizvodnje modula smanjuje za 21 %. Globalni kumulativni solarni kapacitet iznosio je oko 130 GW 2013. te se očekuje da će dostići 290 GW do kraja 2016., što znači da se do sada udvostručio i da se trošak proizvodnje modula smanjio za 21 %.

- (341) U početnom ispitnom postupku Komisija je utvrdila da je veliki priljev kineskih solarnih ćelija i modula po dampinškim cijenama u Uniju pridonio stečaju mnogih proizvođača ćelija iz Unije. Uvođenjem mjera omogućilo se preostalim proizvođačima iz Unije da se oporave, konsolidiraju i stabiliziraju proizvodnju ćelija. Točnije, proizvodna postrojenja i zaposlenici jednog od najvećih proizvođača ćelija iz Unije, društva Bosch Solar Energy, ostali su u funkciji jer ih je 2014. preuzeo Solar World.
- (342) Kada bi se mjere za ćelije prekinule, kineski izvoz ćelija po dampinškim cijenama ponovio bi se u velikom obujmu, čime bi se prouzročila materijalna šteta industriji Unije s vrlo negativnim posljedicama za industriju ćelija u Uniji. Velika kapitalna ulaganja u sofisticiranu opremu za proizvodnju ćelija postala bi suvišna. Do 1 700 visokokvalificiranih radnika moglo bi izgubiti svoje radno mjesto. Komisija je obaviještena i o namjeri nekoliko društava iz Unije da vrate oko 300 MW kapaciteta ako se mjere zadrže.
- (343) Pad industrije proizvodnje ćelija u Uniji negativno bi utjecao i na aktivnosti istraživanja i razvoja u Uniji. Ćelije su ključan element modula te je većina istraživanja i razvoja u lancu vrijednosti solarne industrije usmjereno na ćelije. Kad bi se mjere za ćelije ukinule, usporila bi se europska ulaganja u istraživanje i razvoj te bi do sada stečeno tehničko znanje postalo suvišno ili bi se trebalo prenijeti u treće zemlje. Stoga postoji rizik da bi se isključivanjem ćelija zadržala ovisnost proizvođača modula iz Unije o uvezenim ćelijama.
- (344) Prekidom mjera za ćelije mogle bi se narušiti i mjere za module. Time bi se kineskim proizvođačima omogućio izvoz ćelija po nepoštenim cijenama i njihovo sastavljanje u module preko svojih društava kćeri ili preko ugovornih proizvođača s poslovnim nastanom u Uniji. Linije za sastavljanje modula mogu se uspostaviti relativno brzo, što dokazuje brza izgradnja kapaciteta za proizvodnju modula u jugoistočnoj Aziji (vidjeti uvodnu izjavu 323.). EU ProSun naveo je da se to dogodilo u SAD-u između 2012. i 2014. kad su mjere za module prestale biti učinkovite. Situacija se promijenila tek kad je početna definicija proizvoda proširena na ćelije.
- (345) Stoga je nastavak mjera za ćelije jasno u interesu proizvođača ćelija iz Unije te one mogu koristiti i proizvođačima modula iz Unije.
- (346) Nakon objave Jabil je osporavao Komisijin nalaz da bi se prekidom mjera za ćelije kineskim proizvođačima omogućio izvoz ćelija po nepoštenim cijenama i njihovo sastavljanje u module preko njihovih društava kćeri ili preko ugovornih proizvođača s poslovnim nastanom u Uniji. U odgovoru na tvrdnju društva Jabil Komisija je podsjetila da je utvrdila vjerojatnost nastavka dampinga i štete ako se mjere stave izvan snage. Komisija je objasnila i da ugovorni proizvođači, kao što je Jabil, imaju znatno drukčiji poslovni model i strukturu troškova od ostatka industrije Unije. Konkretno, takvi proizvođači posluju uz znatno niže opće troškove jer ne preuzimaju jednaku odgovornost za prodaju, oglašavanje te istraživanje i razvoj svojih proizvoda, kako je utvrđeno u uvodnim izjavama 110. i 160. Stoga, kad bi Komisija mjere za ćelije stavila izvan snage radi interesa proizvođača modula iz Unije, ničim se ugovorne proizvođače s poslovnim nastanom u Uniji ne bi spriječilo da module sastavljaju od dampinških kineskih ćelija. De facto, ugovorni proizvođač čak ni ne mora znati stvarnu cijenu ćelija jer se njegov uobičajeni poslovni model sastoji od naplaćivanja naknade za preradu drugom društvu koje osigurava ulazne materijale i preuzima punu odgovornost za prodaju tih proizvoda. Stoga je Komisija i dalje smatrala da bi prekid mjera za ćelije mogao dovesti do nepoštenih cijena za module koji bi se mogli u Uniji sastavljati od dampinških kineskih ćelija preko povezanih društava ili preko ugovornih proizvođača.
- (347) Nakon objave SPE je tvrdio da ne postoji uzročno-posljedična veza između uvoza ćelija iz NRK-a i prodaje ćelija proizvedenih u Uniji; smatrao je da se industrija Unije na tržištu natječe s trećim zemljama. Ista je strana tvrdila da se mjerama ne štite ulaganja u industriju ćelija i da radnicima u proizvodnji ćelija ne prijetu viškovi ako mjere prestanu vrijediti. Ta je strana tvrdila i da na tržište vlastite prodaje ćelija nije utjecao uvoz kineskih ćelija.
- (348) Komisija je dodatno analizirala utjecaj prodaje ćelija iz trećih zemalja, kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 176., i ponovila da prodaja iz trećih zemalja nije dovela do štete. Dodatno je analizirala i utjecaj mjera na ulaganje u industriju ćelija u Uniji, kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 168., i ponovila da mjere imaju pozitivan utjecaj na

ulaganje. Štoviše, utvrdila je utjecaj kineskog uvoza na tržište vlastite prodaje ćelija u Uniji kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 105. S obzirom na trenutnu nisku profitabilnost industrije ćelija u Uniji Komisija i dalje smatra da radnicima u proizvodnji ćelija u Uniji prijeti gubitak radnih mjesta ako se dopusti istek mjera.

#### 6.3. Interes nepovezanih uvoznika ćelija

- (349) Nije se javio nijedan nepovezani uvoznik ćelija koji je poslovaio tijekom RIPR-a. Ćelije uvoze proizvođači modula iz Unije ili povezani uvoznici kineskih proizvođača.

#### 6.4. Interes industrije na kraju proizvodnog lanca – proizvođači modula

- (350) Nekoliko europskih proizvođača modula javilo se i pozvalo na isključivanje ćelija iz mjere. Neka od tih društava podržavaju stajalište udruženja EU ProSun u pogledu nastavka mjera za module. Neka društva na početku i na kraju proizvodnog lanca dostavila su podneske u kojima se protive mjerama posebno za ćelije; međutim, većina društava na početku i na kraju proizvodnog lanca usmjerila se na razloge za prekid mjera za module i učinke tog prekida.
- (351) Strane koje pozivaju na prekid mjera za ćelije upućuju na činjenicu da gotovo sve ćelije proizvedene u Unije upotrebljavaju interno vertikalno integrirana društva. Zbog toga proizvođači modula koji nisu vertikalno integrirani, a koji čine više od 65 % proizvodnje modula u Uniji, ovise o uvozu ćelija. Te su strane tvrdile da gotovo sav uvoz ćelija u Uniju podliježe mjerama ili detaljnijim carinskim kontrolama koje proizlaze iz mjere za sprječavanje izbjegavanja mjera za malezijske i tajvanske ćelije<sup>(99)</sup>. Time se stvara dodatno administrativno i financijsko opterećenje za proizvođače modula koji nisu vertikalno integrirani. Strane koje se protive mjerama za ćelije navele su i da su mjere za ćelije neučinkovite jer nisu dovele do novih kapaciteta u Uniji. Smatraju i da se mjerama povećava cijena konačnog proizvoda, tj. modula, te da to negativno utječe na potražnju, kupce i šire ciljeve okolišne politike Unije.

##### 6.4.1. Nedostatak opskrbe ćelijama u Uniji

- (352) Strane koje pozivaju na prekid mjera za ćelije tvrdile su da na tržištu Unije nisu dostupne ćelije proizvedene u Uniji. Samo je nekoliko proizvođača ćelija u Uniji i gotovo svi svoje ćelije upotrebljavaju za vlastite potrebe te samo vrlo male količine prodaju trećim stranama. Mali obujam koji se prodaje obično je lošije kvalitete. Na temelju svojeg ispitnog postupka Komisija se složila da ćelije koje industrija Unije prodaje na tržištu Unije zadovoljavaju manje od 5 % potražnje proizvođača modula iz Unije koji nisu vertikalno integrirani.
- (353) Te su strane dalje tvrdile da se, čak i kad bi se više ćelija iz Unije prodavalo na otvorenom tržištu, kapacitetom Unije i proizvodnjom ćelija u Uniji ne bi ni približno zadovoljila ukupna potražnja za ćelijama u Uniji, a još manje ukupna potražnja za modulima. Komisija je utvrdila da je tijekom RIPR-a proizvodnja ćelija u Uniji iznosila 1 270 MW, što znači da se njome moglo pokriti 37 % ukupne potražnje za ćelijama u Uniji, koja je procijenjena na 3 409 MW. Kapacitetom za proizvodnju ćelija u Uniji moglo se pokriti oko 18 % ukupne potražnje za modulima u Uniji, tj. oko 7 200 MW tijekom RIPR-a.
- (354) Nekoliko strana navelo je da mjere za ćelije koriste samo jednom društvu, društvu Solar World, te se njima druge proizvođače modula koji nisu vertikalno integrirani stavlja u konkurentski nepovoljan položaj u odnosu na to društvo. Solar World činio je tijekom RIPR-a više od 70 % ukupne proizvodnje ćelija u Uniji. Solar World ne prodaje sve ćelije na otvorenom tržištu, nego samo one za koje smatra da ne ispunjuju njegove visoke standarde. Te su strane navele da ćelije mogu kupiti samo iz uvoza iz trećih zemalja. Ako se mjere za ćelije ne prekinu, te će strane ostati u konkurentski nepovoljnom položaju u odnosu na vodećeg proizvođača ćelija u Uniji.

<sup>(99)</sup> Provedbena uredba (EU) 2016/185.

- (355) Kako je prethodno navedeno, Komisija je utvrdila da je proizvodnja ćelija u Uniji činila 35 % potražnje za ćelijama u Uniji i taj se omjer povećao s 23 % 2012. To znači da se znatan udjel potražnje Unije može pokriti ćelijama koje se proizvode u Uniji, neovisno o tome upotrebljavaju li se za vlastitu potrošnju ili ne. Komisija je podsjetila i da je prosječan trošak proizvodnje ćelija u Uniji bio viši od prosječne kineske i tajvanske ugovorne prodajne cijene (kako je izvijestio PV Insights). To znači da bi proizvođači modula iz Unije koji nisu vertikalno integrirani mogli kupiti ćelije izvan Unije po sličnim ili čak nižim cijenama. Taj je zaključak točan čak i ako se uzme u obzir činjenica da ćelije koje u Uniji proizvode vertikalno integrirani proizvođači imaju visoku učinkovitost i kvalitetu te da su stoga skuplje. Stoga se mjerama vertikalno integriranim proizvođačima ćelija i modula ne daje konkurentna prednost u odnosu na proizvođače koji nisu vertikalno integrirani.
- (356) Komisija je, dalje, primijetila da su se proizvođači modula iz Unije koji nisu vertikalno integrirani suočili s poteškoćama u nabavi ćelija samo u razdoblju iznimno velike potražnje krajem 2015. i početkom 2016. u NRK-u. Tijekom tog razdoblja kineska potražnja za solarnom energijom na vrhuncu je iznosila 22 GW<sup>(100)</sup>. Kineski cilj u pogledu solarnih instalacija podržali su velikodušni programi naknada, što je dovelo do privremenog naglog rasta instalacija. Čak su i znatni kineski prekomjerni kapaciteti za proizvodnju ćelija privremeno postali nedostatni za pokrivanje tog neuobičajenog rasta potražnje. Neki su kineski proizvođači modula iznimno morali posegnuti za uvozom ćelija iz inozemstva, što je privremeno dovelo do nedostatne globalne ponude ćelija i povećanja cijena ćelija. Ugovorne prodajne cijene ćelija, koje navodi PVInsights, bile su više od najniže uvozne cijene tijekom tog razdoblja oskudice ćelija, tj. između studenoga 2015. i ožujka 2016. Stoga, čak i da mjere nisu bile na snazi, proizvođači modula u Uniji suočili bi se sa sličnim poteškoćama u nabavi ćelija jer je u tom relativno kratkom razdoblju u NRK-u došlo do jednokratnog manjka ćelija.
- (357) To je razdoblje prekomjerne potražnje za ćelijama djelomično nastupilo kad i Komisijin ispitni postupak za sprječavanje izbjegavanja mjera za kineske ćelije i module preko Malezije i Tajvana. Evidentiranje ćelija i modula, koje je stupilo na snagu od datuma pokretanja postupka u pogledu izbjegavanja mjera, tj. u svibnju 2015., dovelo je do dodatnih poteškoća u nabavi za proizvođače modula iz Unije. Proizvođači modula suočili su se s razdobljem nesigurnosti jer nisu znali jesu li njihovi tajvanski i malezijski dobavljači stvarni proizvođači i hoće li biti izuzeti od pristojbi. Na kraju je u veljači 2016. za više od 20 malezijskih i tajvanskih proizvođača ćelija koji su sudjelovali u tom ispitnom postupku utvrđeno da su stvarni proizvođači. Privremena nesigurnost u pogledu nabave završila je uklanjanjem te nesigurnosti.
- (358) Komisija je utvrdila i da je tvrdnja da se mjerama za ćelije štiti samo jedno društvo, Solar World, neutemeljena. Kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 340., dodatnih pet proizvođača ćelija podržalo je nastavak mjera za ćelije. Komisiji je poznato više od 10 proizvođača ćelija u Uniji. Ključni razlog zbog kojeg je jedan proizvođač trenutačno zaslužan za više od 70 % svih ćelija proizvedenih u Uniji činjenica je da su brojni drugi proizvođači ćelija izašli s tržišta jer se nisu mogli oduprijeti nepoštenom tržišnom natjecanju s kineskim dampinškim proizvodima. Dok je većina tih proizvođača otišla s tržišta, Solar World preuzeo je 2014. jednog od najvećih proizvođača ćelija u Uniji. Taj je proizvođač odlazio s tržišta i da nije bilo preuzimanja više od 500 visokokvalificiranih radnika izgubilo bi svoja radna mjesta. Solar World tvrdio je da u slučaju izostanka mjera ne bi samo bio u nemogućnosti preuzeti drugo društvo i spasiti njegove zaposlenike, nego bi i njegovi pogoni za proizvodnju ćelija do sada bili u stečaju.
- (359) Stoga se sastavljači modula iz Unije koji nisu vertikalno integrirani ne suočavaju s nedostatnom opskrbom ili lošijim konkurentskim položajem u odnosu na vertikalno integrirane. Posljedično, na potrošače modula iz Unije ne utječe negativno činjenica da se proizvodnjom ćelija u Uniji može pokriti samo relativno mali udio potrošnje modula.

#### 6.4.2. Administrativno opterećenje prouzročeno mjerama

- (360) Strane koje pozivaju na prekid mjera za ćelije tvrdile su da se zbog njih proizvođačima modula koji nisu vertikalno integrirani nameću znatan dodatni poslovni rizik, obrtni kapital i administrativno opterećenje. To navodno proizlazi iz poštovanja složenih postupka u okviru preuzete obveze. Neki proizvođači modula naveli su

<sup>(100)</sup> Q3 2016 PV Market Outlook, Solar power – not everyone needs it right now, BNEF, 1. rujna 2016., str. 1.

da se situacija pogoršala nakon ispitnog postupka za sprječavanje izbjegavanja mjera koji je pokrenut protiv Tajvana i Malezije. Proizvođači koji nisu vertikalno integrirani podliježu strogim kontrolama dokumenata tijekom carinjenja robe, čak i ako uvoze od društava kojima je odobreno izuzeće. Iznijeli su pritužbe da su u nekim slučajevima jednostavne postupovne pogreške u dokumentaciji, kao što je izostanak pečata ili potpisa na pravom mjestu, dovele do kašnjenja od nekoliko tjedana. Kineske ćelije koje se uvoze u okviru preuzete obveze predmet su sličnih strogih carinskih kontrola i opterećujućih administrativnih postupaka. Stoga su ti proizvođači naveli da je gotovo 100 % uvoza ćelija u Uniju predmet detaljnog pregleda koji provode carinska tijela, što dovodi do kašnjenja isporuka, dodatnog administrativnog posla i potrebe za većim obrtnim kapitalom. Zbog toga su stavljeni u dodatni konkurentski nepovoljniji položaj, ne samo u usporedbi s proizvođačima u ostatku svijeta, nego i s vertikalno integriranim vodećim europskim proizvođačem modula.

- (361) Komisija je podsjetila da je poduzela dodatne korake kako bi se poboljšalo praćenje mjera i izbjegao svaki oblik izbjegavanja mjera i unakrsne naknade kojim bi se mogla narušiti preuzeta obveza. Ostala rješenja kojima bi se učinkovito moglo zaštititi industriju Unije i spriječiti izbjegavanje mjera za kineske module mogu se razmatrati u okviru privremene revizije. Detaljnije kontrole koje provode carinska tijela država članica potrebne su kako bi se industrija Unije učinkovito zaštitila od priljeva proizvoda po nepoštenim cijenama.

#### 6.4.3. Utjecaj mjera za ćelije na cijene modula i potražnju

- (362) Nekoliko strana koje pozivaju na prekid mjera za ćelije tvrdilo je da se njima povećava trošak ključnog elementa solarnih modula i da se, stoga, povećava cijena novih solarnih instalacija, čime se smanjuje potražnja za solarnim modulima. Neke su strane navele da su se izvan RIPR-a, tj. u drugoj polovini 2016., prosječne globalne ugovorne prodajne cijene snizile znatno ispod najniže uvozne cijene, čime je izvršen dodatan pritisak na proizvođače modula iz Unije koji nisu vertikalno integrirani.
- (363) Komisija je utvrdila da je prosječna globalna ugovorna prodajna cijena ćelija, koju navodi PVInsights, bila blizu najniže uvozne cijene većinu vremena dok su mjere bile na snazi. Stoga se mjerama nije znatno povećala cijena ključnog elementa modula, ako se kao mjerilo uzme globalna prosječna ugovorna prodajna cijena.
- (364) Komisija je utvrdila da su se globalne ugovorne prodajne cijene znatno smanjile u drugoj polovini 2016. jer je solarni sektor prošao kroz ciklus rasta i pada, kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 356. U četvrtom tromjesečju 2016. cijene ćelija stabilizirale su se i čak su ponovno počele rasti, što je predvidljivo za ciklus rasta i pada. Unatoč tome, uzimajući u obzir učinak krivulje učenja solarnog sektora, nova dugoročna cijena solarnih ćelija vjerojatno će se spustiti ispod razine koja je prevladavala prije nedavnog ciklusa rasta i pada. Kako je navedeno u prethodnoj uvodnoj izjavi 265., u indeksu cijena koji je Komisija upotrijebila za prilagodbu najniže uvozne cijene nije se potpuno odražavalo to smanjenje troška proizvodnje solarnih ćelija i modula tijekom većeg dijela 2016. Način na koji se razvoj krivulje učenja solarne industrije može bolje odraziti u razini mjera može se ispitati u okviru privremene revizije.
- (365) Utjecaj mjera na potražnju za solarnom energijom u Uniji detaljno je analiziran u prethodnom odjeljku 5.3. Komisija je utvrdila da nekoliko drugih čimbenika znatno više utječe na potražnju za modulima od mjera. Budući da su ćelije ključan element modula, ti nalazi vrijede i za ćelije.
- (366) Nakon objave SPE je tvrdio da većinu vremena dok su mjere bile na snazi prosječna globalna kupovna cijena ćelija nije bila blizu najnižoj uvoznoj cijeni. Ta je strana potkrijepila svoju tvrdnju člankom iz časopisa PV-Magazine <sup>(101)</sup> iz studenoga 2016. i podacima društva Energy Trend PV <sup>(102)</sup>.
- (367) Najniža uvozna cijena bila je vrlo slična globalnim cijenama ćelija denominiranim u EUR od prosinca 2013., kad su mjere uvedene, do rujna 2015., kad je istekao RIPR, kako navodi PVInsights. Komisija je napomenula i da se 2016., izvan razmatranog razdoblja, najniža uvozna cijena privremeno odvojila od globalnih kupovnih cijena.

<sup>(101)</sup> Indeks cijena modula portala PvXchange iz studenoga 2016.: Red light, green light.

<sup>(102)</sup> Energy Trend PV, cijene ćelija, ažurirano 4. siječnja 2017.

U citiranom članku i u dostavljenim podacima navedene su promjene cijena solarnih proizvoda izvan razmatranog razdoblja. Stoga je Komisija ponovila da su mjere za ćelije imale samo vrlo ograničen utjecaj na neintegrirane proizvođače modula.

#### 6.5. Zaključak o privremenoj reviziji

- (368) Komisija je zaključila da ne postoje uvjerljivi razlozi za prekid mjera za ćelije radi interesa Unije. Točnije, utvrdila je da su mjere bile učinkovite u zadržavanju i, u određenoj mjeri, obnovi proizvodnje ćelija u Uniji. Ćelije koje se proizvode u Uniji čine znatan udjel potražnje za ćelijama u Uniji. Ukidanje mjera za ćelije vjerojatno bi moglo dovesti do pada industrije proizvodnje ćelija u Uniji, gubitka visokokvalificiranih radnih mjesta i povezane aktivnosti istraživanja i razvoja. Komisija je smatrala i da se mjerama za ćelije vertikalno integriranim proizvođačima modula iz Unije ne daje konkurentna prednost u odnosu na proizvođače koji nisu vertikalno integrirani. Proizvođači modula koji nisu vertikalno integrirani imaju pristup dostatnoj ponudi ćelija izvan Kine po cijenama koje nisu više od cijena koje interno naplaćuju vertikalno integrirani proizvođači.
- (369) Štoviše, pri preispitivanju interesa proizvođača modula koji nisu vertikalno integrirani Komisija se suočila s brojnim pritužbama u pogledu njihova velikog administrativnog opterećenja, dok su proizvođači iz Unije iznijeli pritužbe na postojeće izbjegavanje mjera. Ta se pitanja mogu razmotriti u privremenoj reviziji oblika mjera.
- (370) Konačno, Komisija je napomenula da u većem dijelu 2016. mehanizam prilagodbe najniže uvozne cijene nije slijedio strmu krivulju učenja solarne industrije za ćelije. Zbog trenutnog sustava prilagodbe europski proizvođači modula, stoga, nisu mogli iskoristiti globalno povećanje učinkovitosti, zbog čega bi moglo biti potrebno preispitati to pitanje. To se može razmotriti u okviru privremene revizije bilo kojeg mehanizma prilagodbe koji bi se mogao povezati s drugim oblikom mjere.
- (371) Nakon objave nekoliko je strana tvrdilo i da bi predložena privremena revizija predugo trajala da bi se zaštitili interesi neintegriranih proizvođača modula. Komisija je napomenula da se nakon objave, odnosno početkom 2017., najniža uvozna cijena znatno snizila, čime se znatno smanjila razlika između najniže uvozne cijene i prosječne globalne prodajne cijene. Uz to, Komisija privremenu reviziju namjerava dovršiti 2017.

#### 7. KONAČNE ANTIDAMPINŠKE MJERE

- (372) Iz zaključaka donesenih u pogledu vjerojatnosti nastavka dampinga te nastavka štete proizlazi da bi, u skladu s člankom 11. stavkom 2. Osnovne uredbe, antidampinške mjere koje se primjenjuju na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz NRK-a, uvedene Provedbenom uredbom (EU) br. 1238/2013, trebalo zadržati.
- (373) Kako je objašnjeno u prethodnom odjeljku 5.3., mjere bi mogle imati veći utjecaj na potražnju u budućnosti, nakon dovršetka izmjene politika potpore obnovljivim izvorima energije, nakon pojašnjenja fiskalne situacije proizvođača-potrošača te nakon postizanja pariteta mreže u širem dijelu Europe. Time se opravdava činjenica da bi mjere iznimno trebalo produljiti za samo 18 mjeseci, nakon čega će one isteći u skladu s primjenjivim pravilima iz Osnovne uredbe. Komisija je na temelju do sada dostupnih dokaza smatrala da se, pri uspoređivanju mogućih negativnih učinaka na industriju na početku i na kraju proizvodnog lanca te na korisnike s koristima koje bi industrija Unije imala od mjera, produljenje od 18 mjeseci smatra prikladnom sredinom između konkurentskih interesa.
- (374) Nakon objave, EU ProSun obrazložio je problem na sljedeći način. Tvrdio je da bi mjere trebalo produljiti za pet godina. Smatrao je da regulatorna nesigurnost koja utječe na smanjenje potražnje za solarnom energijom neće nestati u bliskoj budućnosti. Samo se produljenjem od pet godina može postići stabilnost neophodna za poticanje trajnog oživljavanja industrije Unije stvaranjem boljeg okruženja za ulaganja. Komisija je naglasila da sektor solarne energije u Uniji prolazi kroz fazu temeljitih promjena, odnosno odmiče se od tradicionalnog

instrumenta potpore u vidu poticajnih cijena prema natječajima za velike industrijske solarne sustave i solarne sustave za individualnu komercijalnu i, u manjoj mjeri, rezidencijalnu potrošnju. Smatra da bi ta promjena trebala donijeti mjerljive učinke u nekoliko država članica već za 18 mjeseci. Konkretno, Komisija očekuje da bi već u tom razdoblju bili pokrenuti mnogi natječaji za solarni kapacitet te da bi se povećao broj instaliranih solarnih sustava zahvaljujući paritetu maloprodajne mreže. Komisija stoga i dalje smatra da je prikladno produljiti mjere za samo 18 mjeseci.

- (375) Proizvođači izvoznici iz Malezije i Tajvana koji su izuzeti od mjera, kako su proširene Provedbenom uredbom (EU) 2016/185, izuzimaju se i od mjera koje se uvode ovom Uredbom.
- (376) S obzirom na donesene zaključke da ne postoje uvjerljivi razlozi za prekid mjera za ćelije radi interesa Unije djelomičnu privremenu reviziju pokrenutu u skladu s člankom 11. stavkom 3. Osnovne uredbe trebalo bi prekinuti.

## 8. OBLIK MJERA

- (377) Preuzeta obveza koju je Komisija prihvatila Provedbenom odlukom 2013/707/EU, kako je zadnji put izmijenjena Provedbenom uredbom (EU) 2016/1998 <sup>(103)</sup>, i dalje se primjenjuje tijekom važenja konačnih mjera uvedenih ovom Uredbom. Izvoznici na koje se ta preuzeta obveza primjenjuje navedeni su u Prilogu toj Odluci.
- (378) Međutim, kako je navedeno u uvodnim izjavama 336. i 337. te 369. i 370., primjereno je i po službenoj dužnosti pokrenuti privremenu reviziju oblika mjere i mehanizma prilagodbe koji je s njom povezan.
- (379) Odbor uspostavljen člankom 15. stavkom 1. Osnovne uredbe 2016/1036 nije dostavio mišljenje, a njegovi su se članovi protivili prijedlogu Provedbene uredbe Komisije običnom većinom. Komisija je žalbenom odboru dostavila izmijenjeni prijedlog Provedbene uredbe Komisije.
- (380) Žalbeni odbor nije donio mišljenje,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

### Članak 1.

1. Uvodi se konačna antidampinška pristojba na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula ili ploča i ćelija vrste koja se upotrebljava u silicijskim fotonaponskim modulima ili pločama (ćelije debljine koja ne prelazi 400 mikrometara) koji su trenutačno obuhvaćeni oznakama KN 8501 31 00, ex 8501 32 00, ex 8501 33 00, ex 8501 34 00, ex 8501 61 20, ex 8501 61 80, ex 8501 62 00, ex 8501 63 00, ex 8501 64 00 i ex 8541 40 90 (oznake TARIC 8501 31 00 81, 8501 31 00 89, 8501 32 00 41, 8501 32 00 49, 8501 33 00 61, 8501 33 00 69, 8501 34 00 41, 8501 34 00 49, 8501 61 20 41, 8501 61 20 49, 8501 61 80 41, 8501 61 80 49, 8501 62 00 61, 8501 62 00 69, 8501 63 00 41, 8501 63 00 49, 8501 64 00 41, 8501 64 00 49, 8541 40 90 21, 8541 40 90 29, 8541 40 90 31 i 8541 40 90 39) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine, osim ako su u provozu u smislu članka V. GATT-a.

Sljedeće vrste proizvoda isključene su iz definicije predmetnog proizvoda:

— solarni punjači koji se sastoje od manje od šest ćelija, prijenosni su i opskrbljuju uređaje energijom ili pune baterije,

<sup>(103)</sup> Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/1998 od 15. studenoga 2016. o povlačenju prihvaćanja preuzete obveze za pet proizvođača izvoznika na temelju Provedbene odluke 2013/707/EU o potvrdi prihvaćanja preuzete obveze u vezi s antidampinjskim i antisubvencijskim mjerama koje se odnose na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine za vrijeme primjene konačnih mjera (SL L 308, 16.11.2016., str. 8.)

- tankoslojni fotonaponski proizvodi,
- kristalni silicijski fotonaponski proizvodi koji su trajno integrirani u električnu robu kada funkcija električne robe nije proizvodnja energije i kada navedena električna roba upotrebljava električnu energiju proizvedenu s pomoću integriranih kristalnih silicijskih fotonaponskih ćelija,
- moduli ili ploče izlaznog napona od najviše 50 V DC i izlazne snage od najviše 50 W samo za izravnu upotrebu kao punjači baterija u sustavima s istim svojstvima u pogledu napona i snage.

2. Stopa konačne antidampinške pristojbe koja se primjenjuje na neto cijenu franko granica Unije, neocarinjeno, za proizvode opisane u stavku 1. koje proizvode društva navedena u nastavku, jest sljedeća:

| Društvo                                                                                                                                                                                                                           | Stopa pristojbe (%) | Dodatna oznaka TARIC |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------------|
| Changzhou Trina Solar Energy Co. Ltd;<br>Trina Solar (Changzhou) Science & Technology Co. Ltd;<br>Changzhou Youze Technology Co. Ltd;<br>Trina Solar Energy (Shanghai) Co. Ltd;<br>Yancheng Trina Solar Energy Technology Co. Ltd | 44,7                | B791                 |
| Delsolar (Wujiang) Ltd                                                                                                                                                                                                            | 64,9                | B792                 |
| Jiangxi LDK Solar Hi-Tech Co. Ltd<br>LDK Solar Hi-Tech (Nanchang) Co. Ltd<br>LDK Solar Hi-Tech (Suzhou) Co. Ltd                                                                                                                   | 46,7                | B793                 |
| LDK Solar Hi-Tech (Hefei) Co. Ltd                                                                                                                                                                                                 | 46,7                | B927                 |
| JingAo Solar Co. Ltd<br>Shanghai JA Solar Technology Co. Ltd<br>JA Solar Technology Yangzhou Co. Ltd<br>Hefei JA Solar Technology Co. Ltd<br>Shanghai JA Solar PV Technology Co. Ltd                                              | 51,5                | B794                 |
| Jinko Solar Co.Ltd<br>Jinko Solar Import and Export Co. Ltd<br>ZHEJIANG JINKO SOLAR CO.<br>ZHEJIANG JINKO SOLAR TRADING CO.                                                                                                       | 41,2                | B845                 |
| Jinzhou Yangguang Energy Co. Ltd<br>Jinzhou Huachang Photovoltaic Technology Co. Ltd<br>Jinzhou Jinmao Photovoltaic Technology Co. Ltd<br>Jinzhou Rixin Silicon Materials Co. Ltd<br>Jinzhou Youhua Silicon Materials Co. Ltd     | 27,3                | B795                 |
| RENESOLA ZHEJIANG LTD<br>RENESOLA JIANGSU LTD                                                                                                                                                                                     | 43,1                | B921                 |

| Društvo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Stopa pristojbe (%) | Dodatna oznaka TARIC |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------------|
| Wuxi Suntech Power Co. Ltd<br>Suntech Power Co. Ltd<br>Wuxi Sunshine Power Co. Ltd<br>Luoyang Suntech Power Co. Ltd<br>Zhenjiang Ren De New Energy Science Technology Co. Ltd<br>Zhenjiang Rietech New Energy Science Technology Co. Ltd                                                                                                                                                                                       | 41,4                | B796                 |
| Yingli Energy (China) Co. Ltd<br>Baoding Tianwei Yingli New Energy Resources Co. Ltd<br>Hainan Yingli New Energy Resources Co. Ltd<br>Hengshui Yingli New Energy Resources Co. Ltd<br>Tianjin Yingli New Energy Resources Co. Ltd<br>Lixian Yingli New Energy Resources Co. Ltd<br>Baoding Jiasheng Photovoltaic Technology Co. Ltd<br>Beijing Tianneng Yingli New Energy Resources Co. Ltd<br>Yingli Energy (Beijing) Co. Ltd | 35,5                | B797                 |
| Ostala društva koja su surađivala u antidampinškom ispitnom postupku (uz iznimku društava koja podliježu preostaloj pristojbi iz usporedne antisubvencijske Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/366) <sup>(1)</sup> (Prilog I.)                                                                                                                                                                                               | 41,3                |                      |
| Ostala društva koja su surađivala u antidampinškom ispitnom postupku i koja podliježu preostaloj pristojbi iz usporedne antisubvencijske Provedbene uredbe (EU) 2017/366 (Prilog II.)                                                                                                                                                                                                                                          | 36,2                |                      |
| Sva ostala društva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 53,4                | B999                 |

(<sup>1</sup>) Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/366 od 1. ožujka 2017. o uvođenju konačnih kompenzacijskih pristojbi na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine nakon revizije zbog predstojećeg isteka mjera u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/1037 Europskog parlamenta i Vijeća i o prekidu ispitnog postupka djelomične privremene revizije u skladu s člankom 19. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/1037 (Vidjeti stranicu 1. ovoga Službenog lista).

3. Osim ako je drukčije određeno, primjenjuju se važeće odredbe o carinskim pristojbama.

4. Ako neki novi proizvođač izvoznik iz Narodne Republike Kine Komisiji dostavi dostatne dokaze:

- da u razdoblju od 1. srpnja 2011. do 30. lipnja 2012. (razdoblje početnog ispitnog postupka) nije izvezio u Uniju proizvod opisan u stavku 1.,
- da nije povezan ni s jednim izvoznikom ili proizvođačem iz Narodne Republike Kine na kojeg se primjenjuju antidampinške mjere koje se uvode ovom Uredbom,
- da je predmetni proizvod doista izvezio u Uniju nakon razdoblja ispitnog postupka na kojem se temelje mjere ili da je preuzeo neopozivu ugovornu obvezu da u Uniju izveze znatnu količinu predmetnog proizvoda,

Komisija može izmijeniti stavak 2. dodavanjem novog proizvođača izvoznika društvima koja surađuju, ali nisu uključena u uzorak te stoga podliježu ponderiranoj prosječnoj stopi pristojbe od najviše 41,3 %.

## Članak 2.

1. Uvoz proizvoda prijavljenih za puštanje u slobodan promet koji su obuhvaćeni oznakom KN ex 8541 40 90 (oznake TARIC 8541 40 90 21, 8541 40 90 29, 8541 40 90 31 i 8541 40 90 39) za koje su račune izdala društva od kojih je Komisija prihvatila preuzimanje obveza i čiji su nazivi navedeni u Prilogu Provedbenoj odluci 2013/707/EU, kako je naknadno izmijenjen, izuzima se od kompenzacijske pristojbe uvedene člankom 1., pod sljedećim uvjetima:

- (a) društvo navedeno u Prilogu Provedbenoj odluci 2013/707/EU, kako je naknadno izmijenjen, proizvelo je i otpremilo prethodno navedene proizvode i za njih izdalo račun izravno ili preko povezanog društva koje je također navedeno u Prilogu Provedbenoj odluci 2013/707/EU svojim povezanim društvima u Uniji koja djeluju kao uvoznici i carine robu radi puštanja u slobodan promet u Uniji ili prvom nezavisnom kupcu koji djeluje kao uvoznik i carini robu radi puštanja u slobodan promet u Uniji; i
- (b) uvoz je popraćen računom na temelju preuzete obveze, odnosno trgovačkim računom koji sadržava barem podatke i izjavu propisane u Prilogu 2. ovoj Uredbi;
- (c) uvozu je priložena potvrda o izвозnoj obvezi u skladu s Prilogom IV. ovoj Uredbi;
- (d) roba koja je prijavljena i predložena carinskim tijelima točno odgovara opisu na računu na temelju preuzete obveze.

2. Carinski dug nastaje u trenutku prihvaćanja prijave za puštanje u slobodan promet:

- (a) kad se utvrdi, u pogledu uvoza opisanog u stavku 1., da nije ispunjen jedan ili više uvjeta navedenih u tom stavku; ili
- (b) kad Komisija u skladu s člankom 8. stavkom 9. Uredbe (EU) 2016/1036 povuče prihvaćanje preuzete obveze uredbom ili odlukom koja se odnosi na konkretne transakcije i odgovarajuće računi na temelju preuzete obveze proglašava nevažećima.

## Članak 3.

Društva od kojih je Komisija prihvatila preuzimanje obveza i čiji su nazivi navedeni u Prilogu Provedbenoj odluci 2013/707/EU, kako je naknadno izmijenjen, te na koja se primjenjuju određeni uvjeti iz te Odluke, također izdaju račun za transakcije koje nisu izuzete od antidampinskih pristojbi. Taj je račun trgovački račun koji sadržava barem podatke utvrđene u Prilogu V. ovoj Uredbi.

## Članak 4.

1. Konačna antidampinska pristojba koja se primjenjuje na „sva ostala društva” uvedena člankom 1. stavkom 2. proširuje se na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) poslanih iz Malezije i Tajvana, neovisno o tome jesu li deklarirani kao proizvodi podrijetlom iz Malezije i Tajvana, koji su trenutačno obuhvaćeni oznakama KN 8501 31 00, ex 8501 32 00, ex 8501 33 00, ex 8501 34 00, ex 8501 61 20, ex 8501 61 80, ex 8501 62 00, ex 8501 63 00, ex 8501 64 00 i ex 8541 40 90 (oznake TARIC 8501 31 00 82, 8501 31 00 83, 8501 32 00 42, 8501 32 00 43, 8501 33 00 62, 8501 33 00 63, 8501 34 00 42, 8501 34 00 43, 8501 61 20 42, 8501 61 20 43, 8501 61 80 42, 8501 61 80 43, 8501 62 00 62, 8501 62 00 63, 8501 63 00 42, 8501 63 00 43, 8501 64 00 42, 8501 64 00 43, 8541 40 90 22, 8541 40 90 23, 8541 40 90 32 i 8541 40 90 33), osim proizvoda koje su proizvela društva navedena u nastavku:

| Zemlja   | Društvo                             | Dodatna oznaka TARIC |
|----------|-------------------------------------|----------------------|
| Malezija | AUO – SunPower Sdn. Bhd.            | C073                 |
|          | Flextronics Shah Alam Sdn. Bhd.     | C074                 |
|          | Hanwha Q CELLS Malaysia Sdn. Bhd.   | C075                 |
|          | Panasonic Energy Malaysia Sdn. Bhd. | C076                 |
|          | TS Solartech Sdn. Bhd.              | C077                 |

| Zemlja | Društvo                                | Dodatna oznaka TARIC |
|--------|----------------------------------------|----------------------|
| Tajvan | ANJI Technology Co., Ltd.              | C058                 |
|        | AU Optronics Corporation               | C059                 |
|        | Big Sun Energy Technology Inc.         | C078                 |
|        | EEPV Corp.                             | C079                 |
|        | E-TON Solar Tech. Co., Ltd.            | C080                 |
|        | Gintech Energy Corporation             | C081                 |
|        | Gintung Energy Corporation             | C082                 |
|        | Inventec Energy Corporation            | C083                 |
|        | Inventec Solar Energy Corporation      | C084                 |
|        | LOF Solar Corp.                        | C085                 |
|        | Ming Hwei Energy Co., Ltd.             | C086                 |
|        | Motech Industries, Inc.                | C087                 |
|        | Neo Solar Power Corporation            | C088                 |
|        | Perfect Source Technology Corp.        | C089                 |
|        | Ritek Corporation                      | C090                 |
|        | Sino-American Silicon Products Inc.    | C091                 |
|        | Solartech Energy Corp.                 | C092                 |
|        | Sunengine Corporation Ltd.             | C093                 |
|        | Topcell Solar International Co., Ltd.  | C094                 |
|        | TSEC Corporation                       | C095                 |
|        | Win Win Precision Technology Co., Ltd. | C096                 |

2. Uvjet za primjenu izuzeća za trgovačka društva koja su izričito navedena u stavku 1. ovog članka ili koja je Komisija odobrila u skladu s člankom 2. stavkom 2. jest predloženo carinskim tijelima država članica valjanog računa koji je izdao proizvođač ili pošiljatelj na kojem se nalazi datirana izjava koju je potpisao službenik subjekta koji izdaje takav račun, uz navođenje njegova imena i funkcije. U slučaju kristalnih silicijskih fotonaponskih ćelija ta izjava glasi: „Ja, niže potpisani, potvrđujem da je (obujam) kristalnih silicijskih fotonaponskih ćelija iz ovog računa koje se prodaju za izvoz u Europsku uniju proizvelo društvo (naziv društva i adresa) (dodatna oznaka TARIC) u (predmetna zemlja).

Izjavljujem da su podaci na ovom računu potpuni i točni." U slučaju kristalnih silicijskih fotonaponskih modula ta izjava glasi: „Ja, niže potpisani, potvrđujem da je (obujam) kristalnih silicijskih fotonaponskih modula koji se prodaju za izvoz u Europsku uniju iz ovog računa proizvelo/proizvela

- i. društvo (naziv i adresa društva) (dodatna oznaka TARIC) u (predmetna zemlja); ILI
- ii. treća osoba koja je podugovaratelj društva (naziv i adresa društva) (dodatna oznaka TARIC) u (predmetna zemlja)

(izbrisati opciju koja se ne primjenjuje)

s pomoću kristalnih silicijskih fotonaponskih ćelija koje je proizvelo društvo (naziv i adresa društva) (dodatna oznaka TARIC [dodati ako predmetna zemlja podliježe početnim mjerama na snazi ili mjerama za sprječavanje izbjegavanja mjera na snazi]) u (predmetna zemlja). Izjavljujem da su podaci na ovom računu potpuni i točni." Ako se ne podnese taj račun i/ili ako se u prethodno navedenoj izjavi ne navede jedna ili obje dodatne oznake TARIC, primjenjuje se stopa pristojbe koja vrijedi za „sva ostala društva”, a u carinskoj deklaraciji treba navesti dodatnu oznaku TARIC B999.

3. Osim ako je drukčije određeno, primjenjuju se važeće odredbe o carinskim pristojbama.

#### Članak 5.

Prekida se djelomična privremena revizija pokrenuta u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/1036 u pogledu antidampinških mjera koje se primjenjuju na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine <sup>(104)</sup>.

#### Članak 6.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u Službenom listu Europske unije. Ostaje na snazi 18 mjeseci.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 1. ožujka 2017.

Za Komisiju

Predsjednik

Jean-Claude JUNCKER

---

<sup>(104)</sup> Obavijest o pokretanju djelomične revizije tijekom važenja antidampinških i kompenzacijskih mjera koje se primjenjuju na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom iz ili poslanih iz Narodne Republike Kine; SL C 405, 5.12.2015., str. 33.

## PRILOG I.

| Naziv trgovačkog društva                                                                                                                                                                             | Dodatna oznaka TARIC |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Anhui Schutten Solar Energy Co. Ltd<br>Quanjiao Jingkun Trade Co. Ltd                                                                                                                                | B801                 |
| Anji DaSol Solar Energy Science & Technology Co. Ltd                                                                                                                                                 | B802                 |
| Canadian Solar Manufacturing (Changshu) Inc.<br>Canadian Solar Manufacturing (Luoyang) Inc.<br>CSI Cells Co. Ltd<br>CSI Solar Power (China) Inc.                                                     | B805                 |
| Changzhou Shangyou Lianyi Electronic Co. Ltd                                                                                                                                                         | B807                 |
| CHINALAND SOLAR ENERGY CO. LTD                                                                                                                                                                       | B808                 |
| CEEG Nanjing Renewable Energy Co. Ltd<br>CEEG (Shanghai) Solar Science Technology Co. Ltd<br>China Sunergy (Nanjing) Co. Ltd<br>China Sunergy (Shanghai) Co. Ltd<br>China Sunergy (Yangzhou) Co. Ltd | B809                 |
| Chint Solar (Zhejiang) Co., Ltd                                                                                                                                                                      | B810                 |
| ChangZhou EGing Photovoltaic Technology Co. Ltd                                                                                                                                                      | B811                 |
| ANHUI RINENG ZHONGTIAN SEMICONDUCTOR DEVELOPMENT CO. LTD<br>CIXI CITY RIXING ELECTRONICS CO. LTD<br>HUOSHAN KEBO ENERGY & TECHNOLOGY CO. LTD                                                         | B812                 |
| CNPV Dongying Solar Power Co. Ltd                                                                                                                                                                    | B813                 |
| CSG PVtech Co. Ltd                                                                                                                                                                                   | B814                 |
| DCWATT POWER Co. Ltd                                                                                                                                                                                 | B815                 |
| Dongfang Electric (Yixing) MAGI Solar Power Technology Co. Ltd                                                                                                                                       | B816                 |
| EOPLLY New Energy Technology Co. Ltd<br>SHANGHAI EBEST SOLAR ENERGY TECHNOLOGY CO. LTD<br>JIANGSU EOPLLY IMPORT & EXPORT CO. LTD                                                                     | B817                 |
| Zhejiang Era Solar Technology Co., Ltd                                                                                                                                                               | B818                 |
| ET Energy Co.,Ltd<br>ET Solar Industry Limited                                                                                                                                                       | B819                 |
| GD Solar Co. Ltd                                                                                                                                                                                     | B820                 |
| Guodian Jintech Solar Energy Co. Ltd.                                                                                                                                                                | B822                 |
| Hangzhou Bluesun New Material Co. Ltd                                                                                                                                                                | B824                 |

| Naziv trgovačkog društva                                                                                                                                                                                               | Dodatna oznaka TARIC |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Hangzhou Zhejiang University Sunny Energy Science and Technology Co., Ltd<br>Zhejiang Jinbest Energy Science and Technology Co., Ltd                                                                                   | B825                 |
| Hanwha SolarOne Co. Ltd                                                                                                                                                                                                | B929                 |
| Hanwha SolarOne (Qidong) Co. Ltd.                                                                                                                                                                                      | B826                 |
| Hengdian Group DMEGC Magnetics Co. Ltd                                                                                                                                                                                 | B827                 |
| HENGJI PV-TECH ENERGY CO., LTD                                                                                                                                                                                         | B828                 |
| Himin Clean Energy Holdings Co. Ltd                                                                                                                                                                                    | B829                 |
| Jetion Solar (China) Co. Ltd<br>Junfeng Solar (Jiangsu) Co. Ltd<br>Jetion Solar (Jiangyin) Co. Ltd                                                                                                                     | B830                 |
| Jiangsu Green Power PV Co. Ltd                                                                                                                                                                                         | B831                 |
| Jiangsu Hosun Solar Power Co. Ltd                                                                                                                                                                                      | B832                 |
| Jiangsu Jiasheng Photovoltaic Technology Co. Ltd                                                                                                                                                                       | B833                 |
| Jiangsu Runda PV Co. Ltd                                                                                                                                                                                               | B834                 |
| Jiangsu Sainty Machinery Imp. And Exp. Corp. Ltd<br>Jiangsu Sainty Photovoltaic Systems Co. Ltd                                                                                                                        | B835                 |
| Jiangsu Seraphim Solar System Co. Ltd                                                                                                                                                                                  | B836                 |
| Changzhou Shunfeng Photovoltaic Materials Co. Ltd<br>Jiangsu Shunfeng Photovoltaic Electronic Power Co. Ltd<br>Jiangsu Shunfeng Photovoltaic Technology Co. Ltd                                                        | B837                 |
| Jiangsu Sinski PV Co. Ltd                                                                                                                                                                                              | B838                 |
| Jiangsu Sunlink PV Technology Co. Ltd                                                                                                                                                                                  | B839                 |
| Jiangsu Zhongchao Solar Technology Co. Ltd                                                                                                                                                                             | B840                 |
| Jiangxi Risun Solar Energy Co. Ltd                                                                                                                                                                                     | B841                 |
| Jiangyin Hareon Power Co. Ltd<br>Taicang Hareon Solar Co. Ltd<br>Hareon Solar Technology Co. Ltd<br>Hefei Hareon Solar Technology Co. Ltd<br>Jiangyin Xinhui Solar Energy Co. Ltd<br>Altusvia Energy (Taicang) Co, Ltd | B842                 |
| Jinggong P-D Shaoxing Solar Energy Tech Co. Ltd                                                                                                                                                                        | B844                 |
| Juli New Energy Co. Ltd                                                                                                                                                                                                | B846                 |
| Jumao Photonic (Xiamen) Co. Ltd                                                                                                                                                                                        | B847                 |

| Naziv trgovačkog društva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Dodatna oznaka TARIC |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Kinve Solar Power Co. Ltd (Maanshan)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B849                 |
| GCL Solar Power (Suzhou) Limited<br>GCL-Poly Solar Power System Integration (Taicang) Co. Ltd<br>GCL Solar System (Suzhou) Limited<br>GCL-Poly (Suzhou) Energy Limited<br>Jiangsu GCL Silicon Material Technology Development Co. Ltd<br>Jiangsu Zhongneng Polysilicon Technology Development Co. Ltd<br>Konca Solar Cell Co. Ltd<br>Suzhou GCL Photovoltaic Technology Co. Ltd<br>GCL System Integration Technology Co., Ltd | B850                 |
| Lightway Green New Energy Co. Ltd<br>Lightway Green New Energy (Zhuozhou) Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | B851                 |
| Motech (Suzhou) Renewable Energy Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B852                 |
| Nanjing Daqo New Energy Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | B853                 |
| LEVO SOLAR TECHNOLOGY CO. LTD<br>NICE SUN PV CO. LTD                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B854                 |
| Ningbo Jinshi Solar Electrical Science & Technology Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B857                 |
| Ningbo Komaes Solar Technology Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | B858                 |
| Ningbo Osda Solar Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | B859                 |
| Ningbo Qixin Solar Electrical Appliance Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | B860                 |
| Ningbo South New Energy Technology Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B861                 |
| Ningbo Sunbe Electric Ind Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | B862                 |
| Ningbo Ulica Solar Science & Technology Co. Ltd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | B863                 |
| Perfectenergy (Shanghai) Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | B864                 |
| Perlight Solar Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | B865                 |
| Phono Solar Technology Co. Ltd<br>Sumec Hardware & Tools Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | B866                 |
| RISEN ENERGY CO. LTD                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B868                 |
| SHANDONG LINUO PHOTOVOLTAIC HI-TECH CO. LTD                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B869                 |
| SHANGHAI ALEX NEW ENERGY CO. LTD<br>SHANGHAI ALEX SOLAR ENERGY SCIENCE & TECHNOLOGY CO. LTD                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B870                 |
| BYD(Shangluo)Industrial Co. Ltd<br>Shanghai BYD Co. Ltd                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B871                 |

| Naziv trgovačkog društva                                                                                                                                                              | Dodatna oznaka TARIC |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Shanghai Chaori Solar Energy Science & Technology Co. Ltd                                                                                                                             | B872                 |
| Propsolar (Zhejiang) New Energy Technology Co. Ltd<br>Shanghai Propsolar New Energy Co. Ltd                                                                                           | B873                 |
| Lianyungang Shenzhou New Energy Co. Ltd<br>Shanghai Shenzhou New Energy Development Co. Ltd<br>SHANGHAI SOLAR ENERGY S&T CO. LTD                                                      | B875                 |
| Jiangsu ST-Solar Co. Ltd<br>Shanghai ST-Solar Co. Ltd                                                                                                                                 | B876                 |
| Shanghai Topsolar Green Energy Co. Ltd                                                                                                                                                | B877                 |
| Shenzhen Sacred Industry Co. Ltd                                                                                                                                                      | B878                 |
| Leshan Topray Cell Co. Ltd<br>Shanxi Topray Solar Co. Ltd<br>Shenzhen Topray Solar Co. Ltd                                                                                            | B880                 |
| Shanghai Sopray New Energy Co. Ltd<br>Sopray Energy Co. Ltd                                                                                                                           | B881                 |
| Ningbo Sun Earth Solar Energy Co. Ltd.<br>NINGBO SUN EARTH SOLAR POWER CO. LTD<br>SUN EARTH SOLAR POWER CO. LTD                                                                       | B882                 |
| TDG Holding Co. Ltd                                                                                                                                                                   | B884                 |
| Tianwei New Energy (Chengdu) PV Module Co. Ltd<br>Tianwei New Energy Holdings Co. Ltd<br>Tianwei New Energy (Yangzhou) Co. Ltd                                                        | B885                 |
| Wenzhou Jingri Electrical and Mechanical Co. Ltd                                                                                                                                      | B886                 |
| Winsun New Energy Co. Ltd                                                                                                                                                             | B887                 |
| Wuhu Zhongfu PV Co. Ltd                                                                                                                                                               | B889                 |
| Wuxi Saijing Solar Co. Ltd                                                                                                                                                            | B890                 |
| Wuxi Solar Innova PV Co. Ltd                                                                                                                                                          | B892                 |
| China Machinery Engineering Wuxi Co. Ltd<br>Wuxi Taichang Electronic Co. Ltd<br>Wuxi Taichen Machinery & Equipment Co., Ltd.                                                          | B893                 |
| Shanghai Huanghe Fengjia Photovoltaic Technology Co. Ltd<br>State-run Huanghe Machine-Building Factory Import and Export Corporation<br>Xi'an Huanghe Photovoltaic Technology Co. Ltd | B896                 |

| Naziv trgovačkog društva                                                                                                                      | Dodatna oznaka TARIC |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Wuxi LONGi Silicon Materials Co., Ltd.<br>Xi'an LONGi Silicon Materials Corp.                                                                 | B897                 |
| LERRI Solar Technology (Zhejiang) Co. Ltd                                                                                                     | B898                 |
| Yuhuan BLD Solar Technology Co. Ltd<br>Zhejiang BLD Solar Technology Co. Ltd                                                                  | B899                 |
| Yuhuan Sinosola Science & Technology Co. Ltd                                                                                                  | B900                 |
| Yunnan Tianda Photovoltaic Co. Ltd                                                                                                            | B901                 |
| Zhangjiagang City SEG PV Co. Ltd                                                                                                              | B902                 |
| Zhejiang Global Photovoltaic Technology Co. Ltd                                                                                               | B904                 |
| Zhejiang Heda Solar Technology Co. Ltd                                                                                                        | B905                 |
| Zhejiang Jiutai New Energy Co. Ltd<br>Zhejiang Topoint Photovoltaic Co. Ltd                                                                   | B906                 |
| Zhejiang Kingdom Solar Energy Technic Co. Ltd                                                                                                 | B907                 |
| Zhejiang Koly Energy Co. Ltd                                                                                                                  | B908                 |
| Zhejiang Longbai Photovoltaic Tech Co. Ltd                                                                                                    | B909                 |
| Zhejiang Mega Solar Energy Co. Ltd<br>Zhejiang Fortune Photovoltaic Co. Ltd                                                                   | B910                 |
| Zhejiang Shuqimeng Photovoltaic Technology Co. Ltd                                                                                            | B911                 |
| Zhejiang Shinew Photoelectronic Technology Co. Ltd                                                                                            | B912                 |
| Zhejiang SOCO Technology Co. Ltd                                                                                                              | B913                 |
| Zhejiang Sunflower Light Energy Science & Technology Limited Liability Company<br>Zhejiang Yauchong Light Energy Science & Technology Co. Ltd | B914                 |
| Zhejiang Tianming Solar Technology Co. Ltd                                                                                                    | B916                 |
| Zhejiang Trunsun Solar Co. Ltd<br>Zhejiang Beyondsun PV Co. Ltd                                                                               | B917                 |
| Zhejiang Wanxiang Solar Co. Ltd<br>WANXIANG IMPORT & EXPORT CO LTD                                                                            | B918                 |
| Zhejiang Xiongtai Photovoltaic Technology Co. Ltd                                                                                             | B919                 |
| ZHEJIANG YUANZHONG SOLAR CO. LTD                                                                                                              | B920                 |
| Zhongli Talesun Solar Co. Ltd                                                                                                                 | B922                 |
| ZNSHINE PV-TECH CO. LTD                                                                                                                       | B923                 |
| Zytech Engineering Technology Co. Ltd                                                                                                         | B924                 |

## PRILOG II.

| Naziv trgovačkog društva                                                                        | Dodatna oznaka TARIC |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Jiangsu Aide Solar Energy Technology Co. Ltd                                                    | B798                 |
| Alternative Energy (AE) Solar Co. Ltd                                                           | B799                 |
| Anhui Chaoqun Power Co. Ltd                                                                     | B800                 |
| Anhui Titan PV Co. Ltd                                                                          | B803                 |
| TBEA SOLAR CO. LTD<br>Xi'an SunOasis (Prime) Company Limited<br>XINJIANG SANG'O SOLAR EQUIPMENT | B804                 |
| Changzhou NESL Solartech Co. Ltd                                                                | B806                 |
| Dotec Electric Co. Ltd                                                                          | B928                 |
| Greenway Solar-Tech (Shanghai) Co. Ltd<br>Greenway Solar-Tech (Huaian) Co. Ltd.                 | B821                 |
| GS PV Holdings Group                                                                            | B823                 |
| Jiangyin Shine Science and Technology Co. Ltd                                                   | B843                 |
| King-PV Technology Co. Ltd                                                                      | B848                 |
| Ningbo Best Solar Energy Technology Co. Ltd                                                     | B855                 |
| Ningbo Huashun Solar Energy Technology Co. Ltd                                                  | B856                 |
| Qingdao Jiao Yang Lamping Co. Ltd                                                               | B867                 |
| SHANGHAI SHANGHONG ENERGY TECHNOLOGY CO. LTD                                                    | B874                 |
| Shenzhen Sungold Solar Co. Ltd                                                                  | B879                 |
| SUZHOU SHENGLONG PV-TECH CO. LTD                                                                | B883                 |
| Worldwide Energy and Manufacturing USA Co. Ltd                                                  | B888                 |
| Wuxi Shangpin Solar Energy Science and Technology Co. Ltd                                       | B891                 |
| Wuxi UT Solar Technology Co. Ltd                                                                | B894                 |
| Xiamen Sona Energy Co. Ltd                                                                      | B895                 |
| Zhejiang Fengsheng Electrical Co. Ltd                                                           | B903                 |
| Zhejiang Yutai Photovoltaic Material Co. Ltd                                                    | B930                 |
| Zhejiang Sunrupu New Energy Co. Ltd                                                             | B915                 |

## PRILOG III.

Trgovački račun za prodaju u Europskoj uniji robe koja podliježe preuzetoj obvezi sadržava sljedeće podatke:

1. naslov „TRGOVAČKI RAČUN ZA ROBU KOJA PODLIJEŽE PREUZETOJ OBVEZI”;
2. naziv trgovačkog društva koje izdaje trgovački račun;
3. broj trgovačkog računa;
4. datum izdavanja trgovačkog računa;
5. dodatnu oznaku TARIC pod kojom se roba na računu carini na granici Europske unije;
6. točan i jednostavan opis robe i:
  - brojčanu oznaku proizvoda (PCN),
  - tehničke specifikacije PCN-a,
  - brojčanu oznaku proizvoda trgovačkog društva (CPC),
  - oznaku KN,
  - količinu (u jedinicama izraženima u vatima);
7. opis uvjeta prodaje, uključujući sljedeće:
  - jediničnu cijenu (po vatu),
  - primjenjive uvjete plaćanja,
  - primjenjive uvjete isporuke,
  - ukupne popuste i rabate;
8. naziv trgovačkog društva koje djeluje kao uvoznik kojem je trgovačko društvo izravno izdalo račun;
9. ime službenika trgovačkog društva koji je izdao trgovački račun i sljedeću potpisanu izjavu:

„Ja, niže potpisani, potvrđujem da se prodaja robe navedene na ovom računu i namijenjene izravnom izvozu u Europsku uniju obavlja u okviru i pod uvjetima obveze koju je ponudilo trgovačko društvo [TRGOVAČKO DRUŠTVO] i koju je Europska komisija prihvatila Provedbenom odlukom 2013/707/EU. Izjavljujem da su podaci na ovom računu potpuni i točni.”

\_\_\_\_\_

## PRILOG IV.

**POTVRDA O IZVOZNOJ OBVEZI**

Potvrda o izveznoj obvezi koju CCCME izdaje za svaki trgovački račun za prodaju u Europskoj uniji robe koja podliježe preuzetoj obvezi sadržava sljedeće podatke:

1. naziv, adresu, broj telefaksa i telefona Kineske gospodarske komore za uvoz i izvoz strojeva i elektroničkih proizvoda (CCCME);
2. naziv trgovačkog društva navedenog u Prilogu Provedbenoj odluci 2013/707/EU koje izdaje trgovački račun;
3. broj trgovačkog računa;
4. datum izdavanja trgovačkog računa;
5. dodatnu oznaku TARIC pod kojom se roba na računu carini na granici Europske unije;
6. točan opis robe, uključujući sljedeće:
  1. brojčanu oznaku proizvoda (PCN);
  2. tehničku specifikaciju robe, brojčanu oznaku proizvoda trgovačkog društva (CPC) (ako je primjenjivo);
  3. oznaku KN,
7. točnu količinu u izvezenim jedinicama izraženima u vatima;
8. broj i datum isteka potvrde (tri mjeseca nakon izdavanja);
9. ime službenika CCCME-a koji je izdao potvrdu i sljedeću potpisanu izjavu:

„Ja, niže potpisani, potvrđujem da se ova potvrda izdaje za izravni izvoz u Europsku uniju robe navedene na trgovačkom računu koji prati prodaju koja podliježe preuzetoj obvezi te da se potvrda izdaje u okviru i pod uvjetima obveze koju je ponudilo trgovačko društvo [trgovačko društvo] i koju je Europska komisija prihvatila Provedbenom odlukom 2013/707/EU. Izjavljujem da su podaci u ovoj potvrdi točni i da količina obuhvaćena ovom potvrdom ne premašuje prag preuzete obveze.”
10. datum;
11. potpis i pečat CCCME-a.

---

## PRILOG V.

Trgovački račun za prodaju u Europskoj uniji robe koja podliježe antidampinškim pristojbama sadržava sljedeće podatke:

1. naslov „TRGOVAČKI RAČUN ZA ROBU KOJA PODLIJEŽE ANTIDAMPINŠKIM I KOMPENZACIJSKIM PRISTOJBAMA”;
  2. naziv trgovačkog društva koje izdaje trgovački račun;
  3. broj trgovačkog računa;
  4. datum izdavanja trgovačkog računa;
  5. dodatnu oznaku TARIC pod kojom se roba na računu carini na granici Europske unije;
  6. točan i jednostavan opis robe i:
    - brojčanu oznaku proizvoda (PCN),
    - tehničke specifikacije PCN-a,
    - brojčanu oznaku proizvoda trgovačkog društva (CPC),
    - oznaku KN,
    - količinu (u jedinicama izraženima u vatima);
  7. opis uvjeta prodaje, uključujući sljedeće:
    - jediničnu cijenu (po watu),
    - primjenjive uvjete plaćanja,
    - primjenjive uvjete isporuke,
    - ukupne popuste i rabate;
  8. ime i potpis službenika trgovačkog društva koji je izdao trgovački račun.
-